

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

katedra geografie

Dana Křešničková

**MOŽNOSTI ÚZEMNÍHO A REGIONÁLNÍHO ROZVOJE NA
ÚZEMÍ OBCE STARÉ MĚSTO POD LANDŠTEJNEM**

Diplomová práce

České Budějovice 2012

Vedoucí diplomové práce: Doc. RNDr. Jan Kubeš, CSc.

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucímu své diplomové práce, doc. RNDr. Janu Kubešovi, CSc., který mi po celou dobu pomáhal s její tvorbou a poskytoval mi cenné připomínky a odborné rady. Také chci poděkovat své rodině, kamarádům a známým, kteří mě během celého studia soustavně podporovali. V neposlední řadě RNDr. Kamilu Zimmermannovi, Ph.D. a Ing. Petru Skořepovi za jejich čas a firmě Gefos, a. s. za poskytnutí pracovních podkladů.

Citační vzor:

KŘEŠNIČKOVÁ, D. (2012): *Možnosti územního a regionálního rozvoje na území obce Staré Město pod Landštejnem*. Diplomová práce. Katedra geografie, PF JČU, České Budějovice, 116 s.

Anotace: V této diplomové práci byl vytvořen střednědobý návrh akcí lokálního rozvoje pro potřeby obce Staré Město pod Landštejnem vycházející z ekonomických, sociálních a organizačních možností, kterými obec disponuje. Tento návrh vznikl na základě analýzy námětů z dotazníkového šetření mezi obyvateli obce, rozhovorů s místními aktéry rozvoje, existujících rozvojových dokumentů vázících se k obci a vlastních námětů autorky. Součástí práce je geografická charakteristika území obce a rozbor literatury zabývající se venkovem, zvláště jeho lokálním a regionálním rozvojem, územním plánováním a územním rozvojem venkovských sídel a okolní krajiny, včetně rozboru materiálů zpracovaných pro území obce. Druhým důležitým výstupem diplomové práce je shrnutí a doplnění existujících zásad pro územní a krajinné plánování na území řešené obce.

Klíčová slova: rozvoj venkova, regionální rozvoj, program obnovy venkova, územní plánování, periferní oblasti, kvalita sociálního prostředí

Citation pattern:

KŘEŠNÍČKOVÁ, D. (2012): *Possibilities of territorial and regional development on area of Staré Město pod Landštejnem village*. Master thesis. Department of geography, Pedagogical faculty, University of South Bohemia in České Budějovice, 116 p.

Annotation: In this thesis was created a medium-term draft of actions for the local development needs of village Staré Město pod Landštejnem based on economic, social and organizational possibilities that the village has. This draft was based on the analysis of themes from a questionnaire survey among residents of the village, interviews with local actors, existing development documents related to the community and the author's own ideas. A part of this thesis is the geographical characteristics of the village area and the analysis of literature dealing with the countryside, especially its local and regional development, spatial planning and territorial development of rural settlements and the surrounding landscape, including the analysis of materials prepared for the municipality. Another important output of the thesis is to summarize and supply the existing principles for spatial and landscape planning in the village.

Key words: rural development, regional development, rural renewal programme, spatial planning, peripheral areas, quality of social environment

Obsah:

1.	Úvod	1
2.	Sociálně-geografická poloha a územně správní členění	3
3.	Historická a geografická charakteristika	5
3.1	Historie	5
3.2	Fyzicko-geografická charakteristika.....	8
3.2.1	Geologie a pedologie	8
3.2.2	Geomorfologie.....	9
3.2.3	Hydrologie	10
3.2.4	Klima	11
3.2.5	Biota a ochrana přírody	11
3.3	Sociálně-geografická charakteristika.....	13
3.3.1	Obyvatelstvo a osídlení	13
3.3.2	Zemědělství, lesnictví, průmysl, těžba a stavebnictví	27
3.3.3	Služby pro obyvatele	29
3.3.4	Doprava	31
3.3.5	Domovní a bytový fond, technická infrastruktura sídel	33
3.3.6	Architektura a urbanismus.....	34
3.3.7	Druhé bydlení, turistika a cestovní ruch.....	36
4.	Rozbor literatury a východiska práce	41
4.1	Geografická a sociologická literatura o venkovu	41
4.2	Literatura o lokálním a regionálním rozvoji venkova	44
4.3	Literatura o územním plánování a územním rozvoji venkova	47
4.4	Literatura pro kapitulu věnující se charakteristice obce.....	48
5.	Charakteristika zpracovaných územně rozvojových a lokálně a regionálně rozvojových materiálů vztahujících se k obci	49
5.1	Charakteristika územního plánu	49
5.2	Místní program obnovy vesnice	50
5.3	Program obnovy venkova Jihočeského kraje ve vztahu k řešené problematice.....	51
5.4	Ostatní materiály	51
6.	Kompilace a doplnění zásad pro územní a krajinné plánování na území obce Staré Město pod Landštejnem	53
7.	Příprava, uskutečnění a vyhodnocení dotazníkového šetření pro program lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod Landštejnem a dotazování místních aktérů rozvoje na danou problematiku	56
7.1	Příprava a uskutečnění dotazníkového šetření.....	56
7.2	Přehled otázek a vyhodnocení dotazníkového šetření.....	58
7.3	Dotazování místních aktérů rozvoje na danou problematiku	77
8.	Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod Landštejnem.....	78
9.	Závěr	89
10.	Literatura	90
11.	Internetové a jiné zdroje	95
12.	Přílohy	97
12.1	Vzor dotazníkového šetření	97
12.2	Fotografie	104

1. Úvod

Ve státech EU se rozlišení urbánního a rurálního prostoru vztahuje k hustotě zalidnění, kdy hustota vyšší než 100 ob./km² určuje městskou krajinu a hodnoty nižší venkovskou (Perlín 1999). Je známo, že při tomto obecném pojetí dochází k určitému zkreslení. Například celý Jihočeský kraj tak splňuje podmínky pro venkovský prostor (vyjma Českých Budějovic). V ČR se běžně pro vymezení venkovského sídla používá hranice počtu obyvatel do 2000, ale i to je pouze orientačně, protože mnohá sídla se touto metodou určit jednoznačně nedají. Při vymezení venkovského a městského prostoru je třeba brát v úvahu více ukazatelů (Perlín 1999).

Za základní rysy identity venkova jsou pokládány vlastnosti jako – větší míra neformálních vztahů, kde lidé k sobě mají blíže, navzájem si pomáhají, místa nabízející pohodlné bydlení jako alternativu přelidněných měst, místa pro rekreaci a odpočinek (Kučerová 2010). Na základě předchozích a dalších charakteristických vlastností venkova jako je řídké osídlení, velké procento zalesnění a zemědělsky využívaných ploch, vyšší podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva zaměstnaného v primárním sektoru, typická nízkopodlažní architektura, vysoký podíl samostatných rodinných domů, více neformálních sociálních vazeb či „klidnější“ způsob života místních obyvatel, řadím území obce Staré Město pod Landštejnem (dále jen Staré Město; použití názvu Staré Město pod Landštejnem je dále uváděno ve významu sídla Staré Město pod Landštejnem) k venkovskému typu krajiny. Perlín (1999) ho řadí do tzv. chudých Sudet, které se v minulosti vyznačovaly minimem vynaložených investic, v další práci (Perlín a kol. 2010) ho pak řadí do problémového rekreačního venkova.

Venkov je prostorem, který je tvořen z nezastavěného území, jako je intenzivní a extenzivní zemědělská krajina, rozsáhlé lesní porosty, roztroušené plochy bezlesí a z venkovských sídel. V minulosti zde byla snaha přiblížit architektonicko urbanistický charakter venkovského sídla charakteru města, a tak docházelo k nevhodným zásahům do charakteru tváří vesnic. V současnosti je tendence rozvíjet venkovská sídla jako taková a v co největší míře zachovat jejich venkovskou povahu. Venkov v blízkém okolí větších měst, tzv. suburbánní zázemí, v současnosti velmi rychle populačně a stavebně roste. Na druhou stranu existují sídla v periferních oblastech, která potřebují náš zájem a pomoc. Území obce Staré Město je právě pohraničním periferním územím (Kubeš a Kraft 2011).

Jak jsem již uvedla, Perlín a kol. (2010) charakterizuje území obce Staré Město a jemu podobná území jako problémový rekreační venkov - „Jedná se o turisticky atraktivní

venkovskou oblast s vysokým zastoupením objektů druhého bydlení, zároveň však představuje problémovou oblast z hlediska společenského a ekonomického.“ (Perlín a kol. 2010, str. 180)

Každý venkovský prostor má svá specifika a neexistuje jeden přístup k řešení všech problémů vyskytujících se v jednotlivých venkovských územích. Odlišné typy venkovských území mají různé fyzicko-geografické a sociálně-geografické podmínky a vyžadují poněkud rozdílné přístupy, které ovlivňují jejich fungování a rozvoj (Perlín 1999, 2010).

Teorii regionálního rozvoje zpracovává Blažek a Uhlíř (2002). Regionálním rozvojem rozumíme vyšší využívání a zvyšování potenciálu daného vymezeného prostoru, jde o optimalizaci socioekonomických aktivit a vhodné využití fyzicko-geografických zdrojů (Wokoun 2008). Rozvoj venkova může být chápán různým způsobem, jde například o stabilitu či mírný růst počtu obyvatel (nikoliv depopulace), růst výroby a počtu pracovních příležitostí, zlepšení obslužnosti nebo o zvětšování rozsahu a zkvalitňování venkovské zástavby. Udržitelný rozvoj musí také splňovat některé sociální, kulturní a environmentální požadavky území.

Téma diplomové práce jsem si vybrala z důvodu mého zájmu o pohraniční obce postižené odsuny obyvatel na rozhraní první a druhé poloviny minulého století a také z důvodu zájmu o problematiku spojenou s možnostmi jejich současného rozvoje. V minulosti zde žilo mnohem více obyvatel generačně spjatých se zdejší krajinou. Na mnoha místech připomínají někdejší osídlení už pouze torza venkovských usedlostí, kterých je ve sledovaném území velké množství. Jde o území, které několikrát doplatilo na svou polohu v přímém kontaktu se státní hranicí a na základě toho uplatňovanou politikou. Navíc pocházím z blízkého města Nová Bystřice a oblast Starého Města a jeho okolí odmalička navštěvuji. Nejen z těchto důvodů bych se chtěla dozvědět nějaké další souvislosti, které se s obcí pojí a lépe poznat současné dění a rozvojové možnosti.

Cíle práce:

1. Geografická a historická charakteristika území obce Staré Město pod Landštejnem pro potřeby programu lokálního rozvoje
2. Analýza literatury zabývající se otázkami rozvoje venkova a venkovských obcí
3. Analýza zpracovaných podkladů a dokumentů pro dané územní a lokální rozvoj na území obce Staré Město pod Landštejnem
4. Shrnutí zásad pro územní a krajinné plánování na území obce Staré Město pod Landštejnem

5. Shromáždění námětů pro program lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod Landštejnem získaných terénním průzkumem, dotazováním místních aktérů rozvoje a trvale žijících obyvatel
6. Navržení vlastního programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod Landštejnem s využitím získaných materiálů, odpovědí respondentů, dalších informací a literatury

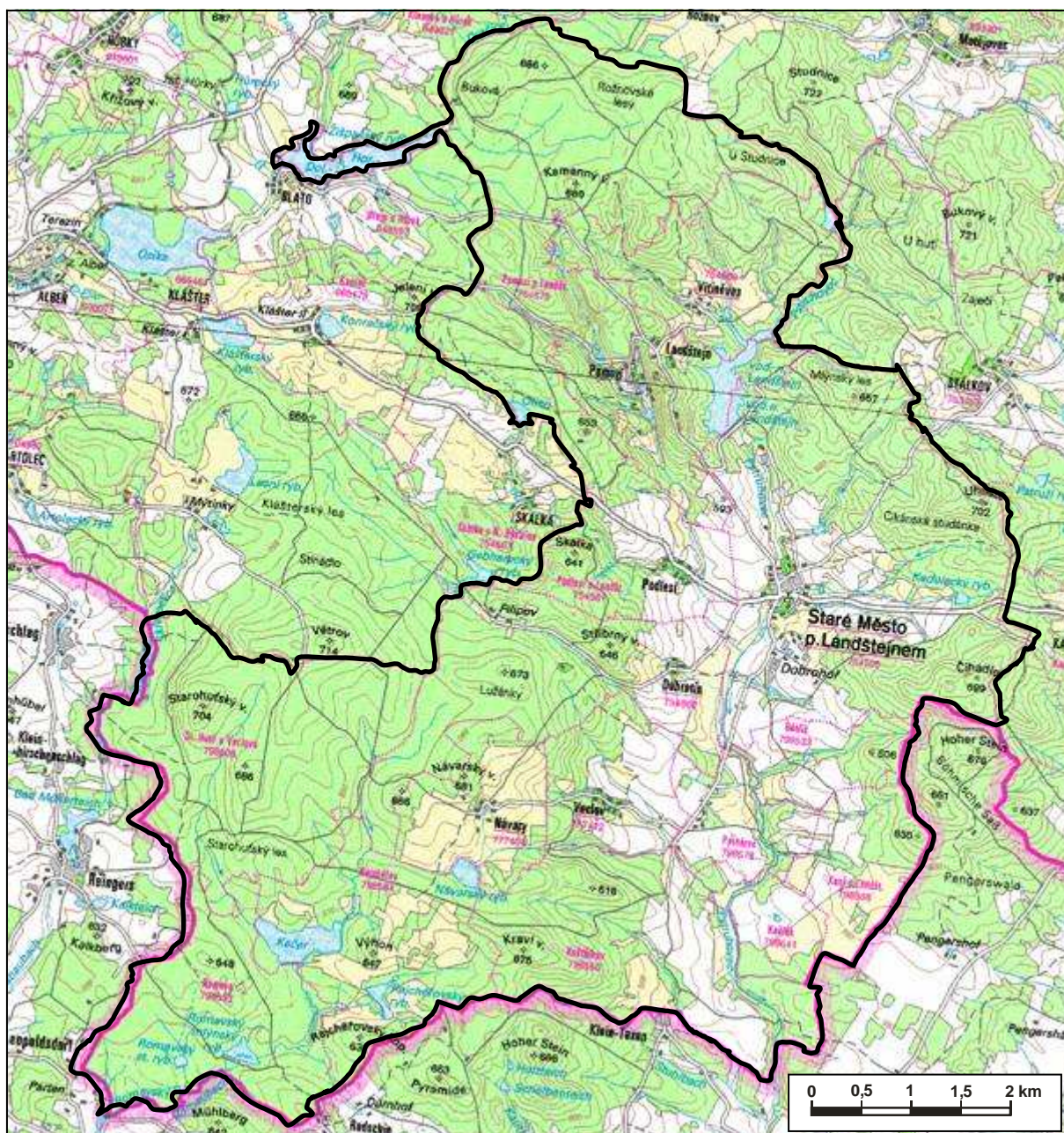
V Kapitole 2. jsem vymezila území, charakteristika obce je zpracována v Kapitole 3., literatura k dané problematice je analyzována v Kapitole 4. V Kapitole 5. se věnuji popisu existujících materiálů pro územní a lokální rozvoj v řešeném území, shrnutí a doplnění zásad pro územní a krajinné plánování je v Kapitole 6. Kapitola 7. je věnována sběru námětů z dotazníkového šetření a řízených rozhovorů a v Kapitole 8. je uveden návrh programu lokálního rozvoje pro území obce Staré Město.

2. Sociálně-geografická poloha a územně správní členění

Území obce Staré Město se nachází v centrální části Přírodního parku Česká Kanada v nadmořské výšce 545 m.n.m. na tzv. trojmezí Čech, Moravy a Rakouska. Nejvyšším bodem je kopec Čihadlo 699 m.n.m. Matematicko-geografická poloha přibližného středu návsi ve Starém Městě je dána souřadnicemi 49°0'13.349"S, 15°15'13.302"V (Mapy 2010). Vymezeno je hranicemi obce Staré Město a jeho katastrální rozloha činí 6918,48 ha (ČSÚ 2010f). Podle ČUZaK (1999) se nachází na jihovýchodě Jihočeského kraje a sousedí se třemi obcemi: západně Nová Bystřice přibližně 12,5 km od středů sídel, Slavonice 7,5 km východně (spadají k ORP Dačice, jejichž střed je přibližně vzdálen 21,2 km severovýchodně od středu Starého Města), Českým Rudolcem 9,9 km severně a v neposlední řadě s 8,5 km vzdálenou rakouskou obcí Kautzen. Na jihu hraničí se spolkovou zemí Dolní Rakousko, přesněji s okresy Gmünd a Waidhofen an der Thaya, které patří do území Waldviertel.

Administrativně spadá k Pověřenému obecnímu úřadu Nová Bystřice a dále pak k Obci s rozšířenou působností Jindřichův Hradec (29,3 km). Obec Staré Město má tyto části obce (jedná se o základní sídelní jednotky – v následujícím textu zkráceno na sídla):

Mapa 1. Vymezení obce Staré Město pod Landštejnem

- hranice obce Staré Město pod Landštejnem
- ..... hranice katastrálních území
- Rajchěřov** zaniklá sídla
- Návary** současná sídla (části obce)

Zdroj: ČUZAČ (2011) a vlastní zpracování

Dobrotín (poblíž leží osada Filipov), Landštejn (také Pomezí), Návary, Podlesí, Pomezí, Staré Město pod Landštejnem (se sídly Staré Město pod Landštejnem, Košťálkov, Kuní, Dětrší, Košlák a Pernárec, které, s výjimkou Starého Města, jsou bývalými sídly), Veclov (se

základními sídelními jednotkami Veclov, Rajchěřov, Romava, Staré Hutě, Košťálov, Kuní, Dětríš, Košlák a Pernárec, které, s výjimkou Veclova, jsou bývalými sídly) a Vitíněves (Kolektiv 2005). Obec Staré Město se skládá z těchto katastrálních území: Staré Město, Pomezí pod Landštejnem, Podlesí pod Landštejnem, Vitíněves, Dobrotín, Dětríš, Kuní pod Landštejnem, Pernárec, Košlák, Košťálov, Veclov, Návary, Rajchěřov, Romava a Staré Hutě u Veclova (ČUZaK 2010).

3. Historická a geografická charakteristika

3.1 Historie

V této kapitole jsou řešeny pouze vybrané otázky historického vývoje, další historické momenty jsou popisovány také v kapitolách věnovaných obyvatelstvu a cestovnímu ruchu. Následující odstavce vznikly také s využitím prací Stehlík (2000), Kovařík (2004) a Kuča (2004).

Předpokládaný vznik obce Staré Město spadá do 14. století, ale potřebné doklady k doložení datu vzniku chybějí. V 15. století bylo povýšeno na městečko, trvale náleželo landštejnskému panství. Do této doby území spravovali páni z Tierny, ministerský rod hrabat z rakouského Raabsu. Samotný úplný název Staré Město pod Landštejnem pochází až z roku 1952, dříve byl používán latinský Lantsteine či německý Altstadt nebo český Dobrohoř. Landštejnsko bylo před rokem 1179 odtrženo od Čech na základě Chebského míru a připojeno k dolnorakouskému hradu Raabs. V roce 1252 bylo zpět navraceno. Na počátku tohoto století byl postaven obranný hrad Landštejn jako symbol moci. Za Viléma z Landštejna (Vítkovec, 14. století) obnášelo landštejnské panství mimo hradu a Nové Bystřice ještě Třeboň, Lomnici a Nové Hrady (Internetové stránky dam.blgz.cz). Ještě na začátku 15. století patřila zdejší fara pod děkanát v dolnorakouském Zwettl a podle církevní správy náležela oblast do pasovské diecéze (Kuča 2004).

Staré Město pod Landštejnem leží na spojnici tehdejších obchodních středisek Nové Bystřice a Slavonic, 3 km vzdáleno od hradu. V období průmyslové revoluce se městečku vyhnula výstavba železnice (nejblíže vlak staví v Nové Bystřici a Slavonicích), industrializaci téměř nepodlehlo, což se odrazilo na vývoji počtu obyvatel v samotném Starém Městě i v přiléhajících obcích. Nadále kraj zůstává poměrně chudým, kde zdrojem obživy je lesnictví a málo výnosné zemědělství.

Dalším mezníkem ve vývoji obce bylo vytvoření hranic mezi Československou republikou a Rakouskem po skončení první světové války. Došlo k přetřhání sociálních a

ekonomických vazeb na rakouském zázemí, klesl hospodářský potenciál celého pohraničí a začaly vznikat problémy s pozůstalým německým obyvatelstvem, které tvořilo naprostou většinu.

Za první republiky patří Staré Město pod politický okres Jindřichův Hradec a soudní okres Nová Bystřice. Do poloviny 30. let bylo soužití Čechů a Němců poklidné, postupně však sílí německý nacionalismus a i staroměstské zastupitelstvo tvořené z větší části Němci se přidává k Henleinově straně SdP a začíná naléhat na uznání sebeurčení sudetských Němců. Běžné jsou pouze německé nápisy. Situace se vyostřuje po sjednocení Rakouska a Německa v roce 1938. Při částečné mobilizaci a obraně hranic (především v okolí obcí Romava a Rajchětov) dochází k prvním úmrtím. Po Mnichovské smlouvě až do konce druhé světové války patřilo Staré Město Německu, české obyvatelstvo odešlo do vnitrozemí. Osvobození Sovětskou armádou 9. května 1945 bylo spjato s krutostmi páchanými na německém obyvatelstvu, které pokračovaly až do jeho vyhnání dne 29. května 1945. Během jednoho měsíce došlo k totálnímu převratu obce z německé na českou. Vrátilo se minimum původních rodin (Stehlík 2000).

S novousedlíky, jimiž nebyli jen čeští obyvatelé vnitrozemí, ale i Slováci, slovenští Rómové, Rumuni, přišlo do obce mnoho sociálních problémů – alkoholismus, majetkové delikty, sousedská nevráživost, osobní spory atd., neexistoval zde hlubší osobní vztah k místu bydliště, chyběly společné kořeny z minulosti a úcta k domovu. Kulturní život se zúžil na 3 aktivity: kino, kopaná a místní hostinec. Duchovní život spolu se starou farností v tuto dobu úplně upadá. S novou politickou situací, jejímž cílem bylo nastolení komunismu, zanikají středně velké živnosti a obchod, obec se přetváří na ryze zemědělskou, což ještě podtrhuje chudost regionu (Stehlík 2000).

V roce 1949 bylo uskutečněno nové správní uspořádání a Staré Město náleží k dačickému okresu a tudíž k Jihlavskému kraji. Toto trvá až do roku 1960, kdy proběhla reforma. Došlo ke zrušení okresu Dačice a Staré Město se vrací pod okres Jindřichův Hradec. V padesátých a šedesátých letech, po odchodu původního obyvatelstva, po nedostatečném znovuosídlení, po vybudování střeženého příhraničního pásma a po zřízení státních statků organizujících zemědělství ve volné krajině, se zásadně změnila tvář zdejší krajiny. Došlo také k zásadním změnám hospodářským a sociálním. Zcela se změnil sídelní systém řešeného území (Kučera 2007).

Občanské sdružení se ve své publikaci (Stehlík 2000) zabývá také zdejšími národnostmi. Již od 17. století (prameny tak uvádějí podle nejstaršího dochovaného náhrobku z roku 1610) zde existovala samostatná židovská čtvrť spolu se svou kulturou – náboženská

židovská obec, nejdříve dřevěná synagoga (shořela roku 1830 a s ní i tehdejší matriční údaje), později i zděná synagoga, stojící na místě dnešních obytných domů a obchodu, byla po válce používána jako sklad a poté zničena roku 1959, stejně tak byl již dříve roku 1938 zdevastován židovský hřbitov nacisty.

Místní Židé se stejně jako jinde i zde živili nejprve tzv. podomním obchodem, následně se stávali provozovateli obchodů se smíšeným zbožím, hostinskými. Největšího rozmachu dosahovala židovská obec na začátku 19. století, kdy počet zde žijících rodin dosahoval 23, od poloviny 19. století se díky zrovnoprávnění občanských práv Židů, mohli stěhovat do větších měst za výhodnějším obchodem. Jejich počet se v menších obcích snižoval, což na konci 19. st. zapříčinilo připojení zdejších Židů k židovské obci v Nové Bystřici a zrušení židovské školy. Zbytek židovského obyvatelstva podlehl transportům smrti za druhé světové války. Ta ukončila více jak třísetletou tradici přítomnosti židovského obyvatelstva (Stehlík 2000).

Zdejším fenoménem jsou také zaniklá sídla, jimiž se zabývá Kovařík (2004), jsou také zřejmá ze starších map nebo z internetových stránek obce (Staré Město 2010a).

Na území obce je několik zaniklých sídel. V příhraničních vesnicích se lidé živili výrobou skla, pálením dřevěného uhlí, vařením smůly, těžbou dřeva, tkaním lněných a žíněných látek, byly tu malé školy, kostelíky a budovy místních spolků (myslivny, hasičské zbrojnice). Nejdříve byla tato sídla zpola vysídlena následkem odsunu německého obyvatelstva po druhé světové válce, navíc novousedlíků nebylo příliš. K další likvidaci probíhající na tomto území došlo v období mezi lety 1951 a 1955 v souvislosti s prováděnými opatřeními k zajištění ostrahy státní hranice.

Jako první řízeně zanikly obce Romava (v době zániku 8 rodin a 67 domů) a Staré Hutě (9 rodin a 40 domů) v roce 1948 (Staré Město 2010a), které se nacházely nejbližší k výběžku, kde se Česká republika zařezává svými hranicemi do Rakouska. Území tak připadlo k sídlu Rajchářov a stejně tak se sem přestěhoval i největší počet obyvatel. Od roku 1949 zesiluje ostraha státních hranic. V jejich bezprostřední blízkosti jsou zakládány orné pásy, signální stěny, zátarasy, strážní věže, o něco dále se nejbližší pásmo hranic očišťuje od režimu nepohodlných občanů (časté napomáhání při ilegálním přechodu hranic, kterému se věnuje i místní kronika).

Hraniční pásmo zřízené roku 1950 je rozděleno do dvou zón. V „zakázaném pásmu“ širokém až 2 km od hranic se nesměl nikdo pohybovat, v druhém „hraničním pásmu“ se ocitly obce Dobrotín s osadou Filipov, Návary, Peršláček (nyní pod názvem Podlesí), Staré Město a Veclov. Po opatření z listopadu 1951 se musely sídla náležící do zakázaného pásma

vystěhovat, jejich katastry připadly okolním sídlům. Osoby nepohodlné byly vyhoštěny mimo okres, ostatní se mohli přemístit do blízkých sídel. Vedle již dříve zaniklých Starých Hutí a Romavy dochází k řízenému zanikání sídla Rajchěfov (v minulosti až 220 osob a 49 opuštěných domů), Košťáلكov (někdejším názvem Gabrielův dvůr nebo také Hanflův mlýn (v minulosti až 110 osob a 75 domů), Kuní (44 osob a 21 domů), Dětrříš (46 osob a 25 domů), Pernárec (28 osob a 14 domů) a Košlák (34 osob a 6 domů) (Staré Město 2010a).

Řízené zanikání sídel trvalo pouze necelé dva měsíce a tuto skutečnost se obyvatelé dozvěděli v minimálním předstihu. Následně, v roce 1952, došlo k demolici domů. Co nebylo zapotřebí pro pohraničníky, mělo být srovnáno s okolním terémem.

Oblast přišla nejen o obyvatelstvo a s ním spojeným životem v příhraničí, ale i o kulturní památky jako byl mimo jiné gotický kostel sv. Michala v Rajchěrově. Na druhou stranu stejně jako v ostatních příhraničních oblastech České republiky sousedících se „západem“ se díky této ostraze státních hranic a nemožnosti vstupu na hraniční pásmo podařilo dodnes dochovat téměř nenarušenou přírodní krajinu.

3.2 Fyzicko-geografická charakteristika

3.2.1 Geologie a pedologie

Na internetových stránkách České geologické služby (ČGS 2010a) je uvedeno, že Staré Město leží na moldanubickém podloží (moldanubický pluton). Na celém území převažuje granit – přesněji tzv. landštejnská žula. Severovýchodně od Starého Města pod Landštejnem se střetává s odlišným typem granitového podloží. Podloží jsou oddělena Landštejnskou vodní nádrží a následně potokem Pstruhovec. Liší se od sebe pouze obsahem biotitu a muskovitu a dále zrnitostí. Západně od Starého Města pod Landštejnem, přibližně v pásu Podlesí až Dobrotín a v okolí Veclova, se táhne jižním směrem předpokládaný zlom pravděpodobně způsobující ojedinělý výskyt křemenu, amfibolitu a pararuly až migmatitu. Jižně od Podlesí se v širším pásu okolo potoku Pstruhovce táhne deluvioeolický sediment (hlína, písek), v přímém kontaktu s potokem je nivní až smíšený sediment (hlína, písek, štěrk). Celá oblast leží na podloží s vysokým radonovým indexem.

V elektronickém reportu 11811 Česká geologická služba zaslala posudek na zájmové území: „V této části vybraného území je nutné věnovat zvýšenou pozornost protiradonovým opatřením ve stávajících budovách nebo při výstavbě nových. Doporučujeme proměřit koncentraci radonu ve stávajících budovách. Případná výstavba je nutně podmíněna podrobným radonovým průzkumem. Při využívání místních zdrojů podzemní vody pro pitné

účely je nutná analýza podzemní vody na radioaktivní prvky; je pravděpodobná potřeba technologických úprav.“ (ČGS 20010b).

Co se týče pedologie, na sledovaném území se nejplošněji vyskytují hnědé lesní půdy. V nejbližším okolí potoka a rybníků se táhnou gleje a pseudogleje. Dle zrnitostní struktury se zde vyskytují písčitohlinité, písčité a kamenité půdy, které znesnadňují místní zemědělskou činnost.

3.2.2 Geomorfologie

Území náleží geomorfologicky do provincie Česká vysočina, podsoustavy Českomoravské, oblasti Českomoravské vrchoviny, celku Javořické vrchoviny, podcelku Novobystřické vrchoviny a do dvou geomorfologických okrsků - Vysokokamenská vrchovina a Landštejnská kotlina. (Demek 1987)

Foto 1. Skalní mísa v Landštejnské kotlině

Vysokokamenská vrchovina je centrální částí Novobystřické vrchoviny. Jde o zvlněnou vrchovinu s kupovitým povrchem a širokými zabahněnými údolími. Vyvýšeniny jsou tvořeny ruwary (horninové masívy, u kterých díky pnutí dochází k exfoliaci = odlupování vrstev na základě zvětrávání), sníženiny jsou částečně bezodtoké a zamokřené. Vyskytují se zde tvary způsobené zvětráváním a odnosem – izolované skály, žokovité balvany, skalní mísy (Foto 1.), žlábkové škrapy (malé rýhy na povrchu horniny), tafoni

(dutina ve skalní hornině), skalní výklenky, hřibovité tvary a další. Nejvyšším bodem je Vysoký kámen s výškou 738 m, který leží mimo sledované území v blízkosti obce Kaproun (Demek 1987).

Landštejnská kotlina je protáhlá sníženina ve směru S – J, je zde četný výskyt tvarů vzniklých zvětráváním a odnosem žuly – izolované skály, balvany, skalní mísy, skalní výklenky či žlábkové škrapy, na svazích dále tvary vzniklé odlehčením – exfoliační slupky (Demek 1987).

3.2.3 Hydrologie

Kapitola o hydrologii vznikla také na základě práce Vlček (1984) a internetových stránek povodí Moravy (www.pmo.cz), využívala jsem také mapy.

Územím prochází hlavní evropské rozvodí mezi Černým a Severním mořem. Rozvodnice úmoří se táhne ve směru S – J po vrcholcích kopců Kamenný vrch, Jelení vrch, Větrov, Návary, Křížový vrch, Kamenný štít a Kraví vrch.

Východně od této rozvodnice teče ve směru S – J potok Pstruhovec patřící k povodí Dyje, pramenící ve výšce 675 m. n. m. s délkou toku 13,7 km a ústící do Rakouské Dyje. Jak píše Vlček (1984), jedná se o hospodářsky významný tok. Protéká přímo Starým Městem pod Landštejnem.

Severně od Starého Města pod Landštejnem na potoku Pstruhovec bylo v roce 1973 uvedeno do provozu vodní dílo Landštejn. Jeho primárním významem je snížení povodňových průtoků, akumulace vody pro trvalé zajištění minimálního průtoku a zajištění dodávky surové vody pro úpravnu vody ve Starém Městě pod Landštejnem. Po úpravě zásobuje pitnou vodou Slavonice, Dačice, Novou Bystřici a okolí. Rekreačně je dílo využíváno pro sportovní rybářství. Okolo vodní nádrže je pásmo ochrany I. a II. stupně (www.pmo.cz). Dalšími umělými vodními nádržemi jsou rybníky. Z největších jsou to Kačer jihozápadně od Návar a Návarský.

V těsné blízkosti severně od sídla Staré Město pod Landštejnem (navazuje na zastavěné území) byl vybudován suchý poldr. Skládá se z hráze, záchytného příkopu a rozsáhlého prostoru sušší stepi položené výše na toku potoka. Poldr má v území akumulační význam, reguluje velikost průtoku na potoku Pstruhovec pomocí možnosti zachycení většího množství vody v případě povodní. Obec na něj dostala finanční dotaci od EU, která byla poskytována obcím postižených povodní z roku 2002. V této části území je nepřipustná jakákoli stavební činnost (s výjimkou liniových staveb technické infrastruktury), dále také

odvodňování pozemků, úpravy vodních ploch a toků nebo změny funkčního využití (změna luk na ornou půdu) a další (podle ústního sdělení bývalého starosty obce Františka Schorného).

3.2.4 Klima

Podle kartogramů uváděných v Atlase podnebí Česka (Tolasz a kol. 2007) není zkoumané území klimaticky homogenní. Dělí se na okolí potoka Pstruhovec a na rozsáhlejší zbylé nadmořsky vyšší území. V okolí potoka je klima o stupeň příznivější v mnoha sledovaných ukazatelích. Drsnější podmínky panují na vrcholcích kopců v západní části území obce. Podle Quittovy klasifikace patří celé území do mírně teplých oblastí, charakterizováno označením MW2 na západě (dále k tomuto typu patří například horská podhůří, Novobystřická vrchovina, Železné hory), MW4 přibližně ve středu území (dále téměř celá Česko-moravská vrchovina) a MW7 na jihovýchodě v okolí Pstruhovce.

Nejrozsáhlejší MW4 je charakterizována: průměrná roční teplota vzduchu je 6 – 7 °C (okolí Pstruhovce 7 – 8 °C), průměrný roční úhrn srážek čítá 700 – 800 mm, počet letních dní je mezi 20 – 30 dny, 140 – 160 dní s průměrnou teplotou 10 °C a více, 110 – 130 dní s mrazem, 40 – 50 ledových dní, průměrná lednová teplota -2 - -3 °C, průměrná červencová teplota 16 – 17 °C, průměrný sezónní počet dní se sněžením se pohybuje mezi 70 a 80 dny (na západních vrcholcích až 90 dní; okolí Prstuhovce je před srážkami chráněno severozápadním vyvýšeným reliéfem, proto zde ukazatele nedosahují takových hodnot), průměrný měsíční počet dní se sněhovou pokrývkou dosahuje maxima v lednu a je to 20 až 25 dní na celém území, průměr sezónních maxim výšky sněhové pokrývky je 30 – 50 cm, průměrný počet zatažených dní je 150 – 160 a jasných dní 40 – 50. Celkově v rámci České republiky patří region k chladnějším oblastem s vyšším úhrnem srážek.

3.2.5 Biota a ochrana přírody

Biogeograficky patří území obce do Novobystřického, Javořického a Velkomeziříčského bioregionu (Culek 1996).

Celý zájmový prostor spadá do území Přírodního parku Česká Kanada vyhlášeného v roce 1994, jehož celková rozloha činí 283 km² (katastrální území Starého Města činí 69,19 km², což je přibližně ¼ z celkové rozlohy parku) a spadá do správního území obcí Český Rudolec, Číměř, Čluněk, Heřmanec, Horní Pěna, Hospříz, Kačlehy, Kunžak, Nová Bystřice,

Slavonice, Staré Město pod Landštejnem a Studená. Jižní hranici parku tvoří státní hranice s Rakouskem.

Lokalizace obce v Přírodním parku Česká Kanada s sebou přináší jak možné využití zdejšího prostoru, tak ale i některá omezení. V nařízení Rady Jihočeského kraje (2004, str. 2) je popsána funkce přírodního parku: „zachování přírodní, kulturní a historické charakteristiky daného území a jeho ochrana před činnostmi snižující jeho přírodní a estetickou hodnotu, při současném vytváření podmínek pro únosné využití daného území zejména pro turistiku, rekreaci i únosnou urbanizaci v rozsahu nezbytném pro stabilizaci a rozvoj života v obcích.“ Zásady pro územní rozvoj plynoucí z polohy v přírodním parku jsou detailněji popsány v Kapitole 6.

Česká Kanada je součástí tzv. „Green Belt“ (Zeleného pásu) táhnoucího se napříč Evropou dvaceti dvěma státy o délce asi 8500 km. Je totožný s linií historické železné opony a zároveň nejdelším evropským pásmem biokoridorů. Vznikl paradoxně díky podmínkám uplatňovaných v pohraničí (zakázanému vstupu, nevyužívání prostoru) omezujících nejen lidskou svobodu, ale i nevhodné lidské zásahy do přírody. Po čtyřicet let až dodnes se zde uchovávala téměř nenarušená divoká příroda (Bartoš a kol. 2006).

Zdejší krajina je charakteristická svou mozaikovitou strukturou, ve které se střídají pásy lesů, polí a pastvin oddělené krajinně významnými kamenitými mezemi. V lesích převažují smrky, ale v lesních ostrůvcích v rámci pastvin se vyskytují hlavně borovice. Některé lesy přecházejí do smíšeného typu – z listnatých stromů je to dub, javor. Listnaté stromy, pomineme-li městskou zeleň, lemují i vodní plochy. Pole jsou zde méně častá, protože zdejší krajina není vhodná pro náročnější rostlinnou výrobu. Naopak rozsáhlé travnaté pastviny jsou hojně využívány k chovu skotu.

V rámci Přírodního parku Česká Kanada se vyskytuje Evropsky významná lokalita Přírodní rezervace Hadí vrch. Byl vyhlášen roku 1987 a rozprostírá se na 13,47 hektarech v katastru zaniklé obce Rajchěřov mezi rybníky Kačer a Rajchěřovský v nadmořské výšce 620 – 629 m.n.m. na vyvýšenině Výhon s typickou balvanitou sutí. Rostou zde zachovalé kompaktní porosty jalovce obecného, pod ním acidofilní vřesovištní bylinné a keříčkovité patro. Dále z rostlin cenný hadí mord nízký, v nivě Romavského potoka suchopýr úzkolistý. Ze zástupců hmyzu svým významem vyniká malý motýl pernatuška vřesová, pro kterou je Hadí vrch jednou z posledních lokalit výskytu v Čechách. Současné ohrožení spočívá v utlačování významných druhů nežádoucími nálety dřevin (bříza, borovice, krušina). Doporučeným managementem, bez kterého by došlo k zániku rezervace, je tedy jejich pravidelná likvidace (Natura 2000).

3.3 Sociálně-geografická charakteristika

3.3.1 Obyvatelstvo a osídlení

Počet obyvatel klesl k 1. 9. 2010 na 517. Obec se vyznačuje velice nízkou hustotou zalidnění, která dosahuje pouhých 8 ob./km². Podle (Bartušek 2000) spadá obec (velice těsně při spodní hranici) do kategorie „méně zalidněné venkovské oblasti“. Celý region novobystřicka, potažmo jindřihohradecka je charakteristický nízkou mírou zalidnění 42 a 48 ob./km² (Jihočeský kraj 62 ob./km², ČR 130 ob./km²) (Kolektiv 2005).

Tabulka 1. vznikla na základě dat ze statistických a retrospektivních lexikonů obcí ze sčítacích let 1850 – 2001, jedná se o data, která byla shromážděna ze sčítání lidu [Kolektiv (1934), Kolektiv (1978), Kolektiv (1984), Kolektiv (1994), Kolektiv (2005)], data pro rok 2010 (ke dni 1. 9. 2010) jsou poskytnuta Obecním úřadem Staré Město pod Landštejnem (OÚ) a jsou to data z průběžné registrace obyvatel.

Retrospektivní lexikon, ze kterého jsou data pro období 1850 – 1970, používá správní členění z roku 1972. Z toho vyplývá, že některá sídla zde nejsou uvedena a jejich počet obyvatel se přičítá obci obvodní. To je také jedna z příčin neúměrně vysokého počtu obyvatel u některých sídel do roku 1930. Mnohá z neuvedených sídel zanikla, což mohlo způsobit radikální úbytek obyvatel u sídla obvodního. Jako příklad bych uvedla sídlo Návary, ke kterému podle (Kolektiv 1978) patřila sídla Romava, Rajchěřov a Staré Hutě. V roce 1930 měly Návary 770 obyvatel, přitom Návary bez těchto sídel měly 231 obyvatel (Kolektiv 1934), v roce 1950 poklesl počet obyvatel na 246 (jedná se už o Návary oprostěné od zaniklých sídel Romava, Rajchěřov a Staré Hutě, můžeme toto číslo brát tedy jako poválečný mírný přírůstek obyvatel Navar). Romava, Rajchěřov a Staré Hutě ležely v přímé blízkosti státní hranice, jejich obyvatelstvo bylo z převážné většiny německé a po roce 1948 bylo řízeně odsunuto. Tento odsun se v Tabulce 1 projevil také jako pokles počtu obyvatel sídla Návary. Podobně je k sídlu Dobrotín započítáno bývalé sídlo Filipov, k Landštejnu Vitíněves, ke Starému Městu pod Landštejnem Košťálkov, Kuní, Dětrší, Košlák a Pernárec, k Vitíněvsi Landštejn (Kolektiv 1978).

Tabulka 1. vznikla na základě dat získaných ze statistických a retrospektivního lexikonu (Kolektiv 1934, Kolektiv 1978, Kolektiv 1984, Kolektiv 1994, Kolektiv 2005) a z dat poskytnutých Obecním úřadem Staré Město (OÚ).

Tabulka 1. popisuje, jak ve všech sídlech (vyjma Starého Města pod Landštejnem) došlo pokud ne k úplnému, tak alespoň k částečnému vylidnění. Na nejnižší hodnoty se dostalo období mezi sčítáními v roce 1991 a 2001. Poslední údaj ze začátku září 2010 je optimističtější – v žádném sídle (pomineme-li opět samotné Staré Město pod Landštejnem) počet obyvatel neklesá. V Návarech sice nežije od 80. let do současnosti žádný trvalý obyvatel, ale slouží jako destinace pro víkendové a sezónní chalupáře. Stejně tak byla opuštěná i Vitíněves, do které se v současnosti obyvatelé pomalu navrací, a to nejspíše díky její atraktivní poloze nedaleko zříceniny Landštejn.

Tabulka 1. Vývoj počtu obyvatel jednotlivých sídel obce Staré město pod Landštejnem v letech 1850 – 2010

Obec/sídlo	1850	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2010
Dobrotín	228	198	208	187	200	220	190	140	68	77	29	10	7	8	8
Landštejn	0	90	98	88	90	60	58	55	35	22	17	11	14	7	12
Návary	1003	1147	1189	1840	1094	1047	907	770	246	60	13	0	0	0	0
Podlesí	234	221	242	219	188	175	156	131	56	52	48	22	14	10	14
Pomezí	155	194	181	181	176	169	105	110	23	24	23	13	2	2	5
St. M.	1964	1681	1593	1534	1519	1408	1213	1120	596	463	442	569	518	514	463
Veclov	145	126	131	127	128	102	106	107	71	61	40	24	12	10	11
Vitíněves	217	225	242	225	200	175	160	111	18	27	14	0	0	1	4
Celkem	3946	3882	3884	3701	3595	3356	2895	2544	1113	786	626	649	567	552	517

Zdroj dat: Kolektiv (1934), Kolektiv (1978), Kolektiv (1984), Kolektiv (1994), Kolektiv (2005), OÚ

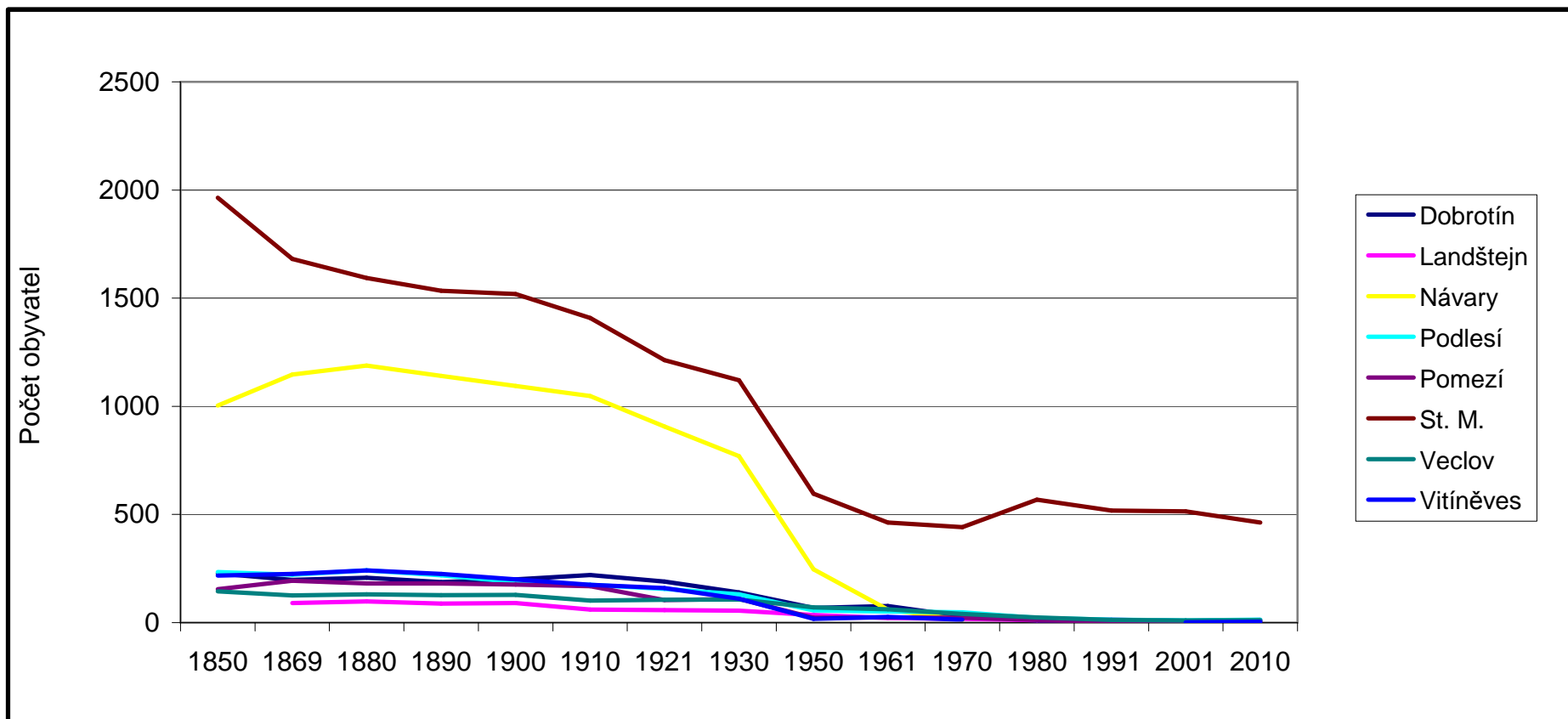
Pro znázornění vývoje počtu obyvatel jsem použila níže zobrazené grafické srovnání. V Grafu 1. jsou zachycena jednotlivá sídla obce Staré Město. Dvě z nich (Staré Město pod Landštejnem a Návary) se velikostí počtu obyvatel značně liší od ostatních, jejichž hodnoty jsou nižší a lze je jen špatně identifikovat ve spodní části grafu. Z tohoto důvodu jsem použila ještě Graf 2., který nám poskytuje detailnější pohled na sídla s menším počtem obyvatel. Graf 3. nám potom poskytuje pohled na vývoj počtu obyvatel v obci jako celku.

Z hnědé křivky v Grafu 1., která popisuje vývoj počtu obyvatel ve Starém Městě pod Landštejnem, vidíme až na jednu výjimku klesající trend. Podle mého názoru ho mimo jiné způsobila urbanizace, kterou byla tato vesnická oblast zasažena po celé 20. století. K nejzásadnějším poklesům došlo mezi sčítáními v letech 1850 a 1869 a mezi 1930 a 1950. Sice se jedná o dvojnásobné intervaly, než je tomu u téměř pravidelných desetiletých intervalů, ale pokles je i přes to největší. Úbytek v prvním intervalu byl způsoben odchodem obyvatelstva židovského původu do měst, kde se jim nabízel širší trh pro jejich živnosti (zákon je v tomto doposud omezoval) (Stehlík 2000) a také velkým stěhováním do průmyslových center Rakouska-Uherska nebo odchod do zámoří (Kubeš 2007). Pokles v intervalu 1930 – 1950 byl způsoben následky druhé světové války. Mírný nárůst počtu obyvatel mezi sčítáními 1970 a 1980 bych přičítala reakci na propopulační politiku 70. let.

Jak jsem již popsala na začátku kapitoly, vysoký počet obyvatel Návarech až do 30. let je také způsoben přičleněním některých později zaniklých sídel. Návary ztrácely obyvatele až do sčítání 1980, kdy dosáhly nuly. Dodnes se jedná stále o sídlo pouze chalupářské, které postrádá trvale žijící obyvatelstvo. Předpokládám, že díky své atraktivitě se bude v Návarech počet chalupářů v budoucnosti ještě zvyšovat. Někteří chalupáři zvažují možnost v budoucnosti v důchodovém věku bydlet v Návarech nebo jiných sídlech natrvalo. Sídla by získala trvale bydlící obyvatelstvo, to by se však vyznačovalo vysokým průměrným věkem. Výhledy na získání trvale bydlícího obyvatelstva v nižším věku zatím nejsou reálné také kvůli nedostatku vybavenosti sídel službami a chybějící nabídce kvalitního pracovního uplatnění.

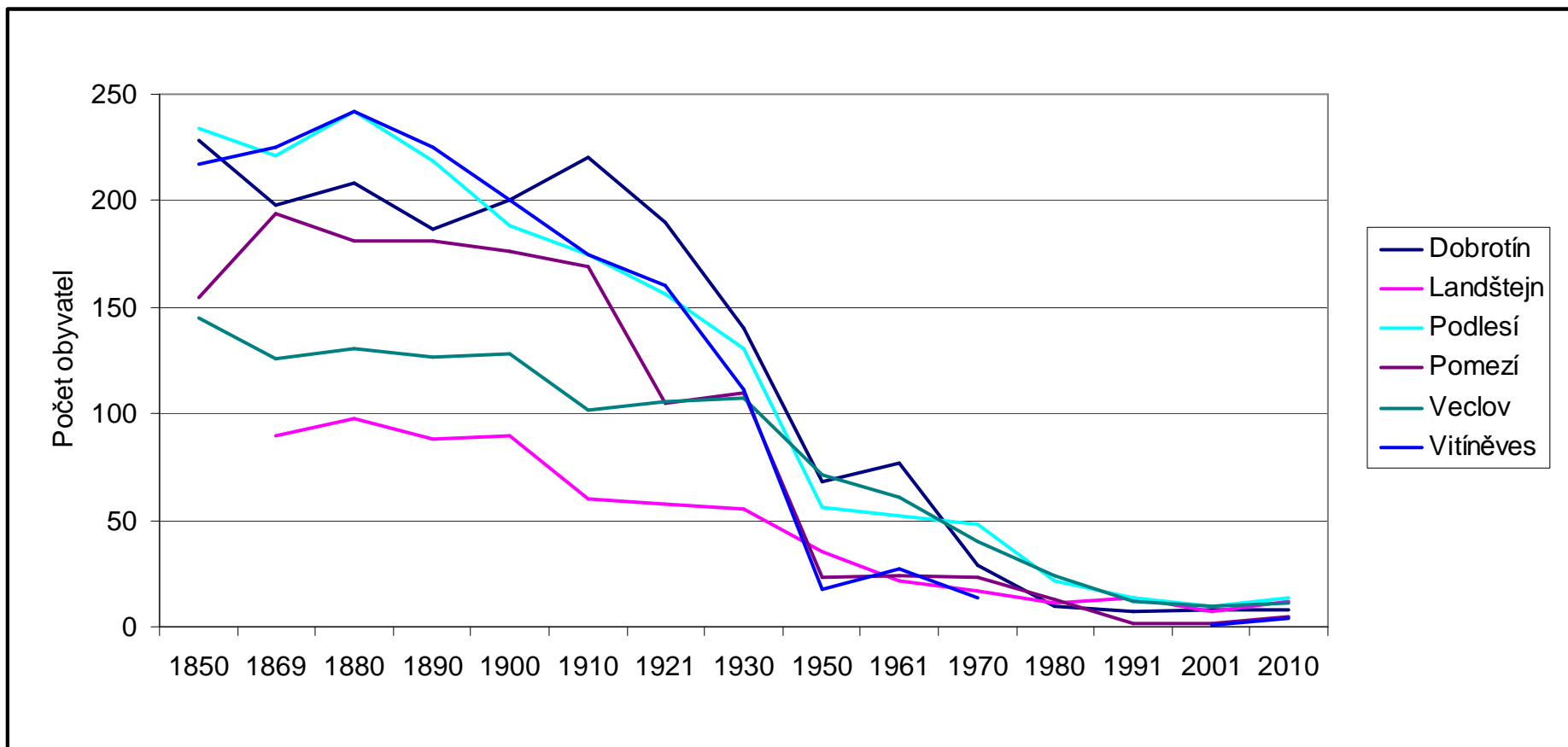
Graf 2. podrobněji znázorňuje vývoj počtu obyvatel v méně lidnatých sídlech. Opět zaznamenáváme klesající trend ve všech sídlech a to z hodnot pohybujících se od 145 do 220 obyvatel v roce 1850 až na hodnoty z 1. září 2010 nepřesahující 14 obyvatel. Počet obyvatel ve Vitíněvsi se na jednadvacetileté období mezi lety 1980 a 2001 propadl na nulu. Nejnovější data ukazují, že se i sem obyvatelé vrací. Ve všech sídlech jsou zároveň i objekty druhého bydlení, takže počet přítomného obyvatelstva je především v letní sezóně ve skutečnosti vyšší.

Graf 1. Vývoj počtu obyvatel v jednotlivých sídlech obce Staré Město pod Landštejnem v letech 1850 – 2010

Zdroj dat: Kolektiv (1934), Kolektiv (1978), Kolektiv (1984), Kolektiv (1994), Kolektiv (2005), OÚ

Graf 2. Vývoj počtu obyvatel ve vybraných sídlech obce Staré Město pod Landštejnem v letech 1850 – 2010

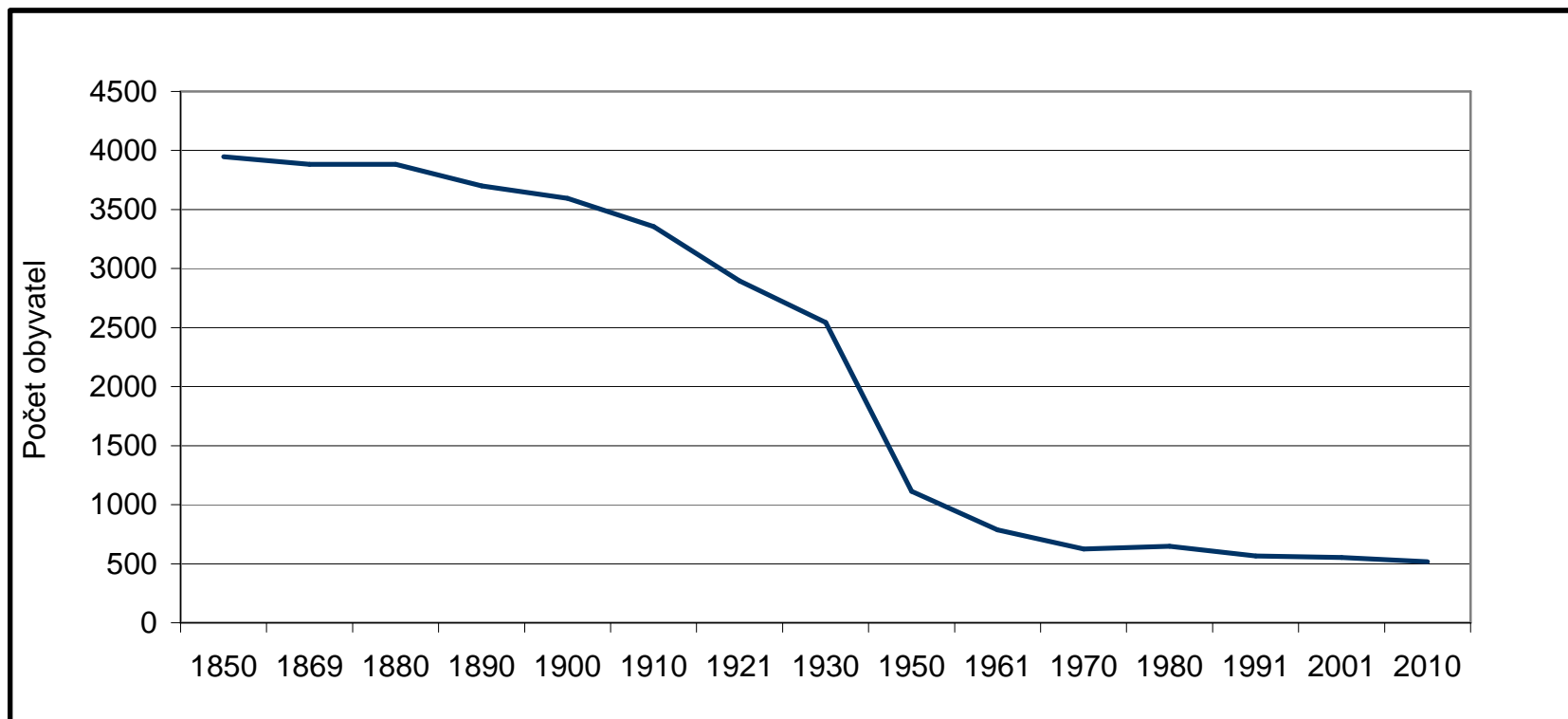

Zdroj dat: Kolektiv (1934), Kolektiv (1978), Kolektiv (1984), Kolektiv (1994), Kolektiv (2005), OÚ

Graf 3. poskytuje celkový pohled na vývoj počtu obyvatel obce Staré Město pod Landštejnem v letech 1850 – 2010. Proces urbanizace, velké vystěhovalectví do hospodářských center Rakouska-Uherska nebo později do Rakouska, Československa, Německa a také do zámoří,

následky dvou světových válek a poválečné vysídlování pohraničních oblastí způsobily markantní úbytek obyvatel v tomto území. Ze stavu v roce 1850, který se pohyboval těsně pod hranicí 4000 obyvatel se obec dostala na hodnotu přibližně osmkrát nižší v roce 2010.

Graf 3. Vývoj počtu obyvatel obce Staré Město pod Landštejnem v letech 1850 – 2010

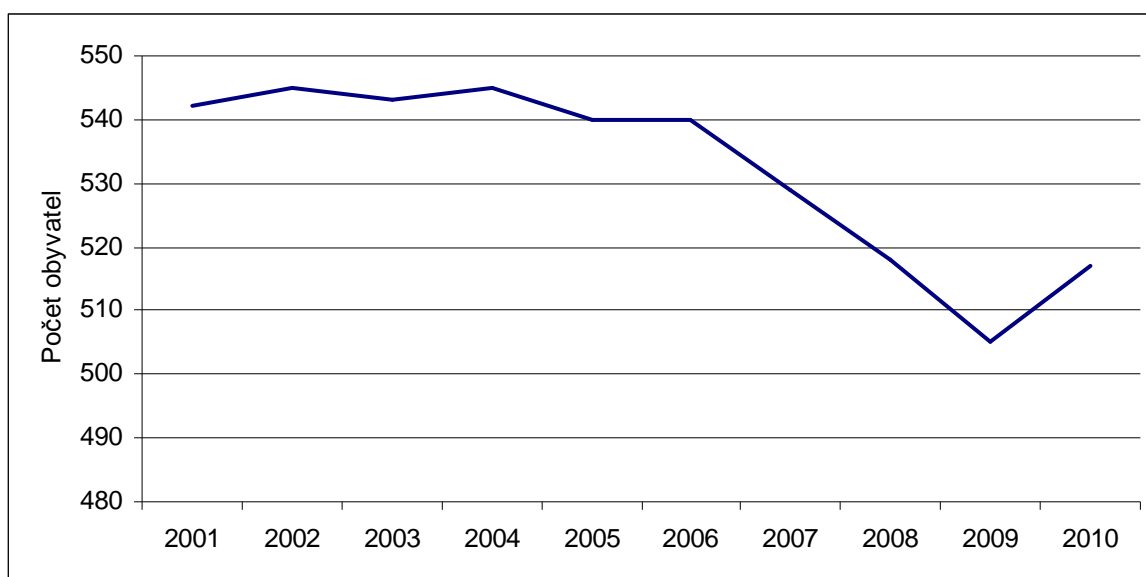
Zdroj dat: Kolektiv (1934), Kolektiv (1978), Kolektiv (1984), Kolektiv (1994), Kolektiv (2005), OÚ

Obdobnou situaci popisuje Kubeš (2007) v další sudetské oblasti v Novohradských horách. Příznivější vývoj počtu obyvatel je v druhé polovině 20. století v sudetských oblastech pouze v sídlech, ve kterých státní statky umístily velké kravíny, sklady krmiv nebo dílny zemědělské techniky, dále se rozvíjela ta sídla, která byla označena jako „střediska osídlení místního významu“ (Kubeš 2007). Dále uvádí (Kubeš 2007) situaci v Nové Bystřici a jejím okolí, kde zůstatek počtu obyvatel ve venkovských sídlech v období 1930 – 2001 se pohyboval okolo 40 – 10 % a podíl zaniklých sídel v tomtéž období je 10%.

Z Grafu 4. o počtu obyvatel v obci za poslední desetiletí (data z průběžné registrace obyvatel) vidíme klesající vývoj, ze kterého se vymyká pouze údaj z roku 2010. Můžeme předpokládat, že v blízké budoucnosti nejspíše dojde ještě k mírnému nárůstu počtu obyvatel a to jednak díky reprodukčnímu věku silné populační generace sedmdesátých let (je však zvláštní, že se tento fakt neprojevil již dříve), jednak díky nabídce klidného života v regionu (dobrá kvalita životního prostředí v poslední době nabývá na významu). Tento nárůst počtu obyvatel však nejspíše nebude nijak markantní.

Graf 4. Vývoj počtu obyvatel obce Staré Město pod Landštejnem za poslední desetiletí

Zdroj dat: ČSÚ 2010a, OÚ

Čísla v Tabulce 2. dokládají, jaká byla národnostní struktura Starého Města za první republiky. Naprostá převaha německého obyvatelstva, malé množství československého a pouze 2 obyvatelé hlásící se k židovství (předpokládám, že Židů zde mohlo žít více, ale již v této době je mohl přemoci strach k tomu hlásit se ke své pravé národní příslušnosti,

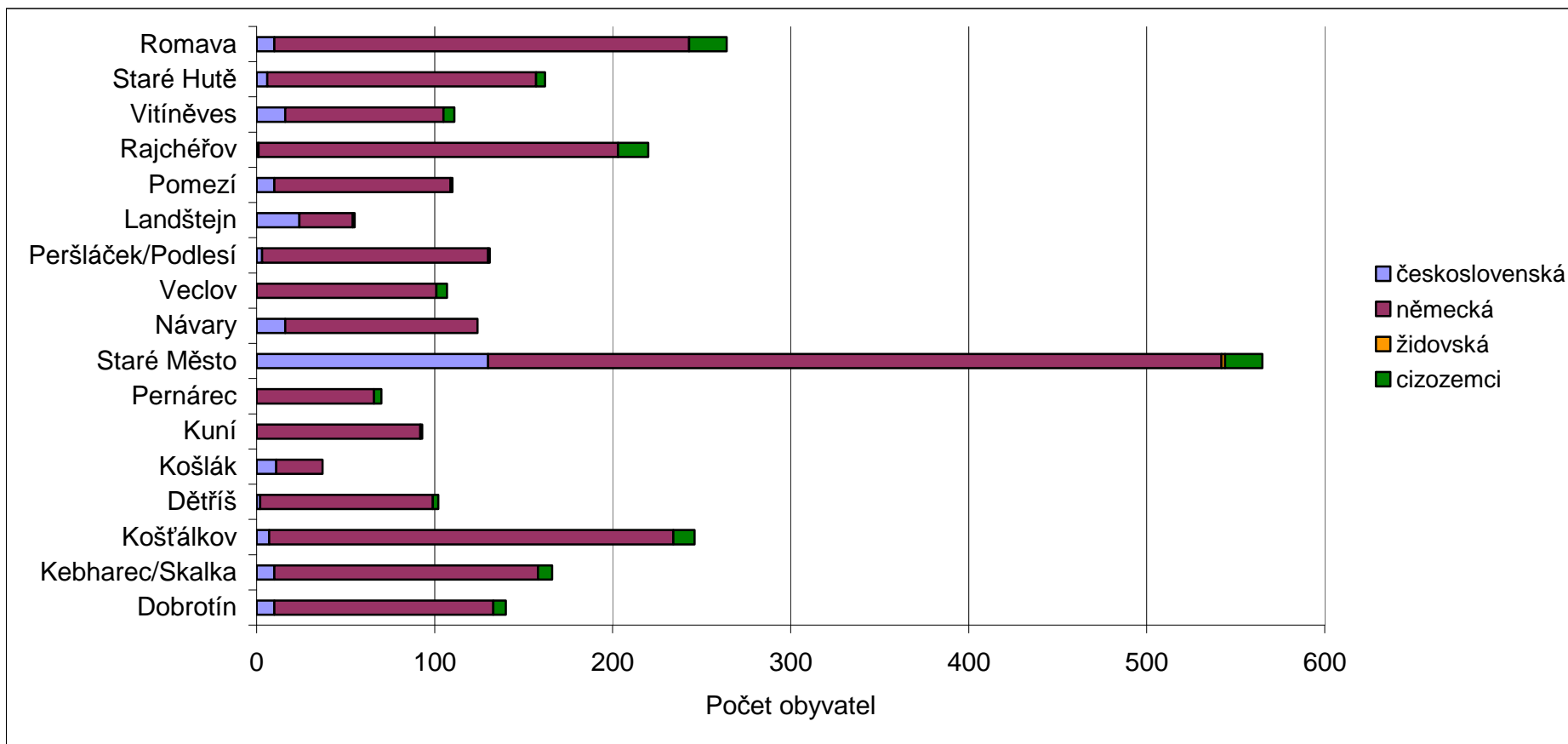
dokládá to i počet hlásících se občanů k židovskému náboženství, kterých je už 12), dále několik cizozemců (předpokládám většinou Rakušanů a Němců) – tento předválečný stav nám vysvětluje prudký poválečný pokles počtu obyvatel v regionu. V současnosti (ze sčítání 2001) se všichni obyvatelé hlásí k národnosti české, pouze deset obyvatel se hlásí k národnosti slovenské, jeden k moravské a tři uvádí národnost jinou. Co se týká náboženství je z 552 osob 150 věřících a to především římskokatolického vyznání (138) (ČSÚ 2010b).

Tabulka 2. Národnostní a náboženská struktura obyvatel obce Staré Město pod Landštejnem v roce 1930

Sídlo	Národnost				Náboženské vyznání					
	česko-slovenská	německá	židovská	cizozemci	římsko-katolické	evangelické	česko-slovenské	židovské	jiné	bez vyznání
Dobrotín	10	123	0	7	138	0	2	0	0	0
Kebharec/Skalka	10	148	0	8	15	0	0	0	0	1
Košťálkov	7	227	0	12	242	0	4	0	0	0
Dětršíš	2	97	0	3	102	0	0	0	0	0
Košlák	11	26	0	0	37	0	0	0	0	0
Kuní	0	92	0	1	93	0	0	0	0	0
Pernárec	0	66	0	4	70	0	0	0	0	0
Staré Město	130	412	2	21	542	11	0	12	0	7
Návary	16	108	0	0	124	0	0	0	0	0
Veclov	0	101	0	6	107	0	0	0	0	0
Peršláček/Podlesí	3	127	0	1	131	0	0	0	0	0
Landštejn	24	30	0	1	51	0	3	0	0	1
Pomezí	10	99	0	1	110	0	0	0	0	0
Rajchérov	1	202	0	17	219	1	0	0	0	0
Vitíněves	16	89	0	6	111	0	0	0	0	0
Staré Hutě	6	151	0	5	162	0	0	0	0	0
Romava	10	233	0	21	261	0	0	0	3	0

Zdroj dat: Kolektiv (1934)

Graf 5. Národnostní struktura obyvatelstva obce Staré Město pod Landštejnem v roce 1930

Zdroj dat: Kolektiv (1934)

Data z Tabulky 2. jsou převedena do Grafu 5., který znázorňuje národnostní strukturu obyvatel obce Staré Město pod Landštejnem v roce 1930. Židovské obyvatelstvo, které čítalo dva obyvatele je nepatrně viditelné ve sloupci Starého Města pod Landštejnem. Vidíme jasně převažující německou národnost nad ostatními, československá v početnosti zaujímá druhé místo, poměrně nepatrné je také zastoupení obyvatel cizozemců.

Z Tabulky 3., která srovnává věkovou strukturu obyvatelstva obce v letech 2001 a 2010, na první pohled vidíme, že relativní počet produktivních obyvatel se za posledních deset let nezměnil. Daleko důležitější je však všimnout si poměru mezi předproduktivní a poproduktivní složkou obyvatelstva. Zatímco v roce 2001 je více zástupců ve věku 0–14, v roce 2010 je tomu už naopak. V obci tedy prozatím stagnuje index ekonomické závislosti (36%), roste však index stárí (z 50% na 110%), na což budou muset představitelé obce brzy reagovat příslušnými opatřeními. Perlín a kol. (2010) poukazují na to, že oblasti dosidlované po druhé světové válce vykazují nižší podíl obyvatel starších 65 let. To můžeme považovat za příčinu až dosud převažující složky obyvatel 0 – 14 let.

Tabulka 3. Porovnání věkové struktury obyvatel obce Staré Město pod Landštejnem v letech 2001 a 2010

Rok/Věk	Absolutní počet			Relativní počet [%]		
	0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
2001	99	401	52	18	73	9
2010	65	379	73	13	73	14

Zdroj dat: Kolektiv (2005), OÚ

Při zaměření se na strukturu obyvatel podle vzdělání a srovnání dat s Jindřichohradeckem a s Českou republikou z roku 2001 vidíme vyšší podíly obyvatel v kategoriích s nižším vzděláním.

Tabulka 4. Struktura obyvatel obce Staré Město pod Landštejnem starších 15-ti let podle vzdělání v roce 2001

	Bez vzdělání	Základní a nedokončené základní	Vyučení a střední odborné bez maturity	Úplné střední s maturitou	Vyšší odborné a nástavbové	Vysokoškolské	Nezjištěné
Staré Město	2.9	36	45.3	12.4	0.7	1.3	1.5
Jindřichohradecko	0.5	26.3	40.7	22.7	2.7	6.1	1.1
Česká republika	0.5	29.1	31.1	26.9	4.1	7.1	1.2

Zdroj dat: ČSÚ (2010c)

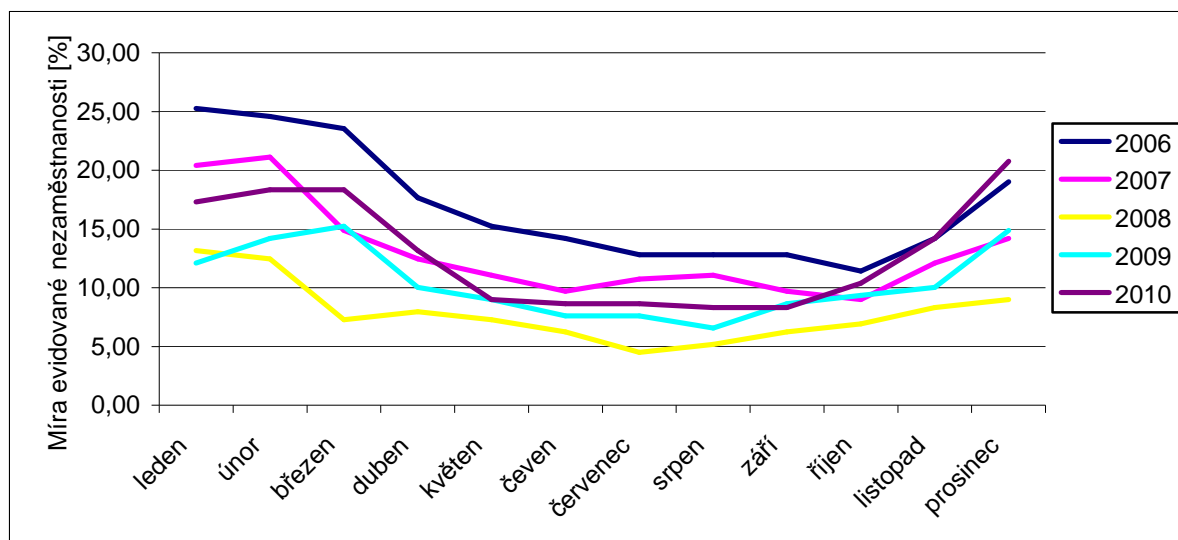
Lidé s vyšším vzděláním v tomto regionu nenacházejí uplatnění a v trvalém bydlení dávají přednost větším sídlům s lepší nabídkou pracovního uplatnění.

Co se týče zaměstnanosti, v minulosti (20. léta 20. století) lidé pracovali ve zdejší barvírně, v obci byl mlýn, výroba sodové vody, cihelna, velkostatek, lihovar, výroba pian nebo také tkalcovství. V 80. letech místní začali s chovem ryb (Kuča 2004).

V současnosti je počet ekonomicky aktivních v obci 289 (52,4 %). Z celkového počtu mužů 280 je ekonomicky aktivních 60,1 % a z celkového počtu žen 272 je ekonomicky aktivních pouze 43,8 %. Míra nezaměstnanosti dosahuje 8,3 % (k září 2010). Vzhledem k Jindřichohradeckému okresu 5,9 % a Jihočeskému kraji 6,7 % je na tom obec hůře, v celorepublikovém srovnání (8,5 %) spadá do průměru. Při ukončení některých pracovních příležitostí po letní sezóně se míra nezaměstnanosti k 31. 10. 2010 zvedá na 10,38 %, což představuje 30 nezaměstnaných, z toho 21 žen. Věková struktura obyvatel v rámci nezaměstnanosti zde nehraje velkou roli, pozorujeme takřka rovnoměrné rozložení počtu nezaměstnaných ve všech věkových skupinách (MPSV 2010, ÚP JH listopad 2010).

Graf 6. názorně demonstruje sezónnost, kterou se vyznačuje míra nezaměstnanosti ve Starém Městě. Vlivem letní sezóny a s ní spojenou vyšší nabídkou pracovních míst se míra nezaměstnanosti snižuje v některých letech až na míň než polovinu. Naopak v zimních měsících je zde o práci největší nouze.

Graf 6. Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti během roku obce Staré Město pod Landštejnem v letech 2006 - 2010

Zdroj dat: (MPSV 2010)

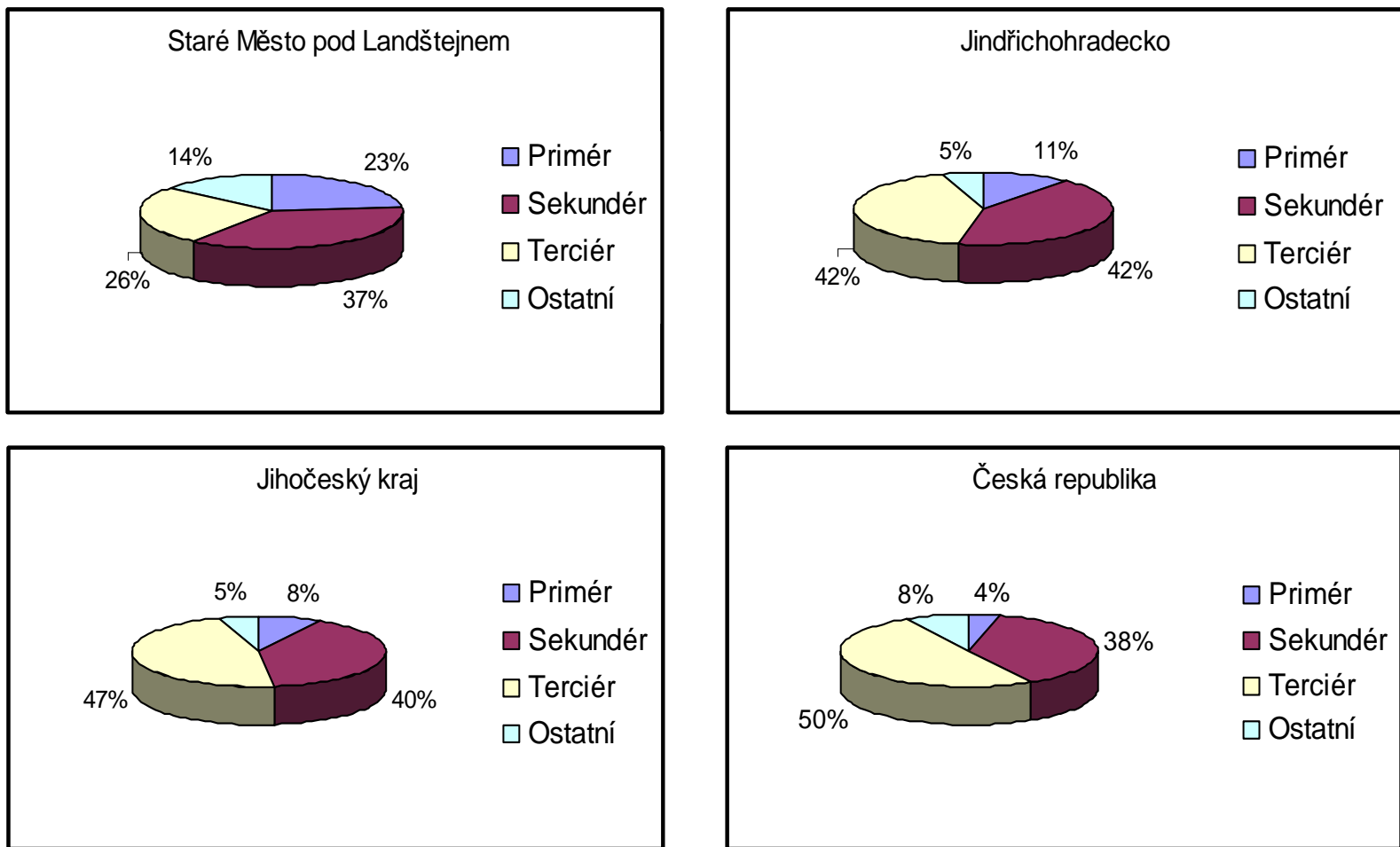
Při srovnání křivek představující roky 2006 – 2010 zaznamenáváme kladný vývoj až do roku 2008, do té doby se míra nezaměstnanosti v jednotlivých měsících snižovala. V roce 2009 nastává opačná tendence a míra nezaměstnanosti roste. Přičítala bych to nástupu ekonomické krize (propouštění zaměstnanců v průmyslu, úbytek návštěvnosti v regionu těžícího z cestovního ruchu, nižší výnosy ze zemědělských produktů a lesnictví). Data za rok 2010 (především jeho poslední měsíce) přinášejí nejhorší čísla, co se míry nezaměstnanosti v obci týče.

Následující odstavce vznikly především na základě dat ze sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 (Kolektiv 2005), nejsou tedy aktuální, ale poskytují nám přehled o situaci, která byla relativně nedávno. Nová souhrnná data poskytne sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011.

Při pohledu na počet zaměstnaných v jednotlivých hospodářských sektorech (pro rok 2001), je zde velké zastoupení zaměstnanců v primárním sektoru (23 %), což není srovnatelné ani s Jindřichohradeckem (11 %), ani Jihočeským krajem (8 %), natož pak s ČR (4 %). Je to dáno především velkým zastoupením zdejšího lesního hospodářství. Podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru (37 %) se celkem shoduje s celorepublikovým průměrem (38 %). Abnormalitou je dále terciér, ve kterém pracuje pouze 26 % zaměstnaných, kdežto hodnoty Jindřichohradeka, Jihočeského kraje i ČR jsou zcela jinde (42 %, 47 %, 50 %) (Kolektiv 2005). Předpokládám, že výsledky ze sčítání v roce 2011 přinesou jistou změnu v podílu obyvatel zaměstnaných v primárním, sekundárním a terciárním sektoru, protože mnoho obyvatel svou práci přeorientoává například ze zaměstnání v průmyslu (například ukončení provozu textilky v Nové Bystřici) na poskytování služeb návštěvníkům a další služby.

Přehledná je situace v následujícím grafickém srovnání (Graf 7.). Zatímco trendem vyspělejších regionů je zvětšování podílu zaměstnaných v terciárním sektoru a zásadní snižování podílu zaměstnaných v primárním a následně v sekundárním sektoru, Staré Město v tomto zaostává. Chybí zde dostatek kvalitnějšího a lépe placeného pracovního uplatnění, není dost atraktivní pro přistěhovalce mladých obyvatel. Postavení téměř všech obyvatel v zaměstnání je v roli zaměstnance.

Graf 7. Srovnání podílů zaměstnaných v primárním, sekundárním a terciárním sektoru hospodářství ve Starém Městě pod Landštejnem, Jindřichohradecku, Jihočeském kraji a České republice v roce 2001

Zdroj dat: Kolektiv (2005)

Počty pracujících v jednotlivých odvětvích nám dokazují správnost předchozích grafů a potvrzují zemědělsko-průmyslový zaměstnanecký charakter obce. V roce 2001 byl počet ekonomicky aktivních obyvatel 289, následující tabulka uvádí obyvatele ekonomicky aktivní a zaměstnané, proto je jejich celkový počet 249.

Tabulka 5. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo obce Staré Město pod Landštejnem v jednotlivých odvětvích v roce 2001

Zemědělství, lesnictví, rybolov	66
Průmysl	75
Stavebnictví	32
Obchod, opravy	7
Pohostinství, ubytování	29
Doprava, pošty, telekomunikace	8
Peněžnictví, pojišťovnictví	0
Oblast nemovitostí, služby pro podniky	1
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	17
Školství, zdravotnictví, sociální činnost	8
Ostatní veřejné a osobní služby	6
Celkem	249

Zdroj dat: ČSÚ (2010e)

Obec se vyznačuje vysokým podílem vyjížděky (50,2 %). Z celkového počtu ekonomicky aktivních zaměstnaných obyvatel 249 jich 125 z obce vyjíždělo za prací (pro rok 2001). Na celkovém počtu vyjíždějících se větším počtem podílejí muži než ženy. Většina vyjíždějících z obce vyjížděla denně. Nejvíce obyvatel vyjíždělo v rámci okresu (85 pracujících), mimo okres 37 a 3 do zahraničí. Hlavním cílem vyjíždějících byla Nová Bystřice, kam jezdili za prací v průmyslu (28 pracujících) a také ve stavebnictví (4 pracujících). Na druhém místě v intenzitě vyjíždějících byl směr Slavonice (19 pracujících, z čehož 13 vyjíždělo za průmyslem). Do Jindřichova Hradce vyjíždělo celkem 11 pracujících a to do průmyslu (1), stavebnictví (2) a také do oblasti dopravy a telekomunikací (3). Staré Město bylo mimo jiné cílem vyjížděky z Nové Bystřice a ze Slavonic. Z každého města sem dojíždělo 16 pracujících do zaměstnání v oblasti zemědělství (Kolektiv 2005).

3.3.2 Zemědělství, lesnictví, průmysl, těžba a stavebnictví

Kvůli drsnějšímu klimatu, ne příliš vhodným písčitým a kamenitým půdám se místní zemědělství potýká s mnoha obtížemi. Nedokáže se uživit vlastními silami a je proto závislé na pomoci zvnější – na dotacích od státu či Evropské unie.

Na území obce působí dva zemědělské podniky ve formě subjektů s ručením omezeným. Landštejn s. r. o. vznikl v roce 1992 zrušením a následným rozpadem Státního statku Nová Bystřice. V současnosti zaměstnává okolo 22 – 23 osob jak ze Starého Města, tak ale i z Nové Bystřice a Slavonic. V rámci rostlinné výroby na svých polích pěstuje především řepku ozimou, která snáší zdejší klima. Dále spravuje louky. Z živočišné výroby chová ve zdejších kravíně krávy na mléko a na maso, ve výběžích na pastvinách chová stádo padesáti bizonů. Tato netradiční zvířata jsou chována na maso, které vykupují pro svou klientelu hotely a restaurace ze širšího okolí. Podle p. Kroniky, jednatele podniku, jsou bizoni pro zdejší podmínky velice vhodné na chov, jsou to nenáročná zvířata, která se živí především pastvou, nepotřebují ustájení ani jiný přístřešek, celoročně žijí ve výběhu – odpadají tedy náklady na ustájení. Z jednoho kusu je poměrně vysoký výnos. Poptávka po bizoním masu je stále vysoká, proto je zde záměr navýšit chov až na tři sta bizonů, což by trh mohlo nasytit. Zemědělcům se už podařilo odchovat několik telat, ale potřebovali by navýšit stav i nákupem nových kusů, což je pro ně v současnosti z finanční stránky nemožné.

Podnik disponuje několika nevyužívanými budovami a do budoucna plánuje jejich rekonstrukci na ubytovací zařízení pro turisty. Chtěli by využít potenciál zdejšího cestovního ruchu, následně své prostředky (budovy, pozemky, zvířata, techniku) a provozovat agroturistiku. Protože zatím chybí kapitál, pro začátek chtějí některé prostory budov využít jako jednodušší stravovací zařízení pro nenáročné turisty (především cyklisty).

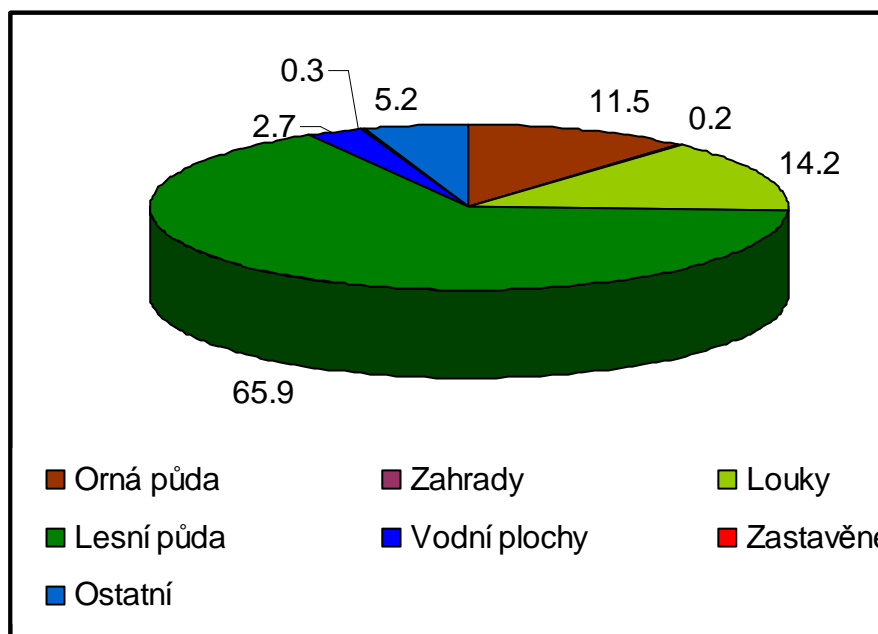
Druhým podnikem je Farma Staré Město s. r. o., která se zabývá velkochovem prasat. Dohromady její chov čítá asi 6700 kusů (prasnice, předvýkrm a výkrm), do budoucna nepočítají s rozsáhlejšími změnami, situace a spolupráce v obci jim vyhovuje. Zaměstnávají 11 osob (podle ústního sdělení jednatele podniku pana Ing. Petra Hansy 2010).

Ve Starém Městě má pobočku lesnický podnik Wotan Forest, a. s. Stará se o kompletní lesnickou pěstební a těžební činnost na základě smlouvy s Lesy ČR, s. p. Obchoduje se dřevem a řezivem, má několik dřevařských a školkařských provozů a jiné dílny. Vedoucí pobočky Staré Město, Dalibor Pavézka, uvádí jako největší podnikatelskou překážku chybějící smlouvu s Lesy ČR na delší časové období. Kvůli tomu nemůže firma plánovat dlouhodobější investiční záměry do budoucna, ale jen v blízkém časovém horizontu. Dále

podotýká, že firma nenalézá v obci dostatečně kvalifikovanou pracovní sílu například pro práci traktoristy, dřevorubce. Zaměstnává okolo 10 osob z obce.

Celou jednu čtvrtinu z celkové výměry (6918,48 ha) obce zaujímá zemědělská půda (Graf 8.), z té je necelá polovina tvořena ornou půdou a druhá polovina trvalými travními porosty. Zastavěná půda a vodní plochy zabírají nejmenší podíl. Naopak největší podíl půdy je věnován lesům, jimiž je zdejší krajina charakteristická. Mnoho občanů Starého Města využívá právě les ke své obživě a pracuje v něm nejčastěji jako osoba samostatně výdělečně činná (ČSÚ 2010f).

Graf 8. Zastoupení druhů pozemků [%] na území obce Staré Město pod Landštejnem v roce 2001

Zdroj dat: ČSÚ 2010f

Na území obce nepůsobí žádný průmyslový podnik zaměstnávající větší počet pracovníků. Za nabídkou práce v průmyslu dojíždí menší počet obyvatel do Nové Bystřice a Slavonic (podrobněji v závěru kapitoly 3.3.1 Obyvatelstvo a osídlení). Krajinu nepoškodila v minulosti ani v současnosti těžba nerostných surovin. Dochází zde pouze k těžbě dřevní hmoty. Stavebnictví je zastoupeno pouze jednotlivými podnikateli (zedník, pokrývač, atd.).

3.3.3 Služby pro obyvatele

Nepřítomnost nebo obtížná dosažitelnost služeb (především školských, zdravotnických, maloobchodních, ale také kulturních) vede k nespokojenosti bydlících obyvatel ve venkovských sídlech. Tento nedostatek může být příčinou odchodu do lépe vybavených sídel a následné ztráty obyvatel v sídle nevybaveném (Kubeš a Pahorecká 2000).

Obec Staré Město se snaží zajišťovat svým občanům co nejširší a nejkvalitnější škálu služeb. Její možnosti jsou však do jisté míry omezené především z hlediska finanční stránky. Přehled většiny poskytovaných služeb s jejich lokací uvádí Tabulka 6., která společně s touto kapitolou vznikla na základě vlastního šetření, sdělení občana obce Staré Město pana Lorence, internetových stránek obce (Staré Město 2010e) a Kolektivu (2009).

Veřejnou správu vykonává přímo v obci Obecní úřad Staré Město pod Landštejnem. Ostatní úřady se nacházejí v Nové Bystřici (např. stavební úřad) nebo Jindřichově Hradci (např. finanční úřad, úřad práce)

V oblasti školství zde působí mateřská škola a pětiletá základní škola. Vzhledem k neúplnosti základního vzdělání musí žáci vyjíždět do škol za hranice obce nejčastěji do Nové Bystřice a Slavonic. V Nové Bystřici slouží dětem se speciálními požadavky i praktická škola. Nejbližší středoškolské vzdělání je poskytováno v Jindřichově Hradci a Dačicích. Nejbližší vysoká škola se nachází v Jindřichově Hradci (Fakulta Managementu - Vysoká škola ekonomická Praha). Vyjíždka je velmi vysoká – 71,2 %, kde jsou započítáni všichni vyjíždějící žáci, studenti a učni (Kolektiv 2005). V obci působí také komunitní centrum pro děti a mládež. Nabízí různé alternativy využití volného času, docházka do něj je dobrovolná.

Zdravotnictví nabízí základní služby – působí zde pouze dětský a obvodní lékař, každý sem dojíždí na jeden den v týdnu (úterý a středa). Za některými specialisty je nutné dojíždět do Nové Bystřice a Slavonic (zubař, gynekolog), popřípadě do Jindřichova Hradce a Dačic (nemocnice, pohotovost). Nejbližší lékárna je ve Slavonicích. Domov důchodců v obci chybí, poskytuje ho až Nová Bystřice nebo Slavonice, do obce ale dojíždí pečovatelská služba.

Staré Město má svou vlastní poštu, ale další peněžní ústavy (banka, bankomat) jsou nejbližší ve Slavonicích. Co se týče kultury, obec vlastní knihovnu s infocentrem, kulturní sál zapůjčuje obci hostinec Adria, nejbližší kino je v Jindřichově Hradci (v Nové Bystřici probíhá v současné době jeho výstavba v prostoru nově rekonstruovaného kulturního sálu,

Tabulka 6. Služby pro obyvatele v obci Staré Město pod Landštejnem nebo jejich lokace v okolí v roce 2011

Obecní úřad	St. M.	Kulturní sál	St. M.
Stavební úřad	N. B.	Kino	J. H.
Úřad práce	J. H.	Divadlo	J. H.
Finanční úřad	J. H.	Lázně	Třeboň
Policie	N. B.	Sportovní zařízení	St. M.
Požární zbrojnice	St. M.	Tělocvična	St. M.
Obvodní lékař	St. M.	Dětské hřiště	St. M.
Dětský lékař	St. M.	Krytý bazén	J. H.
Zubař	Slav., N. B.	Přírodní koupaliště	St. M.
Gynekolog	Slav., N. B.	Kostel	St. M.
Pohotovost	J. H.	Kaple	ve všech částech obce
Lékárna	Slav.	Boží muka	ve všech částech obce
Pošta	St. M.	Hřbitov	St. M.
Peněžní ústav	Slav.	Pojízdná prodejna	není
Bankomat	Slav.	Smíšená prodejna	St. M.
Pohřební služba	J. H., Dač.	Supermarket	J. H.
MŠ	St. M.	Pekárna	Slav.
Praktická (zvláštní) škola	N. B.	Cukrárna	Slav.
ZŠ do 5. tř.	St. M.	Železářství	N. B., Slav.
ZŠ do 9. tř.	N. B., Slav.	Prodejna stavebních hmot	N. B., Slav.
SŠ	J. H., Dač.	Hospoda s teplou kuchyní	St. M., Landšt.
VŠ	J. H.	Hudební klub	Slav., N. B.
Komunitní centrum	St. M.	Kadeřnictví	N. B., Slav.
Domov důchodců	N. B., Slav.	Kosmetika	N. B., Slav.
Pečovatelská služba	dojíždí do obce	Sauna	N. B., Slav.
Knihovna	St. M.	Fitness	N. B., Slav.
Infocentrum	St. M.	Stavebnictví, elektronuslužby, autoservis	St. M.
		Čerpací stanice	N. B., Slav.

Zdroj dat: podle sdělení p. Lorence - viz text, doplněno vlastním šetřením, Staré Město (2010e)

Poznámka: St. M. = Staré Město pod Landštejnem, N. B. = Nová Bystřice, J. H. = Jindřichův Hradec, Slav. = Slavonice, Dač. = Dačice, Landšt. = Landštejn

bude se jednat o kino s menší kapacitou), divadlo je rovněž v Jindřichově Hradci. Ve Starém Městě pod Landštejnem se nachází kostel, v ostatních částech obce jsou kapličky (některé z nich odsvěcené) a boží muka. Z místních sdružení a spolků, působí v obci myslivci, hasiči, fotbalový a biatlonový oddíl a klub turistů. (Kolektiv 2009, Staré Město 2010e)

Sportovní vybavení obce je podle mého názoru velice dobře zajištěné. Nachází se zde fotbalové hřiště, biatlonový areál, sportovní střelnice, koupaliště, tělocvična a dětské hřiště. Další možnosti sportovního vyžití jsou popsány v kapitole 3.3.7 Druhé bydlení, turistika a cestovní ruch.

V obci působí prodejna smíšeného zboží, jiné specializované prodejny se nacházejí v Nové Bystřici nebo Slavonicích, popřípadě v Jindřichově Hradci a Dačicích, kde je také možnost nákupu v supermarketu. V dalších částech obce není zajištěn žádný obchod, nedojíždí sem ani pojízdná prodejna. V obci chybí pekárna, cukrárna nebo například řeznictví, je však otázkou, zda by se tyto dokázaly v obci uživit.

Stravovací zařízení jsou určena především návštěvníkům obce. Jejich počet nabývá v letní sezóně. I tak působí celoročně ve Starém Městě pod Landštejnem hospoda s teplou kuchyní. Další zařízení se koncentrují především v podhradí Landštejnu.

Další služby jako oprava obuvi, kadeřnictví, kosmetické studio, saunu hudební klub nebo například čerpací stanice poskytují okolní města Nová Bystřice a Slavonice. Některé základní služby - stavebnictví, elektroslužby, autoservis - jsou poskytovány přímo v obci, za náročnějšími službami je nutné opět vyjet do Nové Bystřice, Slavonic nebo až do Jindřichova Hradce nebo Dačic.

3.3.4 Doprava

Dopravní síť je v tomto regionu řídká, navíc je obec kvůli své periferní poloze hůře dostupná. Mnoho úseků silnic je nově opraveno. Staré Město pod Landštejnem leží na silnici II. třídy 152 spojující Novou Bystřici a Slavonice. Protínají ho silnice III. třídy 1527 vedoucí přes Veclov do Návár, 1515 směřující do Stálkova, 1513 napojující se za Blatem na silnici II. třídy 151, 1514 mezi Landštejnem a Vitíněvsí a 1521 z Landštejna do Kláštera (ŘSD 2010).

Ve starším územním plánu se plánovala výstavba obchvatu Starého Města pod Landštejnem, který by se táhl jižně od sídla. Silnice 152 procházející středem sídla se klikatí mezi náměstím, kostelem a další výstavbou, zároveň se zde střetávají tři komunikace, které

tvoří nepravidelné odbočky. Tato situace komplikuje dopravu a současně zneprůjemňuje pohyb chodcům. K vybudování obchvatu do současnosti nedošlo a v blízké době ho obec neplánuje zřídit. Z mého pohledu není výstavba nutná. Provoz na silnici 152 není tak hustý, aby situace ve Starém Městě pod Landštejnem byla neúnosná. V malé míře by mohlo dojít i ke ztrátě počtu návštěvníků v případě, že by například cyklisté dali přednost obchvatu před průjezdem sídlem.

Území protínají ještě další cesty (často v majetku obce nebo Lesů ČR s. p.), které nejsou využívány osobními automobily, ale slouží jako přístupové zpevněné cesty pro těžkou techniku do lesů nebo zemědělcům a současně je využívají cyklisté nebo běžkaři. Lze využívat také bývalé silnice III. třídy, které byly spojnicemi do dnes zaniklých obcí. V současnosti jsou využívány jako turistické a cyklistické stezky.

Tomuto území se v minulosti vyhnula stavba železnice. Až do současnosti není obec napojena na železniční síť. Nejbližší železniční zastávky se nacházejí v Nové Bystřici a ve Slavonicích (v Nové Bystřici se navíc jedná pouze o úzkorozchodnou železnici bezmála využívanou pouze turisty). Ze Slavonic vede železniční trať pro osobní vlaky číslo 227 přes Dačice a Telč do Kostelce u Jihlavy, kde se napojuje na trať 225 vedoucí z Veselí nad Lužnicí do Jihlavy.

Obslužnost obce hromadnými dopravními prostředky je relativně dostačující. Samotné Staré Město pod Landštejnem je denně spojeno šesti linkami s Novou Bystřicí, odkud se následně přímo nebo s přestupem cestující dostanou do Jindřichova Hradce. Druhým směrem funguje šest linek do Slavonic a následně s přestupem nebo přímo do Dačic. Dostupnost Nové Bystřice se pohybuje okolo 20 minut a Jindřichova Hradce minimálně 50 minut. Návaznost spojů v Nové Bystřici je dobrá od 5 do 15 minut. Slavonice jsou dostupné do 15 minut a dostupnost Dačic se velmi různí podle jednotlivých autobusových spojů nebo při kombinaci autobusového a vlakového spoje mezi Slavonicemi a Dačicemi, a to od 48 minut do téměř 2 hodin. Dosažitelnost krajského města České Budějovice je zajišťována opět šesti kombinacemi spojů s minimálně dvěma přestupy a s průměrnou dobou strávenou na cestě 157 minut (Jízdní řády 2010).

Ve Starém Městě pod Landštejnem se nachází jedna autobusová zastávka, dále autobus zastavuje buď v Podlesí, nebo na Landštejně a v Pomezí. Ostatní části obce nejsou dopravně obslouženy vůbec. Časové rozložení spojů odpovídá potřebám cestujících, proto je jich většina dříve ráno, kdy se potřebují dopravit do zaměstnání a do škol a v průběhu celého odpoledne, kdy cestují zpět.

V letní sezóně prochází obcí „zelená linka“ vedoucí z Českých Budějovic, přes Jindřichův Hradec, Novou Bystřici, Staré Město, Slavonice až do Znojma, která je určena k přepravě kol, ale využívají ji i běžní cestující (Cyklotrans).

3.3.5 Domovní a bytový fond, technická infrastruktura sídel

V obci stojí celkem 206 domů, z čehož je 109 trvale obydleno (90 rodinných a 15 bytových domů) a 97 neobydleno (93 rodinných domů; jedná se především o chalupy vyčleněné z bytového fondu). Průměrné stáří domů je 55,12 let. Téměř většina jich je 1 – 2 podlažních, ale přímo ve Starém Městě pod Landštejnem stojí několik vyšších bytovek, které narušují vzhled venkovského sídla. Obec vlastní 17 bytů (ostatní jsou v soukromém vlastnictví) a do budoucna chce zrealizovat další. Vlastní pozemky pro individuální výstavbu – 4 parcely chce v nejbližší době základně technicky vybavit a do budoucna má totéž naplánováno pro dalších 20 parcel (Kolektiv 2009, ČSÚ 2010g). Silniční síť je po rekonstrukci v některých částech v dobrém stavu a je tak umožněn bezproblémový přístup do Starého Města pod Landštejnem i do jeho obecních částí.

Co se týče technické infrastruktury, je samotné Staré Město pod Landštejnem vzhledem ke své velikosti a počtu obyvatel poměrně dobře vybaveno. Úroveň technické infrastruktury ve zbylých částech obce je nízká, ale vyplývá opět z jejich velikosti a počtu obyvatel.

Hlavní dopravní tah – silnice II. třídy číslo 152 - vedoucí z Nové Bystřice do Slavonic má dobrý povrch, ale zvláště v některých úsecích je poměrně úzká, klikatá a v některých místech jsou nezpevněné okraje. Ve Starém Městě pod Landštejnem došlo na této komunikaci k demolici a nové výstavbě mostu přes potok Pstruhovec (proti tomuto zásahu do historického jádra sídla byla sepsována petice, avšak neúspěšně). Silnice III. třídy odpovídají svou kvalitou významnosti sídel, do kterých vedou. Špatná situace je na části silnice 1513 spojující Landštejn a Staré Město pod Landštejnem, na této komunikaci má dojít k položení nového povrchu v roce 2012. Silnice 1527 vedoucí ze Starého Města pod Landštejnem na Veclov a dále na Návary je ve špatném stavu, především ještě v samotném sídle Staré Město pod Landštejnem je poškozena výmoly. Dále není v dobrém stavu silnice spojující Landštejn a Vitíněves číslo 1514.

Místní komunikace jsou v poměrně slušném stavu a jsou proto hojně využívány cyklisty. Například nově opravená silnice vedoucí do Dobrotína (v samotném sídle se na rekonstrukci ještě čeká). V nejhorším stavu je silnice přímo v sídle Pomezí, které chybí asfaltový povrch, jsou v ní výmoly a často je silně rozbahněná.

Vodovod (napojen na Úpravnu vody Landštejn) a kanalizace jsou zavedeny pouze ve Starém Městě pod Landštejnem. Staré Město pod Landštejnem má vlastní čistírnu odpadních vod vybudovanou v roce 1996. Další malou čistírnu odpadních vod má hrad Landštejn. Ostatní sídla používají vlastní zásoby vody (studny) a jímky a septiky. Celá obec je elektrifikována. Veřejné osvětlení je zavedeno jak ve Starém Městě pod Landštejnem, tak i v částech obce, postupně probíhá jeho rekonstrukce (na část zrekonstruovaného veřejného osvětlení ve Starém Městě pod Landštejnem byla v minulosti poskytnuta dotace Programem obnovy venkova. Plynofikace zatím neproběhla (vzhledem ke zvyšující se ceně zemního plynu klesá zájem o jeho zavedení). Komunální odpad je svážen firmou AVE cz ze všech částí obce, sklo je odváženo ze Starého Města pod Landštejnem, Podlesí, Veclova, Návar a Dobrotína a plasty ze Starého Města pod Landštejnem, Landštejna, Pomezí, Podlesí, Veclova, Návar a Dobrotína. V obci byla zřízena kotelna na biomasu. Tato kotelna vytápí obecní byty a některé rodinné domy. Ve Starém Městě pod Landštejnem funguje veřejný rozhlas, ale v dalších částech obce není zřízen přenos obecních zpráv. Je naplánována instalace rozhlasu i do částí obce a počítá se s bezdrátovým přenosem informací. V obecní knihovně je zpřístupněn veřejný internet, obec si v současnosti pořizuje studii na zavedení wifi signálu, který by chtěla zpřístupnit zdarma obyvatelům i návštěvníkům. Měl by sahat do všech částí obce.

3.3.6 Architektura a urbanismus

Co se týče architektury, vzhledem ke své poloze v trojmezí je tato oblast poměrně bohatá na architektonické památky. Díky poloze na rozmezí Čech, Moravy a Rakouska zde v minulosti docházelo k míšení různých vlivů. Příkladem může být sídlo Pomezí, kde se nacházejí typicky česká vesnická stavení a současně zde nalezneme Kostel svatého Jana Křtitele vystavěný v románském slohu. Tento typ kostela nebyl v tehdejší době typický pro České země, ale nacházel se především v Dolním Rakousku. K románskému hradu Landštejn byly v pozdější době přistavěny renesanční části. Přímo ve Starém Městě pod Landštejnem se nachází pozdně gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie, který dominuje siluete sídla. V jižní části Starého Města pod Landštejnem se nachází klasicistní zámek Dobrohoř. Více k těmto architektonickým památkám uvádím v kapitole 3.3.7 Druhé bydlení, turistika a cestovní ruch.

Některé objekty vystavěné ve druhé polovině 20. století narušují venkovský vzhled Starého Města pod Landštejnem. Jedná se o víceposchod'ové bytové domy, které narušují jinak z velké části nízkopodlažní zástavbu, a spolu s nákupním střediskem působí rušivým dojmem bezprostředně na návsi. Jižně od sídla byly vybudovány zemědělské objekty, které

zaujímají poměrně rozsáhlý prostor. Některé z nich jsou již nevyužívané. Celkově tento prostor působí neesteticky. V ostatních sídlech neproběhla v posledních padesáti letech žádná zásadnější výstavba. Tato sídla byla v minulosti označena jako tzv. „nestředisková sídla ostatní“, což zabránilo stavbě nových domů, či budování technické infrastruktury. Převažují zde obydlené i neobydlené domy z první poloviny 20. století. Charakter vesnické výstavby nebyl narušen ani s příchodem nových majitelů – chalupářů. Ti se často snaží zachovat původní vzhled stavení nebo o soulad staré a nové výstavby. Chalupaření je proto chápáno jako pozitivní jev ve venkovském prostoru (Kubeš a Pahorecká 2000).

Urbanistický vývoj Starého Města pod Landštejnem popisuje Kuča v díle Města a Městečka v Čechách (Kuča 2004). Staré Město pod Landštejnem leží v kotlině a téměř ze všech stran ho obklopují zalesněné kopce. Sídla zasazená takto pod úroveň okolního terénu nevynikají žádnou výraznou siluetou (Kubeš 2009). Vzniklo jako podhradí hradu Landštejn a zároveň na spojnici kupecké stezky z Nové Bystřice do Slavonic. Mapa stabilního katastru (1828) a také I. vojenské mapování (druhá polovina 18. století) znázorňují historický půdorys městečka. Tři řady usedlostí tvořili základ urbanistické struktury a dokola je obklopovala přílehlá záhumenicová plužina. Návesní plochou protékal potok Pstruhovec tvořící oblouk, ke kterému se přimykala východní řada usedlostí rovněž s obloukovitým tvarem. Přibližně uprostřed kruhové plochy z jedné strany ohraničené potokem byl vystaven pozdně gotický kostel. Západní strana usedlostí obklopuje nepravidelně protáhlé náměstí, které tvoří samostatnou urbanistickou strukturu. Ta nejspíše vznikala v jiném období než východní část. Z rozsáhlé plochy návsi Kuča (2004) usuzuje, že tato plocha nemohla být zamýšlena pouze pro účely tržiště, ale že se jednalo o „velkou ves“. Součástí historického náměstí byla židovská čtvrť čítající v roce 1727 třináct domků a synagogu. Nejmladší z historické urbanistické struktury městečka jsou domky v přímé blízkosti potoka po obou jeho březích.

V první polovině 20. století začala novodobá regulace půdorysu (modernizace zástavby). Další zásahy do urbanistické struktury byly způsobeny odsunem německého obyvatelstva. Od konce druhé světové války do roku 1991 byla zbořena přibližně 1/3 všech domů (před tímto obdobím zničena židovská čtvrť spolu se synagogou). Další nevhodné přestavby ovlivňovali urbanistickou strukturu, vzhled a charakter vesnického sídla (výstavba bytovek, obchodního střediska), plánovaná výstavba obchvatu vedoucího v těsné blízkosti jižně od kostela, který by nešetrně oddělil jižní část zástavby, nebyla uskutečněna.

3.3.7 Druhé bydlení, turistika a cestovní ruch

Druhé bydlení jako nedílná součást tuzemské rekreace je jev typický pro Českou republiku. Díky historickým souvislostem, které do určité míry znemožňovaly cestování do zahraničí a trávení volného času v cizokrajných destinacích, lidé svou dovolenou orientovali na destinace v jejich státě. Tyto destinace se často územně váží k určitému přírodnímu prostředí – vodní toky a plochy (například posázaví, novomlýnské nádrže), hory (například Šumava, Krkonoše), málo narušené přírodní prostředí (například Česká Kanada). V těchto oblastech je zvýšený podíl tzv. objektů individuální rekreace – chat a chalup – rekreace vázaná na vlastní objekt. Chaty a chalupy jsou využívány ke kratším (víkendovým) nebo dlouhodobějším (sezónním) pobytům.

Chataření se na území obce Staré Město nevyskytuje ve velké míře. Mála chatová oblast se nachází pouze v podhradí Landštejnu v sídle Pomezí. Jedná se o několik chat, které v tomto místě nepůsobí rušivým dojmem díky svému umístění v bezprostřední blízkosti lesa. Chataři si zde v devadesátých letech vybudovali tenisový kurt.

Pro území obce Staré Město je charakteristické chalupaření. Kvůli okolnostem, které se odehrály v historii obce, zde byl (a stále je) velký počet neobydlených domů. Především v devadesátých letech začala tato oblast lákat nové chalupáře. Většina z nich má trvalé bydliště v nějakém větším městě České republiky a území obce Staré Město je zlákal díky svému klidnému charakteru a přírodnímu bohatství. Někteří z chalupářů se zde plánují usadit na důchod. Ve všech částech obce (kromě Starého Města pod Landštejnem) je život a dění v obci vázán na chalupaření. Díky nim se tato téměř zapomenutá místa opět začínají rozvíjet.

Cestovní ruch je jedním z nejdůležitějších pilířů, na kterém stojí život obce a to především při pohledu do budoucnosti. V současné době se jeho význam stále zvyšuje například kvůli přesunu ekonomicky aktivního obyvatelstva ze zemědělské a průmyslové sféry do sféry služeb. Cestovní ruch je jednou z možností, která by v budoucnosti měla přinášet regionu obživu. Správa obce i její občané se aktivně podílejí na podpoře cestovního ruchu v jejich obci. Území obce řadíme do venkovského typu krajiny s velmi příznivými předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu (Vystoupil a kol. 2007). Cestovní ruch má i některé záporné stránky - ve větším než zdravém měřítku nepřináší do oblasti zisk a prosperitu, ale může působit i negativně - například přílišná a necitlivá výstavba zařízení pro cestovní ruch, poškozování přírodního bohatství, potlačení sociální identity místního obyvatelstva, v nějakých oblastech může současně podpořit narkomani, prostituci nebo pašování drog (Veselá 2003).

Region nabízí především historické památky, výjimečné přírodní bohatství a sportovní vyžití. Tato kapitola vznikla také na základě internetových stránek hradu Landštejn (Landštejn 2008), místní římsko-katolické farnosti, obce Staré Město pod Landštejnem (Staré Město 2010a - e), cyklistické info, internetových stránek www.hrady.cz a sdělení místního občana pana Lorence.

Některé služby, které mohou využívat kromě trvalých obyvatel také turisté a místní chalupáři, jsem popsala výše v kapitole 3.3.3 Služby pro obyvatele. Zde doplňuji ještě službami a turistickými cíly, které poskytuje obec, jiné organizace nebo místní obyvatelé pro návštěvníky území obce.

Soukromníci nabízejí různé druhy ubytovacích možností počínaje hotelem, přes větší či menší penziony, priváty, pronajímání samostatných domků a chalup, až po velkokapacitní cyklokemp. Celkem je v obci poskytováno přibližně 110 lůžek (bez cyklokempu, kde se počet lůžek velmi různí s využitím chatek, stanů, karavanů). Součástí poskytovaných služeb je v některých ubytovacích zařízeních i stravování. Další možnosti stravování jsou poskytovány pohostinstvími a to s lepší i horší kvalitou (Staré Město 2010b)

Landštejn

Dominantou krajiny je zřícenina hradu Landštejn. Byl vystavěn v románském stylu v první polovině 13. století na trojmezí Čech, Moravy a Dolního Rakouska. Roku 1771 ho stíhá pohroma - po zasažení bleskem kompletně celý vyhořel. Od té doby není obydlený, chátral a byl používán jako zdroj stavebního materiálu pro okolní výstavbu. Posledními majiteli byli Rakušané a po 2. světové válce si hrad vyvlastnil stát. V současnosti je ve správě Národního památkového ústavu.

Díky opravám probíhajícím od roku 1972 mohl být od roku 1990 znovu zpřístupněn veřejnosti jako jedna z nejvýznamnějších románských zřícenin. Je možné ho navštívit od dubna do října. Správci se snaží nalákat turisty pomocí doprovodných akcí, jako jsou šermířské zápasy, prohlídka dravých ptáků, menší koncerty, dobová představení, výstava nálezů pořízených archeologickým výzkumem probíhajícím v letech 2003-2006. Správa hradu netěží zisky pouze na základě prodaných vstupenek, ale i z pronájmů - archeologický výzkum, filmařské účely (natáčely se zde úryvky filmu *Johanka z Arku*). Hrad láká tisíce turistů k návštěvě zdejšího regionu. Těží z něj nejen přilehlé restaurace a občerstvení přímo v podhradí, ale i podnikatelé nabízející své služby v nedalekém Starém Městě pod Landštejnem. Snaha obce by měla směřovat k tomu, aby se návštěvníci nezdrželi jen jedno odpoledne, které stráví prohlídkou hradu, ale více dní, které využijí k dalším aktivitám (Landštejn 2008).

Hradu jako krajinný prvek, by měl tvořit dominantu viditelnou ze širokého okolí. Bohužel tomu tak není, jsou vidět pouze nejvyšší partie, protože je kolem dokola zarostlý stromy, nejvíce smrky. Mohl by se stát větším lákadlem, kdyby se v krajině lépe vyjímal jako v minulosti (tehdy za účelem ostrahy). Ze silnice přicházející od Starého Města pod Landštejnem je hrad spatřitelný téměř výhradně jen v zimě, kdy je opadané listí.

Obrázek 1. Historický snímek hradu Landštejn

Zdroj: sbírka historických fotografií Novobystřicka Jana Kyncla

Tento problém se týká více míst, které jsou nevhodně zastíněné stromy nebo dokonce díky nim těžce zpřístupněné. Stejný osud potkává celkem velké množství hodnotných přírodních a stavebních jednotek v České republice, jak o tom pojednává Ložek (2011). Česká Kanada je sice typická pro své vysoké procento zalesnění, ale na většině území mají stromy vyloženě zemědělskou funkci, která by měla v zázemí cenného prvku krajiny ustoupit jejímu hodnotnějšímu využití. Jedná se například o kapličku stojící jižně od hradu u silnice vedoucí do Starého Města pod Landštejnem (Foto 2.). Je vystavěna vysoko na skalce a okolo ní se rozkládá terén plný balvanů poskládaných do bizarních tvarů. Má sloužit poutníkům jako úkryt a zároveň jako vyhlídka do okolí. I přes její vysoko umístěnou polohu, není takřka spatřitelná ze silnice vedoucí přibližně 20 m od ní. Směřuje k ní úzká stezka, která je jen velice těžce přístupná. Bylo by vhodnější vytvořit okolo takovýchto prvků krajiny terén, který

by je nechal vyniknout do okolí a nezakrýval je. Jednalo by se o traviny, nízké keře, jednotlivě vysazené různé druhy listnatých a jehličnatých stromů. Kdyby došlo k ohrazení místa, mohlo by být přítomno i několik kusů spásajícího dobytka (ovce, kozy).

Foto 2. Pohled na kapličku od silnice

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Kostel Nanebevzetí Panny Marie je situován ve středu obce a kolem něj vede hlavní silnice. Jedná se o slohově jednotnou významnou pozdně gotickou trojlodní baziliku. Okna jsou vyzdobena figurálními vitrážemi, v nedávné době zrestaurovanými. Z původní starší stavby zůstala dochována pouze zvonice, která stojí v současnosti samostatně oddělena od kostela. V roce 2004 byla položena nová šindelová střecha. Na jeho opravách se mimo dotačních programů podílí angažovaní občané Starého Města. Podle sdělení pana Lorence, historika a aktivního občana, paradoxně po opravách došlo k uzavření kostela pro veřejnost (v letní sezóně je možné nahlídnout pouze přes mříž) a ke zrušení pravidelných bohoslužeb. Bohoslužba se koná pouze jednou ročně o pouti. Každoročně se zde setkávají staroměstští rodáci, z velké části Rakušané, Němci a jiní cizinci (Staré Město 2010c).

Zámek Dobrohoř

Ves Dobrohoř (dříve Ebergeř) je jižní částí Starého Města pod Landštejnem. Bývalý pivovar byl přestavěn na jednoduchý klasicistní zámek s větším hospodářstvím (Úlovec 2003). Až do přelomu tisíciletí byl ponechán ladem a chátral, od roku 2002 změnil majitele, který se pustil do částečných oprav. Podle pana Lorence v poslední době k opravám nedochází a plánované záměry majitel veřejnosti neposkytuje.

Kostel Svatého Jana Křtitele

Kostel Sv. Jana Křtitele je jedinou dochovanou částí původního hradu v Pomezí. V kostele se restaurovaly vzácné fresky ze 13. a 14. století. V době výstavby (hrad – kolem roku 1200, kostel – asi 1232) patřilo území k Dolním Rakousům stejně jako Vitorazsko. Architektura románského kostelu svým vzhledem připomíná právě kostely dolnorakouské. Je starší než několik desítek metrů vzdálený Landštejn. Danou dobu sloužil i jako církevní škola. P. Lorenc uvádí, že v současnosti další opravy neprobíhají z finančních důvodů, není přístupný veřejnosti a je v soukromém vlastnictví (Břicháček 1996).

Židovský hřbitov

Je položen severně od obce na vyvýšenině nad potokem Pstruhovec. V posledních letech je udržován v dobrém stavu. Byly znovupostaveny žulové náhrobky, při vchodu na hřbitov je umístěna informační tabule s židovskou tematikou (součást „Stezky vyznání“). Patří Správě nemovitostí Židovské obce v Praze a Federaci židovských obcí v ČR Matana, a.s. (Staré Město 2010d).

Každé sídlo má svou kapličku. Některé jsou zčásti opravené (Staré Město pod Landštejnem loni opravilo omítku), některé jsou stále zanedbané. Ve Vitíněvsi a Návarech jsou využívány k chalupaření. Některé kříže u cest jsou spravovány díky pomoci Rakušanů.

Sport

Staré Město je napojeno na síť cyklostezek. Nejvýznamnější z nich je cyklostezka 32, která je součástí projektu Greenways (Cyklo 2010) – propojování evropsky významných destinací pomocí ekologicky šetrného dopravního prostředku – kola. Dále jsou zde méně i více náročné a dlouhé cyklistické okruhy vedoucí i přes rakouské území. Jejich součástí jsou odpočívadla, informační tabule, turistická doporučení k návštěvě zajímavých míst.

V okolí je hustá síť pěších turistických stezek, jejichž cílem bývá zřícenina Landštejn. Starým Městem procházejí naučné stezky. „Stezka 20. století“ prochází přes Veclov (okolo ohrady s bizony) a Návary, pokračuje přes zaniklá sídla. Součástí jsou informační tabule s dobovými fotkami a dochovanými informacemi o sídlech, životem v nich, politické situaci a

jejich likvidaci. Díky možnosti neomezeného přechodu hranic procházejí stezky i rakouským územím. „Stezka vyznání“ se orientuje na křesťanský a židovský duchovní život.

Díky drsnějšímu klimatu region nabízí sportovní vyžití i v zimních měsících. Nacházejí se zde zimní běžecké tratě, které patří do projektu Oranžové stopy Českou Kanadou. Opět by bylo vhodné propojit některé trasy s rakouskými nebo alespoň na internetových stránkách obce poskytnout mapy stezek na rakouské části. Další sportovní vyžití nabízí místní sportovní střelnice, in-line stezka pro kolečkové brusle nebo lyže, lanové centrum (nově otevřeno na jaře 2010, nachází se v lese v sousedství s cyklokempem).

V blízkosti obce Staré Město se nacházejí další atraktivity, které lze navštívit. Renesanční město Slavonice, rozsáhlé odkryté základy středověké vesnice Pfaffenschlag, gotický zámek Malá Hluboká v Českém Rudoleci, muzeum československého opevnění v obci Klášter II, Kostel Nejsvětější Trojice v obci Klášter I, úzkorozchodná železniční trať, která spojuje Jindřichův Hradec a Novou Bystřici, osmnácti a devíti jamkové golfové hřiště v Nové Bystřici, 350 m dlouhá sjezdovka s lanovkou v Nové Bystřici.

Obec se snaží naplnit celý rok kulturními a společenskými akcemi, kterými láká návštěvníky a zpříjemňuje život spoluobčanům. Z těch nejvýznamnějších: Českou Kanadou – závod psích spřežení, který od roku 2003 každoročně pořádá pan Kremlíčka z Veclova, druhým závodem je Český nonstop, kdy se závodníci se psi pokouší ujet co největší vzdálenost za 100 h; Landštejnské slavnosti; Dobové slavnosti Starého Města pod Landštejnem – konané v půlce srpna spjaté s průvodem v dobovém oblečení, historickou hudbou, divadlem, tancem, ohňostrojem, taneční zábavou; masopustní rej; dětský den; cyklistický maratón; slavnostní mše svatá v kapli sv. Terezie z Lizieux v Dobrotíně a jiné.

4. Rozbor literatury a východiska práce

4.1 Geografická a sociologická literatura o venkovu

Jednotná a všeobjímající definice pojmu venkov neexistuje, díky různorodým vlastnostem venkova ani není možná, nezdá se být ani nezbytnou (Halfacree 1993). Zákon 128/2000 Sb. o obcích ustanovuje, že obec, která má alespoň tři tisíce obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády (kvantitativní vymezení). Dále jím je (po požádání předsedy poslanecké sněmovny) i obec, která tři tisíce obyvatel nemá, ale před uvedením tohoto zákona městem byla, a také obec, která byla městem do roku 1954. Ani hranice tří tisíc obyvatel tedy striktně nevymezuje město

od venkova. Český statistický úřad nepoužíval při sčítání lidu, domů a bytů 2001 kritérium, které by vymezovalo městský a venkovský prostor. Legislativně je venkov vymezen negativně a to tím způsobem, že to, co nemá status města je obec a obce bez statusu města jsou považovány za venkovské (administrativní vymezení) (Perlín 1999; Čmejrek a kol. 2004).

Bartušek (2000) uvádí změnu, která nastala v charakterizování venkova evropskou organizací OECD (Organization for Economic Cooperation and Development), během 90. let. Díky transformaci Společné zemědělské politiky a v souvislosti se vstupem extrémně řídké osídlených zemí (Finsko, Švédsko) do Evropské unie, bylo OECD nuceno změnit svůj pohled na venkov. Do této doby charakterizovala venkov jako území s hustotou zalidnění menší než 150 ob/km², po roce 1995 jako území s hustotou zalidnění menší než 100 ob/km² (kvantitativní vymezení). Těchto venkovských obcí je v České republice podle (Bartušek 2000) téměř pět tisíc, což je přibližně osmdesát procent ze všech obcí, ale žije zde pouze přibližně jedna čtvrtina obyvatel. Venkov je dále dělen (podle kritérií Eurostatu v kombinaci s OECD) do kategorií: extrémní venkovské osídlení (hustota zalidnění je do 8 ob/km²), méně zalidněné venkovské oblasti (8 – 50 ob/km²) a venkovské oblasti (50 – 100 ob/km²). Podle předešlého vymezení spadá Česká republika s výjimkou Prahy do venkovských oblastí.

Perlín (1999) popisuje rozdíl mezi venkovem a vesnicí. Venkovem nazývá kontinuální prostor, který v sobě zahrnuje jak krajinu, tak i venkovská sídla. Vesnicí se potom rozumí samotné sídlo. Neexistuje striktní vždy platné pravidlo pro rozlišení mezi venkovským a městským prostorem (Perlín 1999; Perlín 2009; Perlín a kol. 2010; Vobecká 2009). Vymezení venkovského prostoru není nijak legislativně ukotveno a v charakterizování venkova nebo venkovského prostoru dochází čas od času ke změnám.

Perlín (1999) se ve své práci zabývá také historií českého venkova, zaměřuje se především na oblast sudet. Charakterizuje venkov od první republiky, přes rok 1938 spjatý s odsunem českého obyvatelstva z pohraničních oblastí, dále popisuje poválečnou situaci německého obyvatelstva na českém území a v poměrně rozsáhlejší části pokračuje socialistickým obdobím. Kapitulu o historii uzavírá 90. lety a s nimi spojenou transformací formy vlastnictví a její vliv na venkov.

Perlín (1999) určuje typy venkova, které vznikly na základě historického vývoje a současných podmínek: suburbánní zóna charakteristická městským způsobem života obyvatel, městskými stavbami bez hospodářského zázemí, napojením na městskou infrastrukturu; venkov v bohatých zemědělských oblastech, kterými jsou myšleny především Moravské úvaly a Polabí, kde se dodnes dochoval zemědělský charakter a v menší míře také venkovská

sociální struktura; bohaté sudety – silně průmyslově pozměněná a mnohde degradovaná venkovská krajina; chudé sudety nebyly nikdy ve větší míře ovlivněny průmyslovou výrobou, plynulo sem méně investic, je v nich dobře zachovalé přírodní prostředí; vnitřní periferie se vyznačují velkým počtem malých sídel vzniklých kvůli nevhodnosti této oblasti pro rozsáhlejší zemědělskou činnost; moravsko-slovenské pomezí bylo negativně postiženo rozdělením Československa, které způsobilo narůstání jeho perifernosti.

Další typologie městského a venkovského prostoru vzniká na základě dojížděkového přístupu (Vobecká 2009). Autorka podotýká, že běžně v České republice užívané přístupy (na základě velikosti obce, hustoty zalidnění nebo podle oficiálního statusu obce) nerozlišují mezi obcemi v zázemí měst a obcemi v odlehlých částech země. Dojížděkový přístup umožňuje definovat suburbánní a více odlehlé venkovské oblasti. Definuje primární a sekundární centra podle počtu pracovních příležitostí a následně jejich profesní svázanost s okolními sídly. Ve výsledku dochází k prostorové diferenciaci obyvatel a prostorové dynamice.

Podrobnější diferenciaci venkovského prostoru předkládá Perlín a kol. (2010) - stanovují tři základní typy venkova: nížiny Moravy a Slezska, vnitřní periferie jihu Čech a suburbánní zázemí velkých měst. Tyto základní tři kategorie následně rozdělují podle možného potenciálu rozvoje do osmi typů: rozvojový venkov, nerozvojový sousedský venkov, moravské periferie, vybavený moravský venkov, problémový rekreační venkov, intenzivní rekreační oblasti, strukturálně postižený průmyslový venkov a neprofilovaný venkov. Tato typologie je podle autorů nezbytná k určení odlišných možností vývoje a rozvoje jednotlivých typů venkova.

Na různorodost venkovských oblastí poukazuje i Blažek (2004). V městském prostoru vidí uniformitu a nutnost existence jasných psaných pravidel, ve venkovském vidí rozmanitost a právo je chápáno jako dědictví předávané z generace na generaci. Zabývá se sociální strukturou obyvatelstva venkova a také odlišností pohledu na člověka v městském a tradičním venkovském prostoru.

V systému venkovských obcí vymezuje Kubeš (2007) podle míry vybavení službami venkovská obslužná střediska, která poskytují základní služby i přiléhajícím menším venkovským sídlům. V těchto střediscích by měla fungovat základní škola, větší prodejna potravin a dalšího drobného sortimentu, obchod s průmyslovým zbožím, pošta, peněžní ústav, ordinace všeobecného lékaře a další základní služby a vybavení (obecní úřad, farní úřad, vodovod, kanalizace a další). Kubeš (2007) při porovnání těchto středisek na české a rakouské části Novohradských hor shledává ta rakouská více vybavená různými druhy služeb nežli česká.

Některé venkovské regiony mohou spadat do periferních oblastí. Kubeš a Kraft (2011) se zabývají periferními regiony a to zejména na mikroregionální úrovni v rámci Jihočeského kraje a určují příčiny této perifernosti. Ta se může projevovat například nestabilním osídlením. Kontrast mezi územími periferními a urbanizovanými se zvyšuje (Musil a Müller 2008). Tento trend je jedním z důvodů, proč se zabývat rozvojem venkova. Pokud se však na problém kontrastu mezi územími periferními a jádrovými díváme z populačního hlediska a v několikasetletém časovém období, pak je současnost stabilnější (Nováček 2005).

4.2 Literatura o lokálním a regionálním rozvoji venkova

Regionálním rozvojem především z evropského hlediska se zabýval (Vanhove a Klassen 1987). Gorzelak (1996) se zaměřuje na dopad postkomunistické transformace střední Evropy na regionální rozvoj. Z českých autorů zpracoval rozsáhlou teorii regionálního rozvoje (Blažek a Uhlíř 2002). Wokoun (2008b) uvádí, že k rozvoji má docházet prostřednictvím strategického plánování, jehož záměrem jsou sociální, kulturní, ekonomické či ekologické otázky, řeší aktuální problémy regionu a rámcová pravidla rozvoje a to pomocí zvolené místní politiky. Podpora regionálního rozvoje je ustanovena zákonem 248/2000 Sb.

Potřeba lokálního a regionálního rozvoje vznikla jako důsledek zvyšující se konkurence mezi jednotlivými regiony. V devadesátých letech dochází ke zvyšování míry rozdílného rozvoje regionů, po roce 2000 rozdíly nerostou takovou mírou nebo dochází ke stagnaci míry rozdílnosti. Rozdílnost je do určité míry žádoucí, ve větší míře může vést k nestabilitě meziregionálních vztahů (Blažek 2007, Slepíčka 2008). Regionální politika se snaží stírat prostorové sociální nerovnoměrnosti vyplývající z různé lokalizace jednotlivých regionů a jejich různých možností (Vanhove a Klassen 1987).

Poměšťování venkovských lokalit, ke kterému docházelo během socialistického období a i v současnosti v souvislosti se suburbanizací, má za následek změnu charakteru venkova (Galčanová a Vacková 2008). Od roku 1991 byl zaveden Program obnovy vesnice (POV). Jeho cílem bylo uchovat a obnovit hodnoty venkovského prostoru pro jejich společenský, kulturní, ekologický a hospodářský význam a to především prostřednictvím podnícení zájmu samotného venkovského obyvatelstva (Perlín a kol. 1993). Přihláška do POV dávala obcím možnost získat dotace ze státního rozpočtu nebo z okresních úřadů na připravované projekty.

Přehled podpůrných programů pro rozvoj venkova předkládá Bednaříková (2009) ve své práci Vývoj a nástroje politiky rozvoje venkova v České republice, regionální politikou se

zabývá také Wokoun (2008a). V současné době je rozvoj venkova na celostátní úrovni řešen v Národním strategickém plánu rozvoje venkova (NSPRV), který byl sestaven pro období let 2007 – 2013. NSPRV všeobecně charakterizuje stav na tehdejší venkově jako celku. Jeho součástí je SWOT analýza, určení čtyř základních os, kterých se má rozvoj venkova v následujícím období držet, vytyčení cílů a příslušných aktivit. Tyto cíle jsou v souladu s cíli, které si vytyčila Evropská unie pro rozvoj evropského venkova. Tzv. rozvojová vize spočívá ve zlepšení životního prostředí, životní úrovně a životních podmínek obyvatel, posílení zemědělství, lesního a vodního hospodářství a cestovního ruchu na stupeň srovnatelný s vyspělým evropským venkovem. Tato opatření mají vést ke konkurenceschopnosti, rozvoji podnikání, tvorbě nových pracovních míst, hospodářskému růstu, snížení nezaměstnanosti a celkově venkov stabilizovat. NSPRV je realizován prostřednictvím Programu rozvoje venkova (PRV). Finanční prostředky poskytnuté státem a od Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova přerozděluje PRV jednotlivým žadatelům (MZe 2006). Jako zprostředkovatel informací slouží Celostátní síť pro venkov, která je podřízená Evropské síti pro rozvoj venkova. Rozvoj území v České republice řeší také Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (Kolektiv 2010), který se ve svých částech zabývá i rozvojem venkova.

Evropské i české dotační programy a plány často venkov unifikuji. Je používáno stejných kritérií pro naprosto různé typy venkovského území, které mají odlišné nároky a potřebují různorodou podporu. Čerpání dotací potom může být neefektivní nebo mít i negativní důsledek (Perlín a kol. 2010). Například (Johst a kol. 2006, Konvička a kol. 2008) na tento problém upozorňují v oblasti agro-environmentálních schémat a jejich negativnímu vlivu na venkovskou volnou krajinu. K různým typům venkovské krajiny je třeba přistupovat diferencovaně a působit zde specifickými nástroji lokálního rozvoje, které odpovídají místním potřebám (Bednaříková 2009). Bednaříková (2009) upozorňuje na přílišné zaměření se na odvětví zemědělství, ve kterém v současnosti i na venkově ubývá počet ekonomicky aktivních a současně tvoří jen nepatrnou část hrubého domácího produktu. Doporučuje zaměřit se na různorodější oblasti typické pro danou lokalitu.

Dalším trendem regionálního rozvoje je decentralizace. Namísto nadregionálních programů jde o prosazování tzv. politiky zdola. Jejím charakterem je podpora místních aktérů (veřejná správa, místní občané, neziskové organizace a podnikatelé) k aktivnějšímu vystupování vůči správě obce. Toto řeší program Evropské unie Leader založen na humanistické definici rozvoje, která je charakterizována jako kultivace místních poměrů v oblasti solidarity, spolupráce, kulturní identity nebo důvěry (Ray 2000). Součástí programu je zakládání tzv. Místních akčních skupin (MAS) na principu partnerství mezi zpravidla

sousedními obcemi prosazující společné zájmy. Hlavním produktem MAS by měla být příprava a následná realizace strategického plánu pro území, který je v souladu s místními potřebami. Na programovací období let 2014 – 2020 je sestaven Národní strategický plán Leader 2014+, který počítá se širším uplatňováním politiky zdola při regionálním plánování (Kolektiv 2011a). O změně v držení moci, která souvisí s reorganizací společnosti na venkově píše Woods (2008). V minulosti ovlivňovala politické dění na venkově elita lidí často vlastníci zásadních zdrojů v území, která prosazovala své zájmy na úkor obecných. Místní venkované neměli téměř žádný podíl na rozhodování. Spolu se sociálními a ekonomickými změnami, které se v průběhu dvacátého století udály, vstupují do popředí právě i místní aktéři, kteří zakládají různé větší i menší organizace zabývající se místním prostředím a prosazující veřejné zájmy. Veřejnost by se měla podílet na sestavování strategických rozvojových dokumentů pro území, protože zná poměry života v obci nejlépe. Strategické plánování působí mimo jiné v oblasti ekonomického rozvoje, kulturně-společenského a vzdělanostního rozvoje, udržování a obnovy životního prostředí (Kubeš a kol. 2009b)

Pro úspěšné plánování regionálního rozvoje je dále třeba počítat jak s tzv. tvrdými, tak s tzv. měkkými faktory regionálního rozvoje a jejich součinnostmi. V minulosti docházelo k plošnému rozšíření tvrdých faktorů regionálního rozvoje, proto si v současnosti regiony těmito faktory již téměř nekonkurují. Z tohoto důvodu vzrůstá význam měkkých faktorů regionálního rozvoje, které konkurenceschopnost regionů naopak podporují (Rumpel a kol. 2008). Mezi tvrdé faktory regionálního rozvoje, jak uvádějí Rumpel a kol. (2008) podle Grabow, Hollbach-Grömig (1995) patří například přítomnost ploch vhodných pro průmyslovou nebo nebytovou zástavbu a jejich cena, přítomnost lidských zdrojů, blízkost dodavatelů, odbytových trhů a další. Měkké faktory regionálního rozvoje se dělí na podnikatelské (vstřícnost komunálních institucí k podnikání, kariérové možnosti) a individuální (talent, kulturní nabídka regionu, kvalita životního prostředí, možnost bydlení). Vyšší úroveň měkkých faktorů regionálního rozvoje by měla přispět k přílivu kvalitativně vyšších lidských zdrojů do regionu, jejich trvalejšímu bytí a následně k celkovému rozvoji regionu.

Důležitým měřítkem úrovně kvality regionu je hodnota sociálního kapitálu. Sociální kapitál území, pod kterým si lze představit důvěru mezi obyvateli navzájem a k veřejné správě, míru angažovanosti obyvatel nebo míru dobrovolnictví, je těžce měřitelná veličina, ale v regionálním rozvoji nabývá na významu. Pileček (2010) se snaží utřídit jednotlivé přístupy k otázce sociálního kapitálu a zasadit jej do geografických souvislostí. Jančák a kol. (2010) se zabývají úrovní sociálního kapitálu v periferních oblastech a výsledky porovnávají s mírou

vzdělanosti obyvatel a vzdáleností oblasti od krajského centra. Kvalitu sociálního kapitálu území považují za zásadní faktor rozvoje periferních oblastí.

4.3 Literatura o územním plánování a územním rozvoji venkova

Územní plánování na základě zhodnocení stavu přírody, krajiny a historicky vzniklého a následně přetvářeného osídlení by mělo co nejvíce přispět k rozvoji daného regionu a to současně při respektování přiměřené vyváženosti životních potřeb obyvatelstva (Slepička 2008). Wokoun (2008b) uvádí, že jedním z rozdílů územního plánování a regionálního či lokálního plánování je ten, že první uvedený vytyčuje detailní využití ploch. Územní plánování se zabývá zejména fyzickým prostředím, kdežto regionální plánování řeší spíše sociální a ekonomickou stránku rozvoje (Wokoun a kol. 2008).

V minulých letech docházelo kvůli nevhodným zásahům do venkovského prostoru k nenávratným změnám, které v mnoha regionech narušily jeho vnější vzhled i vnitřní charakter. Jednalo se o změnu v osídlení obyvatelstvem, změny forem vlastnictví, míru intenzity zemědělství, nevhodnou zástavbu, v některých lokalitách o těžbu. Aby k těmto zásahům již nedocházelo, je třeba stanovit regulativy a možnosti využití území spjaté s udržitelným životem a rozvojem území a současně s jeho ochranou a obnovou. Tyto požadavky by se měly promítnout v územním plánování, jehož cílem je: „vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území, který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.“ (Kolektiv 2010, s. 43). Územní plán vzniká za spoluúčasti různých odborníků, jeho řešitel by však měl spolupracovat i s místní veřejností a také s podnikateli, kteří mohou do procesu vnést patřičné připomínky. Výsledkem územního plánu je rozdělení daného území do funkčních ploch, které určují jeho využití, způsob nakládání s pozemkem nebo určují, co je nepřípustné

Z důvodu špatného nebo neexistujícího územního plánování vznikají i v současnosti nefunkční sídla. Kalivoda (2008) považuje za základní bytovou a sociální funkci a právě sociální se podle něj ze současného venkova vytrácí i díky tomu, že jeho noví obyvatelé nemají k regionu hlubší vztahy. Regulace by měla probíhat také v oblasti stavební (materiál, technika) a architektonické a to v souladu s místní kulturou a historií. Regulace vytyčuje prostor, který je možné v budoucnosti zastavit (plošně rozlehlá sídla nejsou pro Kalivodu strategická z důvodu rozsáhlosti inženýrských sítí, veřejné vybavenosti atd., upřednostňuje

kompaktní méně rozprostřenou zástavbu) a měla by vytvořit kvalitní veřejný prostor pro utužování lidských vztahů.

Co se týče životního prostředí, je jedním z podkladů pro územní plánování Územní systém ekologické stability, který obsahuje systém biokoridorů regionálního nebo nadregionálního významu a doplňuje se dalšími prvky na místní úrovni (například větrolamy, vodoteče, nadchody přes silnice pro zvěř). Na základě něj se následně uspořádává území a usměrňuje činnost člověka (Miklošovičová 2008). Motáňová a Wranová (2008) uvádějí jevy, které v minulosti způsobila kolektivizace a potřebná opatření, pomocí nichž následně revitalizovat krajinu (remízky, solitérní stromy, meze, říční nivy). Zároveň doporučují prvky lokalizovat do krajiny tak, aby měly buď funkci „pohledové bariéry na negativní dominantu“ nebo nebránily pohledu na „pozitivní dominantu“.

4.4 Literatura pro kapitolu věnující se charakteristice obce

Charakteristika obce začíná administrativním vymezením území, kde jsem jako zdroj použila internetové stránky Českého statistického úřadu a dále také Českého ústavu zeměměřičského a katastrálního. Historii obce a historii širšího regionu se věnuje více autorů. O vzdálenější historii píše Kuča (2004), Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, otázkou dvacátého století se zabývají Kovařík (2004) ve své práci Zánik pohraničních obcí a osad na Novobystřicku nebo Stehlík (2000), Návrat paměti krajiny.

Fyzicko-geografickou charakteristiku obce jsem čerpala z publikací Hory a nížiny (Demek 1987), která velmi podrobně popisuje geomorfologii území; informace o geologii jsem našla na internetových stránkách České geologické služby; Vodní toky a nádrže (Vlček 1984), kde jsou nastíněny hydro-geografické poměry, ke kapitole o vodstvu jsem využila také internetové stránky Povodí Moravy; Atlas podnebí Česka (Tolasz a kol. 2007) sice necharakterizuje zájmový region podrobně, ale poskytuje nejkomplexnější údaje o podnebí, proto jsem považovala za nutné ho využít. Některé biologicky hodnotné prvky na tomto území předkládá Agentura ochrany přírody a krajiny v seznamu Evropsky významných lokalit Natura 2000.

Mnoho informací vážících se k obci z pohledu sociálně-ekonomického lze nalézt na internetových stránkách Českého statistického úřadu, další informace poskytují pobočky Ministerstva práce a sociálních věcí. Další statistické údaje jsem čerpala ze statistických (Kolektiv 1934, Kolektiv 1984, Kolektiv 1994 a Kolektiv 2005) a retrospektivního lexikonu (Kolektiv 1978). Dalším zdrojem byla práce Úlovce (2003, Ohrožené hrady, zámky a tvrze Čech) a mnoho různorodých informací jsem získala na internetových stránkách obce.

5. Charakteristika zpracovaných územně rozvojových a lokálně a regionálně rozvojových materiálů vztahujících se k obci

5.1 Charakteristika územního plánu

V roce 1974 byl firmou Stavoprojekt pod zodpovědným projektantem Ing. arch. Janem Kalným vypracován Směrný územní plán sídelního útvaru Staré Město pod Landštejnem. Kromě úvodní kapitoly věnující se analýze území, řeší funkční využití ploch nacházejících se v sídle. Již zde se polemizuje nad možným obchvatem sídla jihovýchodním směrem z důvodu tzv. dopravní závady, čímž je myšlen dopravní zlom vyskytující se ve středu sídla. Některé domy v jižní části intravilánu jsou v plánu vymezeny jako domy na dožití s tím, že na nich není možná žádná větší rekonstrukce či dokonce nová výstavba.

Kvůli politickým a hospodářským změnám, ke kterým došlo počátkem devadesátých let, si obec nechala zpracovat nový Územní plán sídelního útvaru Staré Město pod Landštejnem (Kalný 1992). Obec si také uvědomila některá nesplněná očekávání (například o růstu počtu obyvatel sídla), se kterými původní plán počítal. Řekla bych, že se na novém plánu projevilo nadšení ze změny režimu, z otevření hranic, zavedení tržního hospodářství či změny ve formě vlastnictví, některé plány jsou velmi nadsazeny oproti situaci, která v následujících letech nastala (nápor turistů ani vytížení hraničního přechodu není tak markantní).

Plán počítal například s rekonstrukcí bývalé roty pohraniční stráže nedaleko sídla Veclov na budovu lázní, výstavbu hotelu na severní straně náměstí (jeho součástí by byl kulturní sál), otevření nového penzionu. Tyto záměry se ve většině případů nepodařilo zrealizovat především z důvodu nedostatku finančních zdrojů. Nepovažovala bych to za závadu, protože si nejsem jista, zda by došlo k naplnění jejich kapacit. Nabídku těchto služeb bych ponechala spíše menším podnikatelům, kteří se zařídí podle situace na trhu.

V severním okraji bylo navrženo rozparcelovat pozemky pro rodinné domy, upravit koupaliště na sportovně-rekreační areál s minigolfem, na východní straně vybudovat stadion s běžeckou dráhou a tribunami. Kotelna na spalování štěpků a dřevního odpadu byla podle plánu umístěna do jihovýchodní části intravilánu, nedaleko ní měly být vystavěny autobusové garáže. Podařila se vybudovat čistička odpadních vod, okolo níž je hygienické ochranné pásmo.

Zámek Dobrohoř měl být využit pro čistší dílenskou činnost (některé funkce jsou u něj zapovězeny kvůli poloze v pásmu hygienické ochrany velkovýkrmy prasat). Dále byly poskytnuty některé objekty a prostory bývalého Statku Nová Bystřice soukromníkům, mimo

zemědělské aktivity se zde měla také vytvořit výrobní zóna (drobná výroba dřevěných, kovových nebo stavebnických produktů). Tento výrobní a zemědělský komplex měl být oddělen od obytné zóny pásem zeleně.

Novější plán oproti tomu z roku 1974 přesouvá přeložku silnice druhé třídy spolu s ochranným pásmem více na jih a ruší tím určení některých domů na dožití a transformuje je k rekonstrukci.

Projektant uvádí, že vlastní územní plán by byl třeba vyhotovit i pro ostatní části obce, především pro sídlo Landštejn, kde počítá s větší a častější návštěvností a tím pádem větším zatížením sídla. Do současnosti nebyly vytvořeny územní plány pro sídla Pomezí, Podlesí, Návary, Veclov, Dobrotín, Landštejn a Vitíněves.

Po povodních v roce 2002 byla přijata Změna č. 1 Územního plánu, která vytyčuje prostor severně od sídla Staré Město pod Landštejnem jako plochu pro vybudování suchého poldru včetně záchytných příkopů. S tímto se pojí změny v možnostech využití prostoru (především omezená stavební činnost).

5.2 Místní program obnovy vesnice

Tabulka 7. Vybrané akce Místního programu obnovy vesnice z aktualizace 2008, které čekají na zrealizování

Občanská vybavenost
výměna oken na ZŠ
zateplení ZŠ
přestavba budovy bývalé MŠ na ubytovací zařízení
rekonstrukce náměstí
přemístění zastávky ČSAD před ZŠ
instalace ukazatelů rychlosti vozidel ve St. M. p L. a v Podlesí
Kulturní památky
rekonstrukce kaplí v Dobrotíně, Podlesí a u Landštejna
rekonstrukce sýpky na muzeum obce
oprava a restaurace kostela s věží
Infrastruktura
opravy místních komunikací v Pomezí, Vitíněvsi, Dobrotíně, Veclově a Návarech
rekonstrukce chodníků
vybudování technické infrastruktury na pozemcích pro novou výstavbu
zřízení vodovodu v sídlech Dobrotín, Podlesí, Veclov a Návary
zřízení ČOV a kanalizace v Dobrotíně, Podlesí, Pomezí, Veclově a Návarech
Životní prostředí
oprava rybníků v sídle Dobrotín a Návary
úpravy v okolí kostela

Zdroj dat: data byla poskytnuta Oddělením regionálního rozvoje Městského úřadu Jindřichův Hradec 3. 10. 2011

V roce 2008 byla vydána aktualizace Místního programu obnovy vesnice pro roky 2008 – 2012. Tento spis řeší rozvoj obce v oblastech občanské vybavenosti, kulturních památek, infrastruktury a životního prostředí. Některé naplánované akce byly od roku 2008 již zrealizovány (například rekonstrukce části základní školy pro přesun mateřské školy), některé jsou pouze částečně dokončené (například rekonstrukce veřejného osvětlení v obci), další stále čekají na uskutečnění.

5.3 Program obnovy venkova Jihočeského kraje ve vztahu k řešené problematice

Jihočeský kraj vydal pro rok 2011 pravidla pro Program obnovy venkova Jihočeského kraje v roce 2011. Jeho cíle korespondují s cíli NSPRV. Prostřednictvím čtyř opatření (například Dotace na akce programů obnovy venkova, Dotace na podporu vzdělávání a poradenství a další) chce napomoci rozvoji venkovských obcí nebo mikroregionů. Opatření se skládají z dotačních titulů (například Obnova, údržba a výstavba venkovské zástavby a občanské vybavenosti nebo Komplexní úprava veřejných prostranství a další), prostřednictvím nichž může obec nebo mikroregion žádat o určitou výši finanční podpory. V dokumentu jsou jasně definované požadavky, které musí uchazeč splňovat, možná výše finanční pomoci, případy, ve kterých nelze dotací využít a další nutné záležitosti.

Myslím, že by obec Staré Město mohla využít například dotačního titulu Obnova, údržba a výstavba venkovské zástavby a občanské vybavenosti (opatření Dotace na akce programů obnovy venkova) konkrétně pro typ akce Kulturní zařízení k přestavění části bývalé mateřské školy na klubovnu pro seniory. Na tuto akci by obec mohla získat až 50% dotaci na náklady s ní spojenými.

5.4 Ostatní materiály

Strategie rozvoje SPOM do roku 2015

Pro Sdružení pohraničních obcí a měst okresu Jindřichohradecka (SPOM), sestávající z dvaceti tří obcí, zpracovala českobudějovická firma KP Projekt střednědobou strategii rozvoje, která prostřednictvím doporučených aktivit, chce region pozdvihnout směrem k naplánovaným cílům rozvoje regionu (Kolektiv 2009). Strategie se zabývá obdobím let 2010 až 2015 (předcházela jí strategie z roku 2002), její součástí je SWOT analýza území zabývající se přehledně jednotlivými sledovanými oblastmi (demografie, občanská vybavenost, podnikání, cestovní ruch, ochrana území a dalšími).

Zajímavé je doporučení vytvořit vlastní ochranné známky pro místní zemědělské nebo řemeslné produkty. Dále mimo jiné navrhuje zkvalitnění veřejné hromadné dopravy prostřednictvím mikrobusů a zvýšení nabídky přepravy kol v této souvislosti zřídit také půjčovny kol. Základem by měla být spolupráce mezi jednotlivými obcemi i mezi obcemi sousedními jak na české, tak i na rakouské straně. Strategie uvádí i možné veřejné či soukromé zdroje financování.

Vůči samotné obci Staré Město působí strategie poměrně vyšší mírou obecnosti, doporučení by mohla být konkrétnější, ale vzhledem k celkově rozsáhlému zájmovému území to nejspíše nebylo možné.

Program rozvoje Novobystřicka

Místní program obnovy vesnice, nebo-li tzv. Program rozvoje Novobystřicka v letech 2009 – 2015 (Kolektiv 2008). Novobystřicko v sobě zahrnuje obce Nová Bystřice, Staré Město a Číměř. V charakteristice území se v dokumentu uvádí například počty obyvatel v těchto jednotlivých částech, dále mezi historické památky zařazuje mimo jiné i zříceninu Landštejn, ale co se týče výčtu plánovaných akcí a navržených aktivit, které program předkládá, se zmiňuje pouze o Nové Bystřici a jejích místních částech. Program tedy neuvádí plány, které by se týkaly Starého Města nebo Číměře.

ÚPVÚC JČK a ÚPVÚC Javořická vrchovina

Území obce je obsaženo také v Územním plánu velkého územního celku Jihočeského kraje (ÚPVÚC JČK)(Kolektiv rok neznámý) nebo také v Územním plánu velkého územního celku Javořická vrchovina (ÚPVÚC Javořická vrchovina) (Mackerle 2004). V těchto územně rozsáhlých dokumentech se území obce Staré Město řeší samostatně především v souvislosti historicky cenného Státního hradu Landštejn nebo díky přítomnosti vodní nádrže Landštejn. V jiných případech se území řeší jako součást Novobystřicka nebo celé oblasti České Kanady. Nejsou zde tedy přítomny konkrétní návrhy, které by se týkaly přímo lokality řešené v této diplomové práci

6. Kompilace a doplnění zásad pro územní a krajinné plánování na území obce Staré Město pod Landštejnem

Zásady pro územní a krajinné plánování na území obce Staré Město vycházejí především z Územního plánu sídelního útvaru staré Město pod Landštejnem (Kalný 1992), ze Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje (Kolektiv 2011b), z nařízení Jihočeského kraje o Přírodním parku Česká Kanada (Rada Jihočeského kraje 2004), některé limity jsou dány zákonem, doporučení vznikla na základě vlastního pozorování a uvážení autorky.

Celé zájmové území náleží do Přírodního parku Česká Kanada, z čehož pro územní a krajinné plánování vyplývají následující zásady využití území. Níže popsane zásahy podléhají nutnému souhlasu příslušného orgánu ochrany přírody.

V území se například nesmí umisťovat nové stavby a zařízení mimo zastavěná území sídel mimo těch, které nejsou v rozporu s územními plány; zakládat a zřizovat nové sídelní útvary, průmyslové a obchodní zóny a urbanisticky nevhodné stavby, dále zřizovat zařízení spojená s intenzivním chovem zvířete; povolovat a měnit využití území, měnit současnou strukturu druhů pozemků nebo hospodařit nevhodnými způsoby, které by zapříčinily změny v biologické rozmanitosti; nevratně poškozovat půdní povrch, provádět terénní úpravy, kterými se mění vzhled prostředí nebo odtokové poměry. Dále jsou nové stavby (druh materiálu, umístění v prostoru) podřízeny regulaci z důvodu zvýšeného výskytu radonu v podloží.

Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje (Kolektiv 2011b) vymezují, že zhruba v jedné třetině protíná území západovýchodním směrem koridor územní rezervy pro nový vysokotlaký plynovod, který se táhne severně od silnice II. třídy 152, dále severně od sídla Staré Město pod Landštejnem přibližně v oblasti suchého poldru, v koridoru širokém 200 m je zamezena stavební činnost.

Přírodním liniovým koridorem a prvkem Územního systému ekologické stability je nadregionální biokoridor na jihozápadě přecházející do Rakouska a na severu směřující k Českému Rudolci. Koridor se táhne převážně v západní části území obce a je obklopen širší ochrannou zónou. V jižní části území obce vede severojižním směrem regionální biokoridor napojující se na výše uvedený nadregionální (Kolektiv 2011b). Součástí regionálního biokoridoru je Přírodní rezervace Hadí vrch. Obec by měla dbát na vyřešení vlastnických práv majitele pozemku, na kterém se rezervace nachází, aby zde nedocházelo k nevhodným zásahům a k jejímu uzavírání před veřejností. Návštěvnost lze omezit například maximálním

možným počtem turistů na danou časovou jednotku (nedomnívám se však, že by bez tohoto omezení docházelo k neúnosné návštěvnosti lokality).

Od vodní nádrže Landštejn směrem po toku se v užším pásu kolem potoka Pstruhovce line záplavové území, okolo nádrže samotné je stanoveno dvoustupňové pásmo ochrany zásobárny vody. V rámci intravilánu sídla Staré Město pod Landštejnem se v jeho jihozápadní části nachází čistička odpadních vod, kolem níž probíhá padesát metrů široké pásmo hygienické ochrany. Rozsáhlejší pásmo hygienické ochrany obklopuje areál živočišné výroby v jižní části intravilánu.

S bytovou zástavbou se podle územního plánu (Kalný 1992) počítá v severním okraji sídla a také v jižním okraji sídla poté, co dojde k vyjmutí přeložky silnice II. třídy z územního plánu. Přeložení silnice II. třídy kvůli složitému dopravnímu zlomu v jádru sídla Staré Město pod Landštejnem mělo být začleněno do jižní části intravilánu a příslušné domy byly označeny „na dožití“. K těmto zásahům však po důkladnějším zvážení situace nakonec nedojde, v těchto místech lze opět provádět stavební činnost. Naopak zakázána je stavební činnost v blízkosti suchého poldru severně od sídla (až na některé liniové stavby). Ve východním až severovýchodním okraji sídla je vytyčen prostor pro sport a rekreaci.

Dalším záměrem územního plánu bylo využití do té doby neobsazených budov zemědělského komplexu pro podnikatelské účely. Budovy byly prodány soukromým subjektům, ale zcela všechny prostory využívány nejsou. Navrhovala bych dále pronájem některých menších prostorů zdejším drobnějším podnikatelům a řemeslníkům a podporovat tak místní výrobu. Plánovaná rekonstrukce bývalé roty pohraniční stráže neproběhla a budova byla prodána minulým vedením obce.

Co se týče otázky veřejné zeleně, doporučovala bych hlavně ozelenění prostoru náměstí a doplnění izolačních zelených pásů táhnoucích se v okolí zemědělského komplexu, čističky odpadních vod a také u některých dalších menších prvků (kontejnery), které by vytvořily pohledové bariéry. Je zapotřebí doplnit vhodnou zelení prostor v bezprostředním okolí kostela a věže. Duby stojící na protější straně silnice od zámečku (Foto 3., viz přílohy) by bylo vhodné vyhlásit a starat se o ně jako o památné stromy. Dále podél silnic vedoucích ze Starého Města pod Landštejnem do menších sídel (například Podlesí, Dobrotín, Landštejn) vysázet aleje ovocných stromů za účelem částečného zastínění vozovky, zachycení rozvířeného prachu, jako větrolamy zabraňující částečnému zavátí silnice sněhem a také jako estetický liniový prvek v krajině.

Územní plán je zpracován pouze pro sídlo Staré Město pod Landštejnem. Je žádoucí vytvořit územní plány i pro zbylá sídla obce, aby nedocházelo k chaotickému rozvoji.

V Zásadách územního rozvoje Jihočeského kraje je pouze vyznačeno, že v blízkosti sídel Romava a Rajchětov je na hranici s Rakouskem hraniční značené prostupové místo pro turisty.

Z hlediska nové zástavby neexistuje v menších sídlech žádná regulace. Doporučovala bych navržení zásad pro dodržování nějakého volnějšího architektonického stylu (například jednopodlažní rodinné domy se sedlovou střechou), který by zapadal mezi starší zástavbu. Dále by se měla preferovat souvislejší zástavba navazující na jádro sídla z důvodu snadnějšího napojení na stávající technickou infrastrukturu. Zvýhodnit obnovu starších objektů a pozemků před zabíráním nových parcel. Zabránění výstavbě nových chat nebo chatových kolonií (v podhradí Landštejnu v sídle Pomezí) nebo nevhodných komerčních rekreačních zařízení (preference obnovy a revitalizace chalup).

Zemědělská krajina obce je z větší části tvořena pastvinami určenými pro skot, dále jsou zde méně rozsáhlá pole. Specifickým rysem zdejších pastvin jsou ostrůvky tvořené žulovými výchozy s porostem křovin a stromů (často borovice, jeřabina). Doporučuji dbát na údržbu tohoto charakteristického rysu krajiny a ve větší míře ho podporovat. Pokusit se začlenit ostrůvkovitou strukturu krajiny do zdejších zemědělských ploch a to za účelem zabránění eroze (Foto 15., viz přílohy), narušení homogenity krajiny, podpory druhové pestrosti a také z hlediska estetici krajinného rázu.

Pro zdejší region je charakteristická zalesněná krajina. Jak uvádí (Kolektiv 2011b) v Zásadách územního rozvoje Jihočeského kraje, mělo by se jednat o lesy s větší druhovou diverzitou na úkor monokulturních jehličnanů. Současně je zde prioritou různověkého porostu a snaha o navrácení se k původní druhové skladbě. Cílem je přiblížit se k původní kulturní zemědělské krajině prostřednictvím podpory extenzivního hospodářství. V kontextu bych mimo jiné doporučila zastupitelům obce vyjednat podmínky s lesními hospodáři a zařídit vymýcení lesních porostů v těsné blízkosti historických, kulturních a přírodních prvků (například okolí hradu Landštejn, okolí kapličky u Landštejna, okolí balvanů vyskytujících se v podhradí a v okolí kapličky), které přestali tvořit dominanty krajiny kvůli zastínění. Na místo toho zde vytvořit prostor pro extenzivní pastvu drobnějšího dobytka. Další zeleň by měla být součástí znovu obnovených mezí a remízků v okolní zemědělské krajině a to především okolí sídel Veclov, Dobrotín a Podlesí, kde se vyskytují rozsáhlé souvislé zemědělské plochy narušující mozaikovitý ráz krajiny.

7. Příprava, uskutečnění a vyhodnocení dotazníkového šetření pro program lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod Landštejnem a dotazování místních aktérů rozvoje na danou problematiku

7.1 Příprava a uskutečnění dotazníkového šetření

Jako jeden ze zdrojů námětů pro návrh lokálního rozvoje na území obce Staré Město jsem použila dotazníkové šetření. Tato metoda umožňuje občanům, kteří mají k dění v obci nejblíže, přímo se vyjádřit k daným otázkám, Můžeme tak dosáhnout některých konkrétních návrhů na jistou problematiku, která pro cizince není na první pohled nebo ani po průzkumu terénu nápadná.

Inspirací pro sestavení dotazníkového šetření byly práce Fučíkové (2010), Hány (2011), metodická příručka Program obnovy vesnice (Perlín 1993) či dotazníková šetření týkající se rozvoje jiných obcí přístupných na internetu.

Z celkového počtu obyvatel (505 obyvatel k 31. 12. 2010) jsem pro dotazníkové šetření vybrala téměř třinácti procentní vzorek obyvatel (65), což je podle mého názoru pro tuto práci dostatečně reprezentativní vzorek. Snažila jsem se respektovat věkovou strukturu obyvatel obce, přičemž do kategorie ve věku 0 – 14 let jsem dotazníky nedávala. V poměru mužů a žen nejsou v obci zásadní odlišnosti, proto jsem se snažila dotazníky rozdělit rovnoměrně mezi tyto kategorie. Při převedení podílu obyvatel v jednotlivých sídlech na počet dotazníků určených do těchto sídel jsem dostala hodnoty jeden nebo žádný dotazník (až na výjimku Starého Města pod Landštejnem – 45 dotazníků), proto jsme se s vedoucím práce rozhodli tyto počty navýšit a to vzhledem k počtu chatařů a chalupářů (Kolektiv 1994). V Tabulce 9. je toto navýšení uvedené v závorce ve sloupci počet dotazníků. Počet obyvatel v jednotlivých sídlech se vztahuje k 1. září 2010, nepodařilo se mi zajistit aktuálnější data, ale protože se hodnoty během čtyř měsíců změnily jen minimálně, rozhodla jsem se je použít.

Dotazníkové šetření probíhalo během léta 2011. Chtěla bych poznamenat, že v obci se projevuje velká neochota občanů podílet se na spoluvytváření rozvoje obce. Z celkového počtu byla pouhá pětina oslovených ochotna vyplnit dotazník. Většina lidí má

Tabulka 8. Rozdělení dotazníků mezi obyvatelstvo obce Staré Město pod Landštejnem podle věkové struktury obyvatelstva k 31. 12. 2010

Věk	Poč. obyvatel	Muži	Ženy	Podíl obyvatel [%]	Poč. dotazníků
0 - 14	70	43	27	13.9	0
15 - 29	103	49	54	20.4	15
30 - 49	142	76	66	28.1	21
50 - 64	118	57	61	23.4	18
65 +	72	34	38	14.3	11
Celkem	505	259	246	100	65

Zdroj dat: podle sdělení P. Dolejšové, ČSÚ ČB

Tabulka 9. Rozdělení dotazníků mezi obyvatelstvo obce Staré Město pod Landštejnem podle velikosti sídel k 1. 9. 2010

Sídlo	Počet obyvatel	Podíl obyvatel [%]	Počet dotazníků
Dobrotín	8	1.5	1 (2)
Landštejn	12	2.3	1 (3)
Návary	0	0.0	0 (0)
Podlesí	14	2.7	1 (4)
Pomezí	5	1.0	1 (2)
St. M.	463	89.6	45 (0)
Veclov	11	2.1	1 (3)
Vitíněves	4	0.8	1 (0)
Celkem	517	100.0	51 (14)

Zdroj dat: podle sdělení H. Herynkové, OÚ St. M. p. L.

strach projevit vlastní názor z důvodu nedůvěry v anonymitu dotazníku, většinou nemají zájem se spolupodílet na dění v obci, často jsou lhostejní, podráždění a neochotní o otázkách přemýšlet. Byla jsem nařčena z vysmívání se prostým lidem a to z úst zastupitele obce potom, co si přečetl otázku vztahující se k historii obce („Byla obec součástí sudet v letech 1939 – 1945?“). Obecní úřad se stavěl k dotazníkovému šetření negativně, protože tušil, že ochota místních bude minimální. Větší ochotu jsem našla především u obyvatel, kteří se do obce přistěhovali ze vzdálenějších větších měst a obyvateli jsou několik posledních let. Již z tohoto jednání si lze vytvořit hrubý náhled na obec.

7.2 Přehled otázek a vyhodnocení dotazníkového šetření

V úvodu dotazníkového šetření jsem osloveným vysvětlila, z jakého důvodu žádám o jejich pomoc, uvedla jsem, o jakou práci se jedná a co by mělo být jejím výsledkem. Dále jsem je ujistila o anonymitě dotazníkového šetření a striktním použitím jejich odpovědí pouze pro účely této práce. Vzor dotazníkového šetření je vložen do příloh na konci této diplomové práce.

Základní údaje o obci

Pomocí následujících otázek jsem chtěla zjistit, jaké mají obyvatelé povědomí a zájem o dění v obci, současně je považuji za takzvaně zahřívací otázky, proto se jich v dotazníkovém šetření nevyskytuje příliš mnoho. Týkají se mimo jiné historie, ale především současné situace v obci, jejím vymezením a vedením.

Otázka 1. Uveďte Váš odhad počtu obyvatel obce ke konci roku 2010.

Ke konci roku 2010 žilo v obci 517 obyvatel. Za správnou jsem považovala takovou odpověď, která se vešla do rozmezí 500 – 530 obyvatel. Do intervalu se vešlo se svou odpovědí bez mála 57 % dotazovaných lidí (37 dotazovaných), což považuji za uspokojivý výsledek.

Otázka 2. Byla obec součástí sudet v letech 1939 – 1945?

Obec Staré Město byla během let 1939 – 1945 součástí Sudet. Na tuto otázku odpovědělo správně téměř 88 % dotazovaných (57 dotazovaných). Povědomí o zdejší historii je v obci celkem velké i díky slavnostem a setkáním, které jsou pořádány spolu se sousedními rakouskými vesnicemi.

Otázka 3. Jmenujte jednotlivé části obce (= sídla, ze kterých se obec Staré Město pod Landštejnem skládá).

Obec Staré Město se skládá z osmi částí obce: Staré Město pod Landštejnem, Dobrotín, Návary, Veclov, Pomezí, Podlesí, Landštejn a Vitíněves. Více než jedna třetina (40 %, 26 dotázaných) dotázaných znalo všechny části, dále 15% (10 dotázaných) si nevzpomnělo pouze na jednu část, šestnáct lidí (25 %) neznalo více než jednu část obce a jedna pětina (13 dotázaných) na otázku neodpověděla. Poměrně hodně lidí uvádělo další

názvy sídel (např. Filipov), které ale většinou administrativně patří k výše uvedeným nebo sídla patřící k jiným obcím (např. Skalka), vyskytli se případy kdy lidé uváděli sídla v minulosti zaniklá.

Otázka 4. Má obec Staré Město pod Landštejnem zpracovaný územní plán obce? Pokud ano, tak v jakém roce byl schválen?

Obec má zpracovaný územní plán, který byl schválen v roce 1993. Tomuto předcházela Směrný územní plán z roku 1974. 66 % (43 dotázaných) respondentů odpovědělo na otázku kladně, ale pouze jedna odpověď byla doplněna i rokem vzniku 1993. Zhruba jedna třetina dotazníků byla vyplněna špatně nebo vůbec.

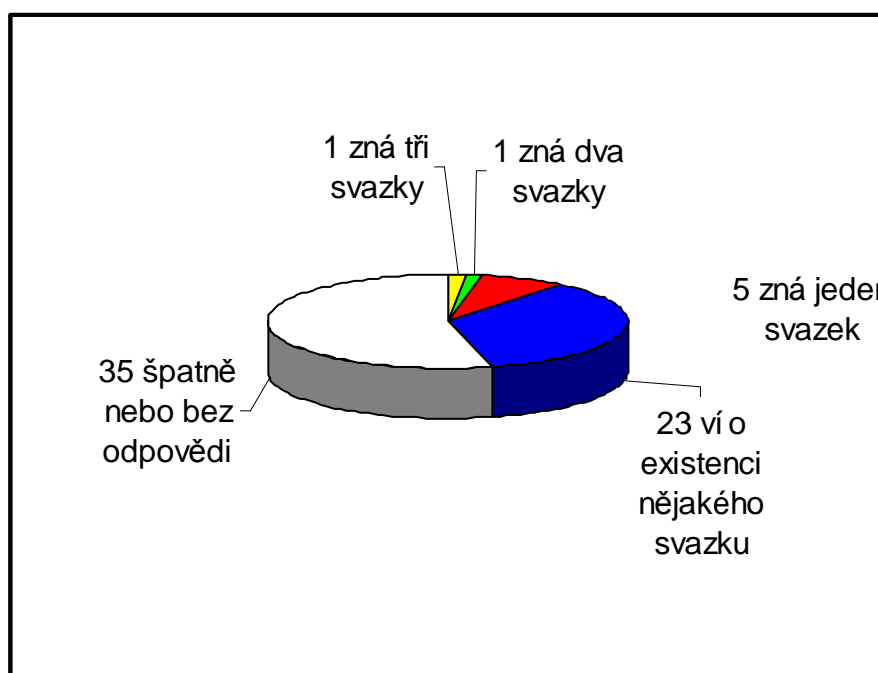
Otázka 5. Kolik členů má zastupitelstvo obce? A jak se jmenují?

V obci působí devět zastupitelů a jsou to Marián Khandl (starosta), Miroslav Novák, Jaroslav Vachník, Jitka Liščáková, Jaroslav Lorenc, Dušan Markovický, Milan Klípa, Miloslav Mikulášek a Václav Jaroš. Správnou odpověď (devět zastupitelů) uvedlo padesát jedna dotázaných (78 %) a z toho dvacet dva dotázaných (34 %) dokázalo vyjmenovat všechny zastupitele. Dobrý přehled obyvatel o zastupitelích obce mě celkem překvapil. Čekala jsem hodnoty nižší. Může to být způsobeno obměnou starého zastupitelstva za nové, která proběhla po posledních volbách na podzim 2010 a která vzbudila v obci velký rozruch. Dále to může být zapříčiněno velikostí obce, kde se při daném počtu obyvatel znají všichni navzájem. Čtrnáct dotazníků (22 %) mělo špatnou nebo žádnou odpověď.

Otázka 6. Je obec členem nějakého dobrovolného svazku obcí? Pokud ano, jak se jmenuje?

Obec Staré Město je členem tří dobrovolných svazků obcí: Sdružení pohraničních obcí a měst okresu Jindřichův Hradec, Dobrovolný svazek obcí Vodovod Landštejn a Svaz měst a obcí Jihočeského kraje. Třicet dotazovaných (46 %) vědělo o existenci nějakého svazku, z toho pět oslovených znalo název jednoho svazku, jeden znal svazky dva a pouze jeden vyjmenoval všechny tři svazky (viz. Graf 9.). Téměř 54% dotázaných (35 dotázaných) odpovědělo na otázku záporně nebo na otázku neodpověděli, což vypovídá o malém povědomí obyvatel o spolupráci obce s jinými obcemi, přičemž tato spolupráce může přispět k rozvoji obce. Obec by se proto měla snažit o větší zapojení občanů do veřejného dění a konat s ostatními obcemi společenské akce.

Graf 9. Odpovědi oslovených na otázku „Je obec členem nějakého dobrovolného svazku obcí? Pokud ano, jak se jmenuje?“

Vymezení zanedbaných, udržovaných a dalších lokalit v sídle a jeho okolí

Následující skupina otázek je zaměřena na lokalizaci různě charakterizovaných ploch. Chtěla jsem zjistit, jaká místa se zdají být občanům zanedbaná či naopak udržovaná (jak stavebně, tak prostřednictvím péče o pozemky), jaké prostory považují za hodnotné (díky krajinnému rázu, osobitým kouzlem, přírodě), které lokality by doporučovali rekreačně využívat a jestli nějaká místa hodnotí jako znečištěná. Snažila jsem se oslovené pobídnout k tomu, aby nevyjmenovávali již známé lokality, ale aby uváděli především ještě neobjevená místa, která mají v povědomí právě místní lidé.

A Vymezte a popište na mapě Vašeho sídla:

1. lokality zanedbané:

a) **stavebně** – jednoznačně nejčastěji uváděná stavebně zanedbaná lokalita ve Starém Městě pod Landštejnem byl bývalý klasicistní zámeček Dobrohoř, který je v současnosti v soukromých rukou majitele, jež se v obci delší dobu nevyskytuje. Další lokality, jejichž stav obyvatelům obce vadí, jsou sýpka (dům Špejchar) stojící v těsné blízkosti silnice spojující Staré Město pod Landštejnem a Veclov a také zemědělský komplex velkovýkrmny prasat,

který na okraji sídla působí velmi neesteticky. V neposlední řadě neudržovaná budova fary a postarší budova školy.

V ostatních sídlech se jejich obyvatelé shodli spíše na tom, že se tam stavebně zanedbané pozemky nevyskytují nebo se popřípadě jedná o neopravované domy v soukromém vlastnictví. V Dobrotíně a Podlesí se lidem nelíbí vzhled kapliček na návsi. V Pomezí si lidé stěžují na dezolátní stav Kostelu Svatého Jana Křtitele s bývalou farou. Obyvatelé Veclova uvádějí jako stavebně zanedbanou lokalitu bývalou rotu pohraniční stráže nedaleko jejich sídla.

b) péčí o pozemky – v nejvíce případech se dotazovaní ze Starého Města pod Landštejnem shodli na tom, že v jejich sídle se zanedbané pozemky nenacházejí. Někteří uvedli jako zanedbané opět okolí zámečku (Foto 3., viz. přílohy), dále také okolí kostela (Foto 12., viz přílohy), které by chtěli vysekávat a umístit zde lavičky.

Z ostatních sídel uvedli pouze občané sídla Dobrotín za nevhodně udržovaný pozemek prostor okolo rybníčku poblíž návsi, který je neprostupně zarostlý křovím a vysokými travinami. Obyvatelé dalších sídel jsou s péčí na pozemcích spokojeni.

2. lokality obnovené a udržované:

a) stavebně – nejvíce jsou obyvatelé Starého Města pod Landštejnem pyšní na kostel, který je rekonstruován a má novou šindelovou střechu, dále uvádějí dobře vypadající soukromou restauraci s ubytováním Adria nebo celkem udržovaný obecní úřad a novou mateřskou školku.

Obyvatelé menších sídel jsou spokojeni se stále větším množstvím rekonstruovaných chalup. Dochází k opravám některých bývalých kapliček, ze kterých si jejich současní vlastníci udělali prostor k bydlení – jako například ve Veclově nebo Vitíněvsi..

b) péčí o pozemky – dotazovaní ze Starého Města pod Landštejnem shledávají jako dobře obstarané pozemky hlavně pastviny v celé obci, dále okolí přírodního koupaliště a okolí potoka Pstruhovce, kde byl vybudován suchý poldr.

Lidé z menších sídel poukazují na dobře udržované pozemky v zázemí většiny chalup, jejichž majitelé se o ně dobře starají, rovněž jsou zvyklí pečovat i o některá veřejná prostranství, která jsou v blízkosti jejich pozemků.

B Vymezte a popište na mapě okolí Vašeho sídla:

1. území s lokálně významným krajinným rázem – za nejhezčí krajinu (kromě již vyhlášených přírodních rezervací) v okolí Starého Města pod Landštejnem považují místní přílehlý prostor přehradní nádrže Landštejn.

Oslovení z menších sídel nevyzdvihují žádné lokální území s významným krajinným rázem, ale za velice hodnotnou považují celou oblast Česká Kanady. Pouze jeden dotázaný uvedl lokalitu dobrotínský kopec, který poskytuje výhled do širokého okolí.

2. lokality hodnotné jiným osobitým kouzlem – v čele pozornosti zde stojí hrad Landštejn, Kostel nanebevzetí pany Marie a židovský hřbitov. K věži u kostela se váže pověst o čertovi, který ji chtěl ukrást, proto prý stojí o několik metrů mimo kostela. Dále si lidé váží komínu, na kterém každoročně hnízdí čápi, který se nachází v těsné blízkosti kostela a je tedy v samém srdci obce.

Obyvatelé Landštejna jmenují kapličku poskytující přístřeší poutníkům, nachází se nedaleko hradu, ale je ukryta zrakům kolemjdoucích ve stále hustším a vyšším jehličnatém porostu. Dalším významným prostorem je pro ně podhradí se zajímavými geologickými útvary, tzv. „kamennými oltáři“. Lidé z ostatních malých sídel si nevzpomínají na žádnou konkrétní lokalitu.

3. území přírodně hodnotné – za přírodně nejhodnotnější území považují oslovení obyvatelé obce Přírodní rezervaci Hadí vrch u Rajchářova, která je v současnosti v soukromých rukou jihočeského podnikatele. Přístup na tuto významnou lokalitu je tedy omezen, stejně tak je nejasná její budoucnost. Starosta obce se zatím k případu nijak nepostavil.

4. plochy vhodné pro rekreaci, procházky a sport – za takto vymezené plochy pokládají občané (ze všech sídel) celé území obce vhodné pro pěší turistiku, cykloturistiku, běžecké lyžování, houbaření, také již vytvořené lezecké centrum, in-line stezku, další prostory vybavené pro sport (hřiště, střelnice) a opět přírodní koupaliště.

5. lokality se zhoršenou kvalitou životního prostředí – v tomto případě se dotazovaní opět shodli na tom, že se takové lokality v okolí jejich sídel nevyskytují. Jeden dotazovaný si vzpomněl pouze na menší skládku u garáží poblíž bytovek.

Vztahy mezi obyvateli obce a k veřejné správě obce

Níže uvedené otázky se pokoušejí vystihnout obecní situaci, co se týče spokojenosti žití v obci, vztahy mezi spoluobčany, zastupitelstvem nebo k chalupářům. Také z nich můžeme vyzorovat, jak jsou občané veřejně aktivní, míru pospolitosti v obci. Tuto část dotazníkového šetření považuji za velmi důležitou, přibližuje nám kvalitu sociálního prostředí v obci tolik potřebnou pro rozvoj území (Jančák a kol. 2010).

Otázka 1. Jak hodnotíte vztahy mezi spoluobčany v obci? A proč?

71% dotázaných hodnotí vztahy mezi obyvateli dobře. Tato poměrně neutrální odpověď v sobě může skrývat právě výše uvedený strach z anonymity dotazníků. Na takto malé obci bych čekala větší zastoupení odpovědi „velmi dobře“. Myslím si, že celkem malé zastoupení dotázaných u odpovědi „velmi dobře“ může být způsobeno minulostí (součást sudet, dosídlování, příhraniční pásmo), která obec provázela. Špatné vztahy potom podle respondentů souvisejí také s nedávnou změnou ve vedení obce.

Otázka 2. Jaký vztah máte k chalupářům v sídle? Zdůvodněte.

Více než polovina dotázaných uvedla neutrální vztah – toto bych hodnotila stejně jako u předchozí otázky. Jedna třetina uvádí vztah pozitivní a shoduje se především na tom, že chalupáři navracejí zdejší sídlům život a většinou vhodně pečují o svá obydlí a jejich okolí. Negativní odpovědi mi nebyly zdůvodněny.

Otázka 3. Jste členem nějakého z místních spolků? Pokud ano, jakého? Dále uveďte, jaký další byste v obci uvítali.

Většina dotázaných (65 %) není členem žádného z místních spolků. Tento fakt nám může odrážet malou míru pospolitosti v obci. Z dvaceti dotázaných, členů nějakého spolku, bylo dvanáct myslivců, osm sokolů, dva hasiči (někteří byli členy více spolků dohromady). Objevil se zde jediný návrh nového spolku a to spolku lidových či společenských tanců.

Otázka 4. Jak často navštěvujete webové stránky obce?

V otázce „Jak často navštěvujete webové stránky obce?“ byly odpovědi dotazovaných poměrně shodně rozděleny mezi všechny čtyři kategorie: alespoň 1x týdně, alespoň 1x měsíčně, méně než 1x měsíčně a nenavštěvuji je. Současně se neobjevují pravidelnosti mezi věkem dotazovaných a jejich odpověďmi (když vyloučíme věkovou kategorii 65+). Zde je důležitá aktualizace internetových stránek a nápadné informování o veřejných akcích.

Otázka 5. Jak hodnotíte vstřícnost představitelů a zaměstnanců obce při jednáních s Vámi? Zdůvodněte

71 % respondentů hodnotí vstřícnost představitelů a zaměstnanců obce pozitivně, necelých 10 % neutrálně a pouze 3 % negativně. Zde bych však poukázala na to, že v jedenácti dotaznících (17 %) zůstala otázka nevyplněna. Jeden z respondentů hodnotící vstřícnost neutrálně uvedl jako důvod své odpovědi zkreslování informací představiteli a zaměstnanci obce, bližší vysvětlení se mi však nepodařilo získat. Otázkou zůstává, jestli opět nezapůsobil i strach z anonymity dotazníkového šetření.

Otázka 6. Informuje zastupitelstvo obce dostatečně o svých záměrech a akcích? A co byste zlepšili?

V této otázce je zastupitelstvo obce hodnoceno velice kladně. Pouze ve dvou dotaznících byla projevena zásadní nespokojenost. 18 % dotazovaných uznává, že jsou obyvatelé informováni, ale ne dostatečně, navrhují například zavést informování starších občanů pomocí písemných dopisů. Podle 71 % dotazovaných je informovanost občanů v obci dostatečná.

Otázka 7. Účastnil/a jste se voleb do zastupitelstva v roce 2010? Zdůvodněte.

Většina respondentů (46 osob, 71 %) se účastnila voleb do obecního zastupitelstva v roce 2010. Jako důvod své účasti uvádí nejčastěji zájem o dění v obci, potřebu změny starého zastupitelstva či občanskou povinnost. Tato vysoká účast byla podle mého názoru způsobena vytvořením nové strany kandidující do zastupitelstva obce. Čtrnáct odpovědí bylo negativních se zdůvodněním, že účast je zbytečná, neexistence vhodného kandidáta či celkového nezájmu. Nejčastěji se negativní odpovědi vyskytovali v nejmladší věkové skupině a v kategorii s nižším vzděláním.

Otázka 8. Po volbách do zastupitelstva obce v roce 2010 se správa obce ... . A proč?

Pouze necelá jedna třetina dotazovaných je zcela spokojena s novým zastupitelstvem a pokládá správu obce za lepší, než byla v minulosti. Téměř 10 % je s novým vedením obce nespokojeno a pokládá ho za horší, než bylo minulé. Za důvod je zde uváděno špatné vystupování představitelů, jejich neupřímnost, ale také špatná spolupráce mezi původními a nově příchozími zastupiteli. 43% dotazovaných pokládá správu obce za stále stejnou, nejspíše

vkládali do změny zastupitelstva větší naděje, než které se jim po volbách splnily. Opět bych upozornila na celkem velký počet nezodpovězených otázek.

Otázka 9. Účastníte se veřejných zasedání k otázkám rozvoje obce? Zdůvodněte odpověď.

Více než polovina dotazovaných (65 %) se neúčastní veřejných zasedání k rozvoji obce. Nejčastějším důvodem je pracovní vytížení, neexistence hlídání pro dítě nebo neinformovanost o termínu konání zasedání či z důvodu vysokého věku. 25 % dotázaných (nejčastěji ve věkových kategoriích od 30 – 49 a od 50 – 64 let) se zasedání účastní – vidí v něm možnost vyjádření svého názoru.

Otázka 10. Jste ochotni se aktivně podílet na rozvoji obce? Pokud ano, tak jakým způsobem.

Poměrně vysoké procento dotázaných (43 %) je ochotno se podílet na rozvoji obce. Jsou to především lidé z věkové skupiny 50 – 65 let. Jejich ochota by spočívala v pomoci při organizování obecních sportovních nebo kulturních akcích. Někteří by se chtěli starat o část veřejné zeleně. Jeden dotazovaný má k dispozici pozemky, které by rád využil pro chov nebo rostlinnou výrobu. 46 % dotázaných by se na rozvoji nepodílelo kvůli nedostatku času, vzhledem k věku nebo kvůli neochotě.

Získání námětů pro územní plánování a pro rozvoj obce

Pomocí tohoto oddílu otázek jsem se pokusila zjistit postoj obyvatel k daným akcím územního rozvoje území a jejich případné nápady a doplnění akcí. Jednalo se o otázky vážící se k funkčnímu využití daných ploch, ke stavu místní infrastruktury, nabídce a spektru služeb a další. Chtěla jsem zjistit, jaké regulativy pro územní plánování jsou pro obyvatele podstatné, jakým směrem by chtěli, aby se jejich obec rozvíjela a také, co v obci postrádají.

Otázka 1. Domníváte se, že péče o veřejná prostranství je ve Vašem sídle dostatečná? Zdůvodněte a případně navrhněte změny.

Většina oslovených (52 oslovených, 80 %) se domnívá, že péče o veřejná prostranství dostatečná je. Jako dobře spravované uvádějí například náměstí, uvádějí, že je péče prováděna i za spoluúčasti některých občanů. 15 % oslovených (10 oslovených) není s péčí zcela spokojeno, na některých místech postrádají údržbu trávníků a to především v okrajových

částech obce, doporučují oslovit dobrovolníky nebo zaměstnat spoluobčany na vedlejší pracovní poměr.

Otázka 2. Jaká důležitá veřejná budova v obci by si zasloužila rekonstrukci a proč?

Lidé by nejvíce preferovali opravit budovu školy a faru (Foto 7. a Foto 6., viz. přílohy). Již v předcházejících otázkách vyjádřil nespokojenost s jejich stavem. Na škole se v posledních letech již provedly nějaké opravy, ale měla by dostat ještě novou fasádu pro reprezentativnější vzhled. Fara by potřebovala celkové vnější i vnitřní úpravy, je zde ale problém s jejich financováním.

Otázka 3. Postrádáte v obci dostatek hřišť pro děti? Pokud ano, uveďte lokalitu a druh využití, který by daný účel splňoval.

Pouze necelá jedna třetina dotázaných postrádá v obci dostatek hřišť pro děti. V obci bylo v nedávné době vybudováno hřiště pro menší děti s průlezkami, pískovištěm, ale nespokojení občané by uvítali i hřiště pro dorost a mládež. Uvádějí, že by se mohlo jednat o hřiště vhodné pro míčové hry nebo tenisový kurt. Jako vhodný navrhuje prostor nevyužívaného hokejového hřiště (Foto 23., viz přílohy). Dále někteří uvádějí, že hřišť pro děti je v obci dostatek, ale chybí jim dostatečné vybavení. Lidé z menších sídel nepostrádají hřiště pro děti, v sídlech se vyskytuje dostatek prostorů pro hraní. Zároveň si uvědomují, že obec nemá finance na to, aby v malých sídlech budovala nějaké vybavené prostory pro volnočasové aktivity dětí. Z dotazníků se dalo vypozařovat, že nespokojených respondentů přibývalo v souvislosti s jejich rostoucím věkem, což by se dalo vysvětlit vyšším věkem jejich potomků, než je tomu u mladé generace. Celkově však převažuje spokojenost se stávajícím stavem (65 %).

Otázka 4. Postrádáte v sídle klidné posezení pro seniory? Pokud ano, uveďte lokalitu a druh využití, který by daný účel splňoval.

Otázka číslo čtyři přináší téměř srovnatelný poměr odpovědí. 43 % (28 dotazovaných) postrádá v sídle dostatek klidného posezení pro seniory. Jedná se především o starší respondenty, kteří by uvítali zřízení prostoru mimo restaurační zařízení, který by mohli využívat jako klubovnu. Jako vhodný navrhuje prostor bývalé mateřské školy. Dalším návrhem je například úprava prostoru na náměstí nebo v okolí kostela (Foto 12., viz přílohy), kam by se mohly instalovat lavičky a zasadit zeleň. Téměř polovina odpovídajících nepokládá za důležité zřizovat nový odpočinkový prostor pro seniory. Také respondenti z malých sídel,

ač se jednalo většinou o starší obyvatele, netouží po zřizování těchto prostorů, za těmito účely využívají spíše soukromé posezení.

Otázka 5. Je podle Vás stav, údržba a bezpečnost státních komunikací v obci dostatečná? Pokud ne, zdůvodněte a uveďte úseky.

Třicet osm respondentů (58 %) je se současným stavem státních komunikací v obci spokojeno. Dvacet sedm dotázaných (42 %) uvádí za důvod své nespokojenosti dopravní situaci v zimních měsících, kdy správa silnic odklizení sněhu nestíhá, není tato údržba dostatečná nebo nespolupracuje s občany (zahrnování vlastnoručně odhrnutých míst). Dále uvádějí špatný stav vozovek směrem ze Starého Města pod Landštejnem na Veclov a následně Návary, z Landštejna do Vítíněvsi nebo do Pomezí. Dále by také uvítali častější dohled nad neukázněnými řidiči.

Otázka 6. Je podle Vás stav, údržba a bezpečnost místních komunikací v okolí sídla dostatečná? Pokud ne, zdůvodněte a uveďte úseky.

Spokojenost s místními komunikacemi, je poměrně vysoká 74 %. Nespokojení (25 %) často uvádějí špatný stav silnic v malých sídlech (Dobrotín a dále směr na Filipov, Návary) nebo v zaniklých sídlech (Kuní, Pernárec). Přímo ve Starém Městě pod Landštejnem by uvítali větší množství chodníků, snížení povolené rychlosti před školou a zřízení přechodu pro chodce před školou a před prodejnou, u prodejny také nainstalování zrcadla. Dalším návrhem je oprava panelové silnice směrem k bytovkám a silnice k domu číslo sedmdesát pět.

Otázka 7. Považujete za vhodné obnovit zaniklou zeleň v zemědělské krajině v okolí Vašeho sídla? Zdůvodněte, pokud ano, tak kde a proč?

Obnovení zaniklé zeleně by preferovalo 37 dotázaných (57 %) a to za účelem jak estetického rázu krajiny, tak kvůli zachycení vody a odnášeného materiálu z okolí nebo jako větrolamy. Navrhují rozčlenit lány polí a pastvin na místech pozůstatků původních v současnosti rozoraných mezí. Další zeleň by umístili do okolí potoka a podél silnic (jednalo by se například o ovocné stromy). Ostatní (21 oslovených, 32 %) považují množství zeleně v obci za dostačující nebo se odpovědi zřekli (7 oslovených, 11 %).

Otázka 8. Měly by se obnovovat kapličky a křížky, které se naházely v okolí Vašeho sídla? Zdůvodněte, pokud ano, tak kde a proč?

Tři čtvrtiny dotázaných se shodují na tom, že by se kapličky a křížky v okolí jejich sídla měly obnovovat především pro jejich památnou hodnotu. Kromě kapličky v blízkosti hradu Landštejn (Foto 21., viz přílohy) nejmenovali žádnou jinou konkrétní kapličku, ale uvádějí, že by se měly opravovat všechny. Křížky by kromě jiných obnovili v bývalém sídle Kuní a v Dětrší. Dvanáct oslovených by tyto památky neobnovovali, z jakého důvodu jsem se ale nedozvěděla.

Otázka 9. Do kterého okraje sídla by měly být umístěny plochy pro novou bytovou výstavbu nebo pro výstavbu rodinných domů?

Dotazovaní navrhují plochy pro novou výstavbu ve Starém Městě pod Landštejnem hlavně v severní a severozápadní části (14 oslovených), dále pouze v severní části (6 oslovených), vyskytla se i odpověď v severovýchodní části (3 oslovení). Někteří respondenti (13 oslovených, především z menších sídel) by raději viděli využití již stojících budov (především v menších sídlech), které nejsou v současnosti využívány, následná výstavba by jim nevadila, ale neuvádějí, kam by ji orientovali. Dva oslovení by již další výstavbu nedovolili. Mnoho oslovených (27) si s odpovědí nevědělo rady a nezodpověděli ji.

Otázka 10. Měla by mít nová výstavba v obci nějaké regulativy? Zdůvodněte a pokud ano, jaké?

Třicet čtyři dotazovaných by chtělo, aby měla nová výstavba v obci nějaké regulativy. Měla by podle nich zapadat mezi ostatní výstavbu a zachovávat tak venkovský ráz obce. Někteří uvádějí, že by se mělo jednat pouze o rodinné domy a to jednopatrové a se sedlovou střechou. Sedmnáct oslovených (28 %) žádné regulativy nevyžaduje a 13 oslovených (20 %) se k otázce nevyjadřuje.

Otázka 11. Rozvoj obce by měl být vytvářen za přispění a kontroly skupiny významných obyvatel obce. Navrhněte pět jmen spoluobčanů vhodných pro pozici člena této skupiny (uveďte i jejich profese).

Z odpovědí na tuto otázku je vidět, že obyvatelé obce jsou rozděleni mezi sympatizanty buď starého, nebo nového vedení obce a to s mírnou převahou pro staré zastupitelstvo. Jedna strana by za představiteli rozvoje obce ráda viděla členy starého zastupitelstva v čele s bývalým starostou Františkem Schorným, druzí dávají svou důvěru

lidem z nového zastupitelstva s novým starostou Mariánem Khandlem. Jmenovitě byli (kromě obou starostů) uvedeni p. Hron (hajný), p. Markovický (stavitel, současný zastupitel), p. Pavlík (zedník), p. Kučera (podnikatel), pí. Mládková (kastelánka), p. Lorenc (knihovník, současný zastupitel), p. Vachník (současný zastupitel), p. Kronika (vedoucí zemědělského podniku), p. Licehamr, p. Michal, pí. Tichá (důchodkyně, bývalá kronikářka a učitelka), manželé Mikuláškovi a Klípovi. Podle dotazovaných by se měl dávat prostor také diskusi s veřejností. Někteří uváděli, že neznají nikoho ze spoluobčanů, kdo by se do takové skupiny hodil.

V poměrně velké části dotazníků byla otázka nezodpovězena, což je podle mého názoru opět důsledkem strachu z dodržení anonymity. Na otázku odpovídali rovnoměrně muži i ženy a to nejčastěji z věkové kategorie 50 – 64 let s vyšším vzděláním a často s povoláním z oblasti služeb.

Otázka 12. Jmenujte pět nejzávažnějších nedostatků, které by neměly být opomenuty v návrhu rozvoje obce.

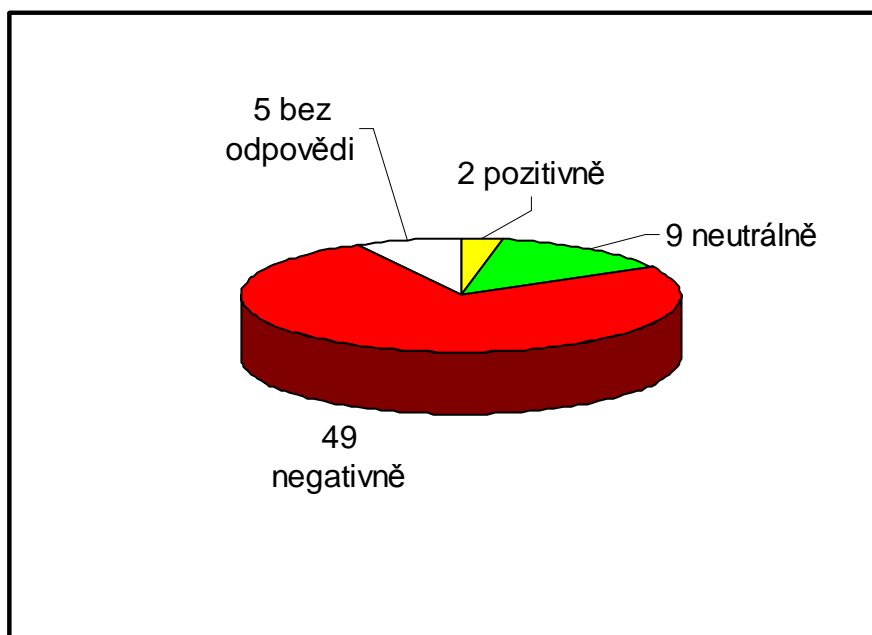
Oslovení jmenovali oblasti, které by měl návrh rozvoje obce řešit. Byla to oblast dopravy (například oprava zaplavované silnice ve Veclově, vyjmutí obchvatu Starého Města pod Landštejnem z územního plánu z důvodu blokace činnosti v tomto prostoru, opravy silnic), vodohospodářství (například zavedení kanalizační sítě do Pomezí, výměna vodovodu), zaměstnanosti, cestovního ruchu nebo kultury a sportu (aktivity pro děti). V mnoha případech se respondenti shodli na tom, že na velkou část navrhovaných opatření nemá obec dostatečné finanční prostředky. Stejně jako v předcházející otázce nejčastěji spadali respondenti, kteří na otázky odpověděli, do věkové kategorie 50 – 64 let, jinak podle vzdělání či povolání se jednalo o různorodou skupinu. I tato otázka zůstala ve velké části dotazníků nezodpovězena.

Otázka 13. Jak hodnotíte pracovní příležitosti v obci? Máte nějaký návrh, kterým by tuto situaci mohla obec ovlivnit?

Z Grafu 10. vidíme jasně negativní postoj obyvatel k hodnocení pracovních příležitostí v obci. Čtyřicet devět oslovených (75 %) není spokojeno s pracovními příležitostmi v obci, v obci je poměrně vysoká nezaměstnanost, někteří uvádějí přílišné zaměření obce na turistický ruch, což způsobuje sezónní růst nezaměstnanosti (zde v zimních měsících). Dotazovaní si stěžují na nutnou dojížďku do zaměstnání. Zazněl zde návrh vytvoření průmyslové zóny. Někteří z dotazovaných by nově vytvořená pracovní místa chtěli ponechat výhradně místním obyvatelům a znemožnit zde pracovat lidem z jiných obcí. Tato myšlenka

je sice patriotická, ale podle mého názoru v rozporu s tržním uvažováním. Devět respondentů hodnotí situaci neutrálně bez bližšího vysvětlení a dva pozitivně, což vysvětlují tím, že kdo práci chce, ten si ji i najde. Pět dotazníků nebylo zodpovězeno.

Graf 10. Odpovědi oslovených na otázku: „Jak hodnotíte pracovní příležitosti v obci? Máte nějaký návrh, kterým by tuto situaci mohla obec ovlivnit?“

Otázka 14. Vnímáte kulturní dění v obci jako dostačující? Zdůvodněte a doplňte, co byste navrhli zavést.

Převážná většina dotázaných (46, 71 %) považuje kulturní dění v obci jako dostačující. Necelá jedna třetina oslovených (18, 28 %) s kulturním děním v obci není spokojena zcela, nejčastěji uvádějí nedostatek hudebního vyžití (mladší respondenti), uvítali by pořádání besed se spoluobčany na různá témata (starší respondenti) nebo pořádání menších kulturních akcí pro děti, mládež a seniory, současně si však uvědomují, že na tak malé obci nemůže být kulturní dění srovnatelné s městy. Pozitivní i negativní odpovědi se rovnoměrně prolínají všemi pohlavními, věkovými i profesními kategoriemi bez zřetelnějších pravidelností. Jeden dotazník zůstal bez odpovědi.

Otázka 15. Vyhovuje Vám úroveň poskytovaných služeb v obci? Zdůvodněte a popřípadě uveďte způsoby vylepšení.

Většině dotázaných (40 dotázaných, 62 %) vyhovuje úroveň poskytovaných služeb v obci. Svou odpověď zdůvodňují, že poskytované služby odpovídají svou měrou velikosti obce. 26 % oslovených (17 oslovených) je jen částečně spokojeno s úrovní zdejších služeb. Příčinou jejich nespokojenosti je například omezená návštěvní doba lékaře, otvírací doba pošty. Co se týče pohostinství, vadí jim nepravidelná otvírací doba nebo špatné odvětrávání v kuřáckých prostorech. Zcela nespokojení občané (8 oslovených, 12 %) si stěžují hlavně na místní obchod, který zde nemá žádnou konkurenci a určuje vysoké ceny zboží, které je v některých případech nekvalitní.

Otázka 16. Jaké služby Vám v obci chybějí?

Lidem v obci v nejvíce případech chybí kadeřnické služby, potom také více obchodů se smíšeným zbožím (včetně elektra, domácími potřebami a trafikou; některý by mohl fungovat jako večerka), sběrna šatstva do čistírny, opravná obuv, čerpací stanice, bankomat, dále některá řemesla – brusič, zámečnick, kovář, v neposlední řadě také lékárna a častější návštěvy lékaře, čtenější autobusové spoje nebo mateřská školka otevřená během letních prázdnin a některé sociální služby.

Otázka 17. Vnímáte veřejnou hromadnou dopravu sloužící občanům obce za dostačující? Pokud ne, uveďte hlavní problémy.

Poměr dotazovaných odpovědí je 24 spokojených (37 %) ku 41 nespokojeným (63 %) s veřejnou hromadnou dopravou. Někteří spokojení s veřejnou hromadnou dopravou uvádějí, že ji kombinují s osobním automobilem. Nespokojenost ostatních spočívá především s velkými časovými prodlevami mezi spoji, nedostatkem spojů hlavně během víkendu, nedostatečné dopravní obsluhy malých sídel. Respondenti uvádějí, že mají problémy s dojížděnkou za prací a osobní automobil je pro ně nutností. Jeden z oslovených by v rámci podpory cestovního ruchu zavedl autobusový spoj do Prahy, který by převážel hlavně chalupáře a cyklisty včetně kol. Nejčastěji jsou nespokojeni respondenti ve věku 30 až 49 let, což bych přisuzovala jejich pracovní vytíženosti a potřeby dojížděnkou za prací. Co se týče pohlaví, ve vnímání veřejné hromadné dopravy jsou více nespokojené ženy než muži. To bych připisovala faktu, že méně často vlastní osobní automobil nebo v některých případech řidičský průkaz a jsou na veřejné hromadné dopravě více závislé.

Otázka 18. Shledáváte jako pozitivní podporu cestovního ruchu ve Vaší obci?

Zdůvodněte a navrhňte další formy podpory cestovního ruchu.

Bez mála tři čtvrtiny dotázaných (48 dotázaných, 74 %) odpovědělo, že pokládá za pozitivní podporu cestovního ruchu v obci. Ve zvyšování atraktivity zdejšího regionu vidí možnost vlastního uplatnění na trhu práce a také možnost osobního využití zdejších atraktivit, popřípadě pestřejší život v obci. 22 % dotázaných (14 dotázaných) by úhel zájmu soustředilo mimo podporu cestovního ruchu. Domnívají se, že není dobré se soustředit především jedním směrem a chtějí nasměrovat podporu i do jiných oblastí, než je cestovní ruch. Co se týče dalších forem podpory cestovního ruchu, oslovení doporučují na náměstí nainstalovat informační panel o službách dostupných v obci, zpříjemnit „neútulné“ náměstí, zamyslet se nad prováděním stavební činnosti (například oprava mostu přes potok a koryta potoku během letní sezóny), zpřístupnit věž ve Starém Městě pod Landštejnem, navrhnout více různorodých cyklotras (například na doporučení místních cyklistů). Jeden z oslovených se nechal inspirovat rakouským Naturparkem Blockheide ležícím nedaleko města Gmünd, jehož součástí je přírodní geologické muzeum s naučnou stezkou. Podobné by doporučoval vybudovat v podhradí Landštejnu, kde se nacházejí zajímavé geologické útvary.

Otázka 19. Chybí Vám v sídle plynofikace? Zdůvodněte.

Pouze pěti dotázaným (8 %) chybí v jejich sídle plynofikace. Více než třem čtvrtinám dotázaných v obci plynofikace nechybí a to hlavně z důvodu existence kotelny na štěpku v obci. Dále také podotýkají, že v regionu bohatém na dřevní hmotu je nesmyslné zavádět plynofikaci a to ještě v době, kdy dochází ke stálému zvyšování ceny zemního plynu. Myslí si, že pokud by byl plyn do obce zaveden, měl by pouze mizivé využití. Tato otázka nebyla z 15 % (10 dotazníků) zodpovězena.

Otázka 20. Třídíte odpad z Vaší domácnosti? Zdůvodněte, co Vás k Vašemu jednání vede.

Celých 92 % (60 dotázaných) třídí ve své obci odpad. Zdůvodňují to hlavně přítomností kontejnerů na tříděný odpad, z ekologických a environmentálních zásad, kvůli možnosti recyklace, na základě dobrého vychování, snížení plateb za odvoz komunálního odpadu. Jeden dotázaný byl ochotný se přiznat, že odpad netřídí, ale pálí a to na protest proti výrobě plastových lahví (přišlo mi však, že odpověď byla brána s jistou nadsázkou). Čtyři dotazníky zůstaly bez odpovědi.

Otázka 21. Máte nějaký návrh na další rozvoj obce? Pokud ano, uveďte jaký.

Třicet oslovených (46 %) odpovídá, že má nějaký návrh na další rozvoj obce. Z velké části se jedná o obecná doporučení, které se obec již snaží řešit: minimalizovat nezaměstnanost (založení nějaké firmy za účelem podnikání), optimalizovat veřejnou hromadnou dopravu, opravovat veřejný majetek, získat vyšší finanční prostředky ze státního rozpočtu. V několika případech se vyskytly konkrétní doporučení pro další rozvoj obce: napojit vodovodní sítě v malých sídlech na čističku odpadních vod (ČOV), vybudovat multifunkční zařízení pro mládež, rozšířit nabídku stavebních pozemků, otevřít obecní muzeum, napojit se na síť hipostezek a poskytnout potřebné služby k tomuto druhu turistiky. Jeden z dotázaných uvažuje o zřízení stanového městečka na části svých pozemků. Větší část oslovených (34 oslovených, 52 %) nemá další návrhy na rozvoj obce a jeden dotazník zůstal nezodpovězený. Na tuto otázku odpovídali kladně především respondenti z věkové kategorie 50 – 64 let, větší část tvořili muži, respondenti měli častěji vyšší vzdělání.

Otázka 22. Máte zájem o rozšiřování spolupráce obce s příhraničními obcemi na rakouské straně hranice? Pokud ano, v jaké oblasti byste chtěli spolupracovat? Pokud ne, tak z jakého důvodu?

Ve třiceti čtyřech dotaznících (52 %) byla otázka zodpovězena kladně. Respondenti mají zájem o další rozšiřování spolupráce obce s příhraničními rakouskými obcemi, ale ve velké většině případů neví, v jaké oblasti by se dále mělo spolupracovat. Jsou uváděny příklady (sport, turistika, kulturní činnost), ve kterých se už obec spolupracovat snaží, občané si přejí v tomto pokračovat a společné akce konat častěji. Jeden z dotazovaných by rád spolupracoval v oblasti zemědělství (v chovu a rostlinné výrobě). Další oslovený chce nadále spolupracovat s rakouskými obcemi v konání závodů psích spřežení. Kladné odpovědi se nejčastěji vyskytovaly u nejmladší věkové skupiny, což je podle mého názoru z důvodu překonání jazykových bariér, raději by spolupracovaly ženy a respondenti s vyšším vzděláním. Oslovení, kteří odpovídali negativně (28 oslovených, 43 %), zdůvodňují svůj postoj například jazykovou nevybaveností, dále by raději přednost spolupráci na české straně, myslí si, že spolupráce je možná až v následující generaci nebo si pod spolupráci představují zbytečnou administrativu. Tři oslovení na otázku neodpověděli.

Charakteristika dotazované osoby

Poslední sekce otázek v dotazníkovém šetření je zaměřena na získání informací o dotazovaných osobách. Výsledky nám sumarizují charakteristiku oslovených jak

v absolutních, tak v relativních číslech, z čehož si následně můžeme udělat obrázek o situaci v celé obci. Následující tabulka nám poskytuje přehled výsledků, úplné znění otázek lze nalézt v kapitole 12. Přílohy a podkapitole 12.1 Vzor dotazníkového šetření.

Tabulka 10. nám shrnuje strukturu postojů dotazovaných jedinců v jednotlivých otázkách dotazníkového šetření. Každá odpověď je reprezentována jak absolutním počtem dotázaných, tak i jejich relativním počtem vůči celkovému počtu dotazovaných (procentuelní vyjádření).

Mezi oslovenými jedinci převažovaly ženy (35 dotázaných, 54 %) nad muži (30 dotázaných, 46 %). V celkové populaci obce Staré Město je tomu sice naopak, ale ženy se stavěly k dotazníkovému šetření ochotněji, než tomu bylo u mužů, což je důvodem jejich vyššího zastoupení.

Poměr zástupců věkových kategorií vyplněných dotazníků (15 – 29 let: 14 dotázaných, 22 %; 30 – 49 let: 25 dotázaných, 38 %; 50 – 64 let: 18 dotázaných, 28 %; 65 a více let: 8 dotázaných, 12%) celkem obstojně odpovídá skutečnému poměru obyvatel obce v těchto kategoriích.

Dosažené vzdělání jsem v dotazníkovém šetření zjednodušila na kategorie: základní (3 dotázaní, 5 %), střední odborné bez maturity (22 dotázaných, 33 %), středoškolské s maturitou (27 dotázaných, 42 %) a vysokoškolské (13 dotázaných, 20 %). Lidé s vyšším vzděláním byli ochotnější spolupracovat na vyplnění dotazníků a zároveň častěji vyplňovali více odpovědí a současně odpovídali obsáhleji než lidé s nižším vzděláním.

Z odvětvové struktury zaměstnání se nejčastěji vyskytovalo zaměstnání ve službách (25 dotázaných, 38 %), což by se dalo vysvětlit větší schopností komunikovat s cizími lidmi; s větším odstupem následovali lidé v důchodu (10 dotázaných, 16 %); dále zaměstnání v zemědělství, lesnictví nebo rybářství (9 dotázaných, 14%); v průmyslu, stavebnictví, dopravě (8 dotázaných, 12 %); následně studující (7 dotázaných, 11 %); ekonomicky aktivní nezaměstnaní (4 dotázaných, 6 %) a nejméně bylo matek na mateřské dovolené (2 dotázané, 3 %).

Nejvíce dotázaných 24 (37 %) za prací nebo vzděláním nemusí dojíždět, protože pracují přímo v obci (podle mého názoru se jedná především o zaměstnané ve službách a v zemědělství, lesnictví nebo rybářství). Do 10 km dojíždí 4 dotázaní (6 %), tato vzdálenost odpovídá vzdálenosti Staré Město pod Landštejnem – Slavonice. Zaměstnání nebo vzdělání ve vzdálenosti od 10 do 30 km (například Nová Bystřice, Jindřichův Hradec, Dačice) má 9 dotázaných (14 %).

Tabulka 10. Vyhodnocení charakteristiky dotazovaných osob [počet dotazovaných / % dotazovaných]

1) Pohlaví						
muž	žena					
30/46	35/54					
2) Věková kategorie						
15 - 29 let	30 - 49 let	50 - 64 let	65+ let			
14/22	25/38	18/28	8/12			
3) Dosažené vzdělání						
základní	střední odborné bez maturity	středoškolské s maturitou	vysokoškolské			
3/5	22/33	27/42	13/20			
4) Současné zaměstnání (sektor)						
zemědělství, lesnictví, rybnářství	průmysl, stavebnictví, doprava	služby	ekonomicky aktivní nezaměstnaný	studující	mateřská dovolená	důchod
9/14	8/12	25/38	4/6	7/11	2/3	10/16
5) Máte zaměstnání v obci či dojíždíte za zaměstnáním (vzděláním) mimo obec?						
zaměstnání v obci	dojíždka do 10 km	dojíždka od 10 do 30 km	dojíždka nad 30 km	nepracují nebo neodpověděli		
24/37	4/6	9/14	17/26	11/17		
6) Původ						
celý život bydlím v obci	bydlel/a jsem v obci a vrátil/a se po určité době zpátky	přistěhovala jsem se do obce				
žily zde i generace mých předků	nežily ze generace mých předků	-	před více než 10ti lety	před méně než 10ti lety		
14/22	0/0	0/0	33/50	18/28		
7) Plánování přestěhování						
neplánuji se odstěhovat	v budoucnu se plánuji odstěhovat					
-	za členem rodiny	z důvodu přiblížení k zaměstnání	z bytových důvodů	nespokojenost s podmínkami v obci	jiné	
57/88	0/0	3/5	5/7	0/0	0/0	
8) Plánujete zásadní přestavbu Vašeho stávajícího domu nebo výstavbu domu nového						
plánuji přestavbu	plánuji novou výstavbu	neplánuji přestavbu ani výstavbu				
25/39	4/6	36/55				
9) Jakou formu bydlení právě využíváte?						
pronájem či podnájem bytu	vlastní byt ve více-bytovém domě	rodinný dům městského charakteru starší než 15 let	rodinný dům městského charakteru nový - do 15 let po výstavbě	původní zemědělská usedlost	zmodernizovaná zemědělská usedlost	jiné
15/23	6/9	25/39	0/0	6/9	12/18	1/2
10) Rodinné vlastnictví zemědělských a lesních pozemků na území obce:						
žádné	do 2 ha	od 2 do 5 ha	od 5 do 10 ha	od 10 do 20 ha	nad 20 ha	nechci odpovídat
42/65	14/22	3/4	2/3	0/0	0/0	4/6
11) Jak byste se charakterizoval?						
člověk venkovského životního stylu i za cenu nižšího technického standardu	člověk moderního stylu života vyžadující na vesnici městské vymoženosti			jinak		
56/86	2/3			7/11		

Celkem velké procento (26 %, 17 dotázaných) dojíždí dál než 30 km. 11 dotázaných (17 %) nepracuje (nejspíše lidé v důchodu nebo ekonomicky aktivní nezaměstnaní či na mateřské dovolené) nebo na otázku neodpověděli.

Co se týče původu dotázaných, tak 22 % (14 dotázaných) uvedlo, že v obci bydlí celý život a současně v obci žily i generace jejich předků. Žádný z dotázaných v obci nežije celý život, aniž by i generace jeho předků v obci nežily. Rovněž žádný z oslovených respondentů v obci v minulosti nežil a následně se nevrátil zpět do obce. Polovina oslovených (33 dotázaných, 50 %) se do obce přistěhovala před více než padesáti lety (u starších občanů se tento stav může vztahovat k dosídlování pohraničí po druhé světové válce). 18 dotázaných (22 %) se do obce přistěhovalo před méně než deseti lety (sem bych mimo jiné zařadila bývalé chalupáře, kteří se v obci usadili natrvalo).

Většina oslovených (57 dotázaných, 88 %) se v budoucnosti nehodlá odstěhovat, což je pro obec velmi pozitivní jev. Jen malé procento dotázaných (5 %, 3 dotázaní) se plánují odstěhovat z důvodu přiblížení se k zaměstnání nebo kvůli bytovým důvodům (5 dotázaných, 7 %). Nikdo z oslovených se nechystá stěhovat za členem rodiny, kvůli nespokojenosti s podmínkami v obci nebo z jiných důvodů.

Oslovení lidé (36 dotázaných, 55 %) nejčastěji neplánují přestavbu ani výstavbu nového domu. 25 oslovených (39 %) plánuje pouze přestavbu současného bydlení a 4 dotázaní (6 %) počítá s novou výstavbou. Tento stav bych podle mého názoru odůvodnila finanční situací obyvatel obce.

Z velké části (25 dotázaných, 39 %) využívají lidé k bydlení rodinné domy městského charakteru starší než 15 let, což se podle mého váže k výsledku původu některých dotázaných, kdy celý život žili v obci a současně jejich předci žili v obci, tudíž nejspíše často potomci zdědili nemovitost po svých rodičích. Druzí nejpočetnější (15 dotázaných, 23 %) jsou lidé bydlící v pronájmu nebo podnájmu bytu (ve Starém Městě pod Landštejnem je poměrně velké množství bytových domů). Na třetím místě (12 dotázaných, 18 %), co se týče početnosti dotazníků, jsou lidé žijící ve zmodernizované zemědělské usedlosti. Stejný počet odpovědí (6 dotázaných, 9 %) byl u obyvatel bydlících v původních zemědělských usedlostech (často bývalí chalupáři) anebo ve vlastním bytě ve více-bytovém domě. Nikdo z oslovených nebydlí v rodinném domě městského charakteru do patnácti let po výstavbě. Jeden oslovený se nezařadil ani do jedné z předešlých kategorií, uvedl, že bydlí v hájence.

Více než polovina (42 dotázaných, 65 %) nevlastní žádné rodinné zemědělské nebo lesní pozemky na území obce a 14 dotázaných (22 %) vlastní zemědělské nebo lesní pozemky pouze do výměry 2 hektarů. Velmi malý počet oslovených disponuje nějakým větším

vlastnictvím pozemků – od 2 do 5 ha 3 dotázaní (4 %), od 5 do 10 ha 2 dotázaní (3 %), od 10 do 20 ha nikdo, stejně jako nad 20 ha. 4 dotázaní (6 %) nechtělo z osobních důvodů na tuto otázku odpovídat.

Co se týče životního stylu, tak se podstatná většina (56 dotázaných, 86 %) charakterizuje jako člověk venkovského životního stylu i za cenu nižšího technického standardu a pouze 2 dotázaní (3 %) se vidí jako člověka moderního stylu života vyžadujícím na vesnici městské vymoženosti. 7 oslovených (11 %) by se charakterizovalo jinak a to nejčastěji jako moderní člověk, který je za městskými vymoženostmi schopen se dopravit do většího města či obce. Zaujal mě jeden dotazovaný, který svůj životní styl charakterizoval jako alternativní underground.

7.3 Dotazování místních aktérů rozvoje na danou problematiku

Dalším zdrojem námětů pro program lokálního rozvoje na území obce Staré Město bylo dotazování místních aktérů rozvoje. Pomocí řízeného rozhovoru jsem chtěla zjistit informace od osob, které v obci působí a které se větší měrou zajímají o dění v ní. Současně by měli mít i větší přehled o zdejší situaci oproti občanům oslovených pro dotazníkové šetření, v němž šlo především o reprezentativnost různých skupin obyvatelstva.

Rozhovor mi poskytl současný starosta obce pan Marián Khandl, který byl do své pozice zvolen na základě posledních voleb na podzim roku 2010. Mým plánem bylo i pořízení rozhovoru s bývalým starostou jako konfrontaci se současným vedením a také kvůli víceletému pohledu na obec. Nicméně předchozí starosta František Schorný stojící v čele obce od devadesátých let rozhovor z osobních důvodů (jimiž jsou především napjaté vztahy se současným vedením obce) odmítl. Dalším dotazovaným byl Ing. Miloš Tichý, syn zdejší bývalé dlouholeté kronikářky a učitelky, podnikatel. Posledním osloveným byl jednatel zemědělského podniku Landštejn s.r.o. pan Ludvík Kronika.

V rámci lokálního rozvoje na území obce se v současnosti podle starosty obce dokončuje projektová dokumentace na přestavbu bývalé mateřské školy na multifunkční objekt, jehož součástí by měly být dva nouzové byty, kulturní místnost s kuchyňkou, ubytovací pokoje s příslušenstvím a posilovna, Ing. Tichý by ji využil i jako klubovnu pro seniory. Z dalších veřejných budov, kterou zmiňují, by měl být v budoucnosti zrekonstruován dům Špejchar na muzeum Staroměstska. Ing. Tichý dodává, že by se obec měla zabývat bývalým zámečkem Dobrohoř a řešit jeho stav s majitelem.

Podle dotazovaných aktérů se nenachází v obci žádné zanedbané pozemky nebo pozemky se zhoršenou kvalitou životního prostředí. Veřejné prostory (například náměstí ve

Starém Městě pod Landštejnem) by se podle p. Kroniky měly více ozelenit, na druhou stranu, co se týče zeleně, jako zemědělec nesouhlasí se znovuoobnovováním mezí a remízků v krajině kvůli navýšení finančních nákladů na obhospodařování těchto ploch.

Starosta uvádí, že v otázce technické infrastruktury by mělo dojít k zasiťování čtyř stavebních pozemků vodovodem, kanalizací a teplovodem. Kanalizace by měla být rekonstruována v celém sídle. Do jednoho se místní aktéři shodují, že v místních podmínkách (region bohatý na dřevo) a při současné situaci (zvýšení ceny) není třeba do obce zavádět zemní plyn.

Starosta obce pokládá za velmi důležitou spolupráci mezi občany na venkově a navrhuje politizování občanského života. Chce se věnovat propagaci obce a to prostřednictvím několika nástrojů: vydávání letáků o zajímavých místech regionu včetně rakouského příhraničí, aktualizace a kompletace internetových stránek obce, využití polohy v Přírodním parku Česká Kanada, zřizování naučných stezek a další. Ing. Tichý v oblasti poskytování informací dodává, že by bylo patřičně kvalitněji informovat občany o veřejných zasedání zastupitelstva a starším občanům by se měly podávat zprávy písemně.

Dalším prostředkem k rozvoji území je podle starosty spolupráce obce s okolními obcemi jak na české, tak na rakouské straně. Současně finančně a organizačně podporuje i místní sdružení. Ing. Tichý chce, aby obec i nadále podporovala zřizování a údržbu prostorů pro sportovní vyžití místních obyvatel i návštěvníků obce.

Problémy s vysokou mírou nezaměstnanosti by Ing. Tichý řešil založením firmy na území obce. Nedostatek pracovních míst považuje za zásadní problém obce i p. Kronika. Jako jedno z možných východisek navrhuje, aby obec podporovala cestovní ruch, především agroturistiku. Dalším návrhem vedoucím ke snížení nezaměstnanosti a ke zlepšení kvality života v obci je vylepšení dopravní obslužnosti obce například pomocí mikrobusů.

8. Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod Landštejnem

Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město vznikl na základě více než ročního sbírání materiálů o obci. Jeho podkladem jsou především náměty získané z rozvojových materiálů obce, sdružení SPOM, od občanů, kteří se vyjádřili k rozvoji v dotazníkovém šetření, dále od místních aktérů rozvoje zabývajících se problematikou obce a v neposlední řadě také na základě mých vlastních postřehů, které jsem zaznamenala během terénního průzkumu obce. Co se týče struktury navrženého programu, inspirovala jsem se

staršími metodickými materiály – např. Programem obnovy vesnice (Perlín 1993), dále také prací Fučíkové (2010). Program usiluje o zlepšení veřejných budov a jiných druhů staveb, o úpravu a údržbu veřejných prostranství, o zlepšení dopravní, technické a občanské vybavenosti, o zkvalitnění služeb pro obyvatele a návštěvníky obce, o podporu kulturního, společenského a sportovního dění v obci, o podporu pospolitosti v obci, také o propagaci obce, o obnovu a zachování venkovské, zemědělské, kulturní a přírodní krajiny, v neposlední řadě také podporuje podnikání a rovněž spolupráci s blízkými obcemi.

Následující tabulky obsahují navržené akce, které jsou rozčleněny podle jednotlivých typů. První sloupec tabulek udává stručný a výstižný název plánované akce. Pokud u názvu akce není uveden název sídla, je myšleno Staré Město pod Landštejnem. Ve druhém sloupci je uvedené období možné realizace. U většiny akcí je zaznamenán rok realizace 2012, přičemž se obec daným problémem může v uvedeném roce začít zabývat a jeho dokončení může být v následujících letech, rok 2012 je uveden jako možný počátek. Pokud je u příslušného roku uvedeno znaménko „+“, pak se s akcí počítá periodicky i v dalších letech. Ve sloupci s odhadovanými náklady jsou uváděny částky, které mi byly poskytnuty buď vedením obce, nebo byly součástí některých podkladových materiálů, anebo jsem se při jejich vyčíslení inspirovala u podobných akcí, které proběhly v jiných srovnatelných obcích a jsou uveřejněny na internetu. Převážnou většinu plánovaných akcí nebude schopna obec financovat pouze z vlastního rozpočtu, proto uvádím ve sloupci „zdroje financování“ i alternativní spolufinancování pomocí různých druhů dotačních programů. Současné programovací období pro poskytování dotací končí v roce 2013, současné dotační programy uvádím především jako příklady, protože předpokládám, že v následujícím období budou existovat nějaké podobné. Některé plánované akce jsou zaměřené na navázání kontaktu a spolupráci s různými soukromníky, jde hlavně o způsob jednání a proto nejsou u těchto akcí uvedeny hmotné náklady. Odpovědným řešitelem je v tomto návrhu nejčastěji samotná obec, často také subjekt, se kterým na akci spolupracuje, nebo soukromníci, jichž se akce týkají. Zdrojů návrhů bylo většinou u jednotlivých akcí více. Některé z návrhů akcí pochází z existujících rozvojových dokumentů, některé jsem nashromáždila pomocí dotazníkového šetření a řízených rozhovorů s místními aktéry rozvoje, k dalším návrhům jsem dospěla díky terénnímu průzkumu obce.

Význam použitých zkratk:

JK = Jihočeský kraj

MK = Ministerstvo kultury

MK1 = Ministerstvo kultury – Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

MMR = Ministerstvo pro místní rozvoj

MMR1 = Ministerstvo pro místní rozvoj – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci

MPO = Ministerstvo průmyslu a obchodu – Operační program podnikání a inovace

MPOV = Místní program obnovy vesnice

MV ČR = Ministerstvo vnitra České republiky

OP ŽP = Operační program Životní prostředí – obnova krajinných struktur

PČR = Policie České republiky

POPFK = Podpora obnovy přírodních funkcí krajiny – odbahňování rybníků

POV JK1 = Program obnovy venkova Jihočeský kraj – Komplexní úprava veřejných prostranství

POV JK2 = Program obnovy venkova Jihočeský kraj – Oprava, rekonstrukce a výstavba místních komunikací, chodníků, veřejného osvětlení, cyklistických a pěších stezek

POV JK3 = Obnova, údržba a výstavba venkovské zástavby a občanské vybavenosti

PPB = Program podpory bydlení pro rok 2012 – Podpora výstavby technické infrastruktury

PRV1 = Program rozvoje venkova – ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

PRV2 = Program rozvoje venkova – Podpora cestovního ruchu

ROP JZ1 = Regionální operační program Jihozápad – Rozvoj cestovního ruchu

ROP JZ2 = Regionální operační program Jihozápad – Stabilizace a rozvoj měst a obcí

SR = Státní rozpočet

SÚS JČK = Správa a údržba silnic Jihočeský kraj

VPP = Vedlejší pracovní poměr

ZIF = Zemědělský intervenční fond

Tabulka 11. Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod L. - veřejné budovy a jiné druhy staveb

Název akce (a upřesnění)		Období realizace	Odhadované náklady	Zdroje financování	Odpovědný řešitel	Zdroj návrhu
přestavba budovy bývalé MŠ na multifunkční objekt s bezbariérovým přístupem (startovací byty, hostel, klubovna pro seniory)		2014 – 2015	5 mil.	POV JK3, vlastní	obec	MPOV, aktéři, vlastní
výměna oken a zateplení ZŠ		2014 - 2015	6 mil.	OP ŽP, SR, vlastní	obec	MPOV, dotazník
oprava a restaurování kostelu s věží	spolupráce s farností a administrativní pomoc získání dotací	2013 - 2015	?	?	vlastník nemovitosti, obec	MPOV, vlastní
oprava budovy fary	spolupráce s farností a administrativní pomoc získání dotací	2013 - 2015	?	?	vlastník nemovitosti, obec	dotazník
rekonstrukce kaple v Dobrotíně (drobnější opravy venkovní omítky, nátěr, odizolování, okna ve zvonici)		2012	250 tis.	MK1, vlastní	obec	MPOV, dotazník
rekonstrukce kaple v Podlesí (drobnější opravy venkovní omítky, nátěr, odizolování, dveře)		2012				
rekonstrukce kaple u Landštejna (střecha, odizolování)		2012				
spolupráce s majitelem zámečku Dobrohoř	administrativní pomoc při získání dotací na obnovu	2012 - 2014	?	?	vlastníci nemovitostí, obec	dotazník, aktéři, vlastní
spolupráce s majitelem kostelu v Pomezí						
spolupráce s majitelem bývalé roty PS u Návar						
spolupráce s majitelem rohového hostince na náměstí						

Tabulka 12. Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod L. - veřejná prostranství a jejich údržba

Název akce	Období realizace	Odhadované náklady	Zdroje financování	Odpovědný řešitel	Zdroj návrhu
revitalizace náměstí	2012	60 tis.	POV JK1, vlastní	SPOM	MPOV, aktéři
úprava okolí kostela (vysetí trávníku, trvalkové záhony, posezení)	2012	60 tis	POV JK1, vlastní	obec	dotazník
vybavení koupaliště (převlékárny, stánek)	2012	50 tis	POV JK1, vlastní	obec	vlastní
jednání s majitelem pozemku u rybníku v Dobrotíně o jeho stavu	2012	bez nákladů		vlastník pozemku, obec	dotazník
revitalizace rybníku v Návarech (odtravnění, vybagrování)	2013	?	POPFK	obec	MPOV, vlastní

Tabulka 13. Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod L. – dopravní, technická a občanská vybavenost

Název akce	Období realizace	Odhadované náklady	Zdroje financování	Odpovědný řešitel	Zdroj návrhu
oprava silnic ze St. M. p. L. na Veclov a Návary, z Landštejna do Vitíněvsi	2013 - 2014	?	SR	SÚS JČK	vlastní
opravy místních komunikací v Pomezí, Vitíněvsi, Dobrotíně, Veclově a Návarech	2012 - 2013	?	POV JK2, vlastní	obec	MPOV, vlastní
rekonstrukce chodníků	2012 - 2013	100 tis.	POV JK2, vlastní	obec	MPOV
kvalitnější údržba místních komunikací v zimní sezóně	2012+	?	vlastní	obec	dotazník
snížení rychlosti vozidel před ZŠ na 40 km/h	2012	5 tis.	vlastní	obec	dotazník
instalace ukazatelů rychlosti vozidel s radarem ve St. M. p L. a Podlesí (ve směru od Slavonic)	2012	90 tis.	POV JK2, vlastní	obec	MPOV, dotazník, vlastní
zřízení přechodu pro chodce před ZŠ a prodejnou	2012	?	SR	SÚS JČK	dotazník
instalace dopravního zrcadla u prodejny	2012	8 tis.	vlastní	obec	dotazník
vybudování technické infrastruktury na pozemcích pro novou výstavbu	2013	?	PPB, vlastní	obec	MPOV, aktéři
zřízení vodovodu v sídlech Dobrotín, Podlesí, Veclov a Návary	2013 - 2016	?	PPB, vlastní	obec	MPOV
zřízení ČOV a kanalizace v Dobrotíně, Podlesí, Pomezí, Veclově a Návarech	2013 - 2016	?	PPB, vlastní	obec	MPOV
opravy kanalizace	2012 - 2013	400 tis.	vlastní	obec	aktéři
vyřešení zaplavování části silnice ve Veclově	2012 - 2013	?	POV JK3	obec	dotazník
pořízení nového územního plánu pro všechny části obce	2013	?	SR	obec	aktéři

Tabulka 14. Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod L. - služby pro obyvatele a návštěvníky obce

Název akce (a upřesnění)		Období realizace	Odhadované náklady	Zdroje financování	Odpovědný řešitel	Zdroj návrhu
navýšení ordinační doby obvodního lékaře o páteční odpoledne		2012+	?	?	obec	dotazník
čtenější dopravní obslužnost všech částí obce pomocí radiobusů s možností přepravy kol, běžek, handicapovaných		2012+	nezvýší se dosavadní	SR, JK	obec	dotazník, aktéři, vlastní
žádost u regionálního řetězce prodejen potravin o zřízení pojízdné prodejny v menších sídlech v letní sezóně		2012+	bez nákladů		obec, soukromníci	vlastní
žádost o posílení hlídek PČR na dodržování rychlosti		2012+	?	MV ČR	obec	dotazník
podpora soukromého podnikání nabízející:	půjčovna a servis jízdních kol a vybavení na běžky	2012+	bez nákladů	soukromé	soukromník	dotazník, vlastní
	další obchod se smíšeným zbožím					dotazník
	výdejna léků					dotazník
	kadeřnictví					dotazník
	bankomat					dotazník

Tabulka 15. Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod L. – společenské dění a podpora pospolitosti v obci

Název akce	Období realizace	Odhadované náklady	Zdroje financování	Odpovědný řešitel	Zdroj návrhu
finanční a organizační podpora místních spolků a organizací	2012+	až 500 tis.	MMR1, vlastní	obec	aktéři, vlastní
větší zapojení místních občanů do organizace společenských akcí obce	2012+	bez nákladů		obec	dotazník, vlastní
zapojení dobrovolníků a využití zaměstnanců na VPP k údržbě zeleně, odklizení sněhu	2012+	?	vlastní	obec	dotazník
obnova poutí vázících se k vysvěcení kostela (mše, sportovní turnaj, taneční zábava)	2012 - 2013	?	MMR	farnost, obec	vlastní
zpřístupnění věže u kostela a kostela (zpočátku v letní sezóně)	2012	?	MK, MMR, církev	farnost, obec	dotazník
obnovení mši v kostele (zpočátku k významnému datu)	2012 - 2013	?	MK, MMR, církev	farnost, obec	vlastní
zřízení přírodního geologického muzea s naučnou sezkou v podhradí v sídle Landštejn (tabule s geologickými názvy a způsoby vzniku tvarů)	2012	60 tis.	POV JK2, vlastní	obec	dotazník, vlastní
pomoc při získání dotací místnímu zemědělskému podniku k rozvoji agroturistiky	2012+	několik mil.	PRV2, soukromé	soukromník, obec	aktéři, vlastní
napojení se na síť hipostezek, propagace a podpora soukromníků s příslušnými službami	2012+	bez nákladů		obec	dotazník
navrhování a realizace různých turistických stezek pomocí místních znalců	2012 - 2013	5 tis.	POV JK2, obec	obec	dotazník, vlastní
výstavba a citlivé začlenění okruhu pro in-line kolem vodní nádrže Landštejn s ohledem na pásmo ochrany vod a napojení na současnou stezku	2022	20 mil.	dle dotačních titulů násl. program. období	DSO Landštejn	vlastní
přestavba bývalého hokejového hřiště na víceúčelové hřiště	2017	5 mil.	dle dotačních titulů násl. program. období	obec	dotazník

Tabulka 16. Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod Landštejnem - propagace obce a poskytování informací

Název akce	Období realizace	Odhadované náklady	Zdroje financování	Odpovědný řešitel	Zdroj návrhu
instalace info panelu na náměstí ve St. M. p L. a na parkovišti v sídle Landštejn o službách nabízených v obci	2012+	325 tis.	soukromníci, ROP JZ1, Silva Nortica, vlastní	obec	dotazník, vlastní, aktéři
instalace info tabule o atraktivitách České Kanady na nádražích v Jind. Hradci, Dačicích, Slavonicích a Nové Bystřici					
vydávání letáků o zajímavých místech a akcích v regionu včetně rakouského příhraničí					
kvalitnější informování občanů o veřejném dění (rozhlas, net, sms)	2012+	5 tis.	vlastní	obec	aktéři, dotazník
písemné informování starších občanů všech sídel o veřejném dění	2012+	5 tis.	vlastní	obec	aktéři, dotazník

Tabulka 17. Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod Landštejnem - obnova a zachování venkovské, zemědělské, kulturní a přírodní krajiny

Název akce	Období realizace	Odhadované náklady	Zdroje financování	Odpovědný řešitel	Zdroj návrhu
navržení geologicky hodnotného podhradí Landštejnu na vyhlášení za významný krajinný prvek	2012	bez nákladů		obec, JK	vlastní
vymýcení porostů v blízkosti památkových a geologických dominant, včetně využití prostorů pro extenzivní pastvu	2012 - 2015	vymýcení průměrně 350 kč/m ³	ZIF	obec, lesní hospodáři	vlastní
jednání s majitelem pozemků PR Hadí vrch o zpřístupnění a o vhodném nakládání s nimi	2012	bez nákladů		obec, vlastník pozemků	vlastní
vytvoření výškově strukturované a druhově pestré pohledové a hygienické bariéry podél velkovýkrmny prasat a ČOV (spolupráce s místním zahradnictvím)	2013 - 2014	20 tis.	OP ŽP, vlastní	obec	vlastní
rozčlenění lánů polí a pastvin v místech některých původních mezí	2014 - 2020	?			dotazník, vlastní
vysázení zeleně v některých úsecích podél potoka a silnic	2013 - 2014	50 tis.			dotazník, vlastní
obnovení a údržba křížků v zaniklých vesnicích a podél cest	2012 - 2015	100 tis.	PRV1	obec	dotazník, vlastní
vybudování vyhlídky s odpočívadlem na Dobrotínském kopci	2012	10 tis.	ROP JZ1	obec	dotazník

Tabulka 18. Návrh programu lokálního rozvoje na území obce Staré Město pod Landštejnem - podpora podnikání a spolupráce s blízkými obcemi

Název akce	Období realizace	Odhadované náklady	Zdroje financování	Odpovědný řešitel	Zdroj návrhu
podpora rekvalifikačních kurzů v oblasti lesních činností a práce se dřevem	2012+	?	SR	MPSV, obec	vlastní
vytvoření místních ochranných známek "výrobek z České Kanady" pro zemědělské a řemeslné produkty	2012 - 2014	?	MPO	SPOM	SPOM
podpora místního zpracování zemědělské produkce (při získání úvěrů, dotací)	2012+	bez nákladů		obec, soukromníci	vlastní
pořádání společenských akcí společně s obcemi SPOM (například víceboj)	2012+	?	ROP JZ2	SPOM	vlastní
podpora pronájmu neobsazených prostorů zem. komplexu	2012+	bez nákladů		obec, soukromníci	vlastní
podpora spolupráce místních a rakouských zemědělců a řemeslníků (trhy, workshopy)	2012+	?	Silva Nortica	příslušné obce	aktéři, dotazník, vlastní

9. Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zabývala možnostmi územního a regionálního rozvoje na území obce Staré Město. V úvodní kapitole jsem si stanovila šest cílů, kterými se předkládaná diplomová práce zabývá. Po nezbytném vymezení území se první část práce zabývá podrobnou charakteristikou obce, která se člení do tří podkapitol o historii, fyzicko-geografické a sociálně-geografické charakteristice. Tato část byla nezbytná pro vytvoření si širšího povědomí o sledované obci, pojednává o jejích přednostech (lokace ve stále ještě zachovalém životním prostředí) a nedostacích (periferní poloha). Kapitola charakterizuje oblasti, které se jeví jako rozvojové (potenciální rozvoj cestovního ruchu) a na druhou stranu o problémové oblasti (nedostatek kvalitního pracovního uplatnění).

Druhá část se věnuje analýze literatury o rozvoji venkova a venkovských oblastí. Charakteristika venkova a jeho různé typologie nám pomáhají uvědomit si základní problematiku týkající se venkovského prostoru, nutnost diverzifikovaného přístupu k jeho rozvoji. Dále jsou rozebrány různé úrovně a oblasti podpory rozvoje venkova a současné trendy. Součástí kapitoly je také územní plánování a územní rozvoj venkova, kde jsem uvedla důsledky vývoje v minulosti a možnosti jejich současné nápravy.

Zpracování třetího cíle shrnuje již existující rozvojové dokumenty, které byly pro obec vytvořeny. Jedná se především o územní plán (pouze pro sídlo Staré Město pod Landštejnem), program obnovy vesnice na místní a krajské úrovni nebo rozvojové dokumenty větších celků, jejichž je Staré Město součástí. Tyto dokumenty jsem použila jako inspiraci k vytvoření vlastního návrhu programu lokálního rozvoje.

Čtvrtým cílem bylo zpracovat důležité zásady územního a krajinného plánování obce, které vychází mimo jiné z polohy v Přírodním parku Česká Kanada. Dané zásady jsem doplnila vlastními doporučeními vyplývajícími z podrobného terénního průzkumu.

Pátým cílem bylo získat náměty pro návrh lokálního rozvoje od trvale žijících obyvatel obce prostřednictvím dotazníkového šetření a následně řízenými rozhovory s místními aktéry regionálního rozvoje. Kapitoly vážící se k pátému cíli zaujímají velkou část práce, uskutečnění tohoto cíle bylo zároveň velmi časově náročné, výsledkem je poměrně velké množství námětů, ze kterých jsem vybrala ty nejzásadnější.

Za nejdůležitější část své diplomové práce považuji zpracování šestého cíle - návrh lokálního rozvoje na území obce Staré Město. Na základě analýzy všech předchozích kapitol jsem sestavila návrh akcí, které by mohly přispět k rozvoji obce. Protože se jedná o obec s menším rozpočtem, uvádím i možné financování jednotlivých akcí z externích zdrojů. Za

zásadní považují důraz na zlepšování sociálního kapitálu obce (podpora angažovanosti obyvatel, různých forem dobrovolnictví, vzbuzování důvěry) jako nemateriální součást rozvoje. Další z akcí programu se zaměřují na využívání zdejšího potenciálu pro cestovní ruch. Chtěla bych připomenout, že je třeba se zaměřovat i na podporu dalších oblastí hospodářství (podpora zemědělství a řemesel) a výše kvalifikovaných profesí.

Některé rozsáhlejší rozvojové akce by bylo třeba podrobněji zpracovat do projektů, což v mé diplomové práci nebylo možné vzhledem k odborné náročnosti a obsáhlosti takových projektů. Návrh akcí bych ráda poskytla vedení obce Staré Město pod Landštejnem, protože si myslím, že mnohé jeho akce jsou velmi potřebné a zastupitelstvo obce by v návrhu mohlo najít inspiraci pro plánování lokálního rozvoje své obce.

10. Literatura

- BARTOŠ, M., KUŠOVÁ, D., ZEMEK, F., TĚŠITEL, J. (2006): Green Belt – Nejdelší systém biotopů v Evropě. *Životné prostredie*, 40, č. 5, s. 238-242.
- BARTUŠEK, O. (2000): Porovnání českých a evropských ukazatelů rozvoje venkova. *Urbanismus a územní rozvoj*, 3, č. 2, s. 2-16.
- BEDNAŘÍKOVÁ, Z. (2009): Vývoj a nástroje politiky rozvoje venkova v České republice. In: *Regionální studia*, 3, č. 1, s. 34-42.
- BLAŽEK, B. (2004): *Venkovy: anamnéza, diagnóza, terapie*. Era, Šlapanice, 184 s.
- BLAŽEK, J. (2007): Nová fáze regionálního rozvoje v ČR? *Sociologický časopis*, 43, č. 5, s. 945-965.
- BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. (2002): *Teorie regionálního rozvoje – nástin, kritika, klasifikace*. Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, Praha, 211 s.
- CULEK, M. (1996): *Biogeografické členění České republiky*. Enigma, Praha, 244 s.
- ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., LUHANOVÁ, M. (2004): *Politika v regionálním rozvoji. Úvod do studia*. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Praha, 162 s.
- DEMEK, J. a kol. (1987): *Hory a nížiny*. 1. vydání. Academia, Praha, 584 s.
- FUČÍKOVÁ, M. (2010): *Program obnovy vesnice Nebahovy (u Prachatic)*. Bakalářská práce. Katedra geografie PF JČU, České Budějovice, 106 s.

- GALČANOVÁ, L., VACKOVÁ, B. (2008): Residenční suburbanizace v post-komunistické České republice, její kořeny, tradice a současnost. Případová studie brněnských suburbií. *IVRIS Papers*, 2, č. 8, s. 1-23.
- GORZELAK, G. (1996): *Regional Dimension of Transformation in Central Europe*. Jessica Kingsley Publishers a Regional Studies Association, London, 152 s.
- GRABOW, B., HOLLBACH-GRÖMIG (1995): *Weiche Standortfaktoren*. Schriften des Deutschen Institut für Urbanistik Band. 89. Dt. Gemeindeverlag. Stuttgart-Berlin-Köln.
- HALFACREE, K. H. (1993): Locality and Social Representation: Space, Discourse and Alternative Definitions of the Rural. *Journal of Rural Studies*,. 9, č. 1, s. 23-37.
- HÁNA, J. (2011): *Suburbanizace v zázemí Českých Budějovic – severozápadní a severovýchodní sektor*. Diplomová práce. Katedra geografie PF JČU, České Budějovice, 100 s.
- JANČÁK, V., CHROMÝ, P., MARADA, M., HAVLÍČEK, T., VONDRÁČKOVÁ, P. (2010): Sociální kapitál jako faktor rozvoje periferních oblastí: analýza vybraných složek sociálního kapitálu v typově odlišných periferiích Česka. *Geografie*, 115, č. 2, s. 207-222.
- JOHST K., DRECHSLER M., THOMAS J. & SETTELE J. (2006): Influence of mowing on the persistence of two endangered large blue butterfly species. *Journal of Applied Ecology*, 43, č. 2, s. 333-342.
- KALIVODA, O. (2008): Potřeba a možnosti regulace rozvoje venkovských sídel. In: Dreslerová J., [ed.]: *Venkovská krajina 2008*. Sborník z 6.ročníku mezinárodní mezioborové konference konané 23.–25. května 2008 v Hostětíně, Bílé Karpaty. 133s.
- KALNÝ (1974): *Směrný územní plán Starého Města pod Landštejnem*. Stavoprojekt. České Budějovice.
- KALNÝ (1992): *Územní plán sídelního útvaru Staré Město pod Landštejnem*. České Budějovice.
- KOLEKTIV (1934): *Statistický lexikon obcí v zemi České*. Úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 266 Sb. zák. a nař. Na základě výsledků sčítání lidu z 1. prosince 1930. Orbis, Praha, 613 s.
- KOLEKTIV (1978): *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850 – 1970*. Počet obyvatel a domů podle obcí a částí obcí podle správního členění k 1. Lednu 1972 a abecední přehled obcí a částí obcí v letech 1850 – 1970. Federální statistický úřad, Praha, 687 s.

- KOLEKTIV (1984): *Statistický lexikon obcí ČSSR 1982*. Podle správního rozdělení k 1. lednu 1982 a výsledků sčítání lidu, domů a bytů k 1. listopadu 1980. Sevt, Praha, 1723 s.
- KOLEKTIV (1994): *Statistický lexikon obcí České republiky 1992*. Podle správního rozdělení k 31. prosinci 1992 a výsledků sčítání lidu, bytů a domů k 3. březnu 1991. Sevt, Praha, 895 s.
- KOLEKTIV (2005): *Statistický lexikon obcí České republiky 2005*. Podle správního rozdělení k 1. lednu 2005 a výsledků sčítání lidu, bytů a domů k 1. březnu 2001. Ottovo nakladatelství, s.r.o., Praha, 1358 s.
- KOLEKTIV (2008): *Místní program obnovy vesnice. Program rozvoje Novobystřicka v letech 2009 – 2015*. 30 s.
- KOLEKTIV (2009): *Sdružení pohraničních obcí a měst. Strategie rozvoje do roku 2015*. KP projekt České Budějovice, 110 s.
- KOLEKTIV (2010): *Strategický rámeček udržitelného rozvoje České republiky*. Ministerstvo životního prostředí, Praha, 96 s.
- KOLEKTIV (2011a): *Národní strategický plán Leader 2014+. Strategický poziční dokument Národní sítě místních akčních skupin České republiky pro přípravu politik rozvoje venkova v rámci programovacího období 2014 – 2020*. Národní síť MAS ČR.
- KOLEKTIV (2011b): *Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje*. 61 s.
- KOLEKTIV (neznámý): *Územní plán velkého územního celku Jihočeského kraje*. 209 s.
- KONVIČKA M. BENEŠ J., ČÍŽEK O., KOPEČEK F., KONVIČKA O., VÍTAZ L. (2008): How too much care kills species: Grassland reserves, agri-environmental schemes and extinction of *Colias myrmidone* butterfly from its former stronghold. *Journal of Insect Conservation*, 12, č. 5, s. 519-525.
- KOVAŘÍK, D.(2004): Zánik pohraničních obcí a osad na Novobystřicku po roce 1945. In: *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska*. 16, s. 91-100.
- KUBEŠ, J., PAHORECKÁ, J. (2000): Obslužná vybavenost, střediskovost a spádovost venkovských sídel. Okresy Písek, Tábor a okolí, rok 1998. In: Kubeš, J. [ed.]: *„Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR“*, Katedra geografie PF JČU, České Budějovice, s. 61-98.
- KUBEŠ, J. (2007): Rozdílný vývoj obyvatelstva v sídlech české a rakouské části přeshraničního regionu „Novohradské hory – Friwald“ mezi lety 1869 – 2001. *Klaudyán*, 4, č. 1, s. 32-55.

- KUBEŠ, J. a kol. (2009a): *Urbánní geografie Českých Budějovic a českobudějovické aglomerace I*. Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. 166 s.
- KUBEŠ, J. a kol. (2009b): *Urbánní geografie Českých Budějovic a českobudějovické aglomerace II*. Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. 189 s.
- KUBEŠ, J., KRAFT, S. (2011): Periferní oblasti jižních Čech a jejich sociálně populační stabilita. *Czech Sociological Review*, 47, č. 4, s. 805-829.
- KUČA, K. (2004): *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Libri, Praha, 880 s.
- KUČERA, Z. (2007). Zanikání sídel v pohraničí Čech po roce 1945 – základní analýza. *Historická geografie*, 34, s. 317-334.
- KUČEROVÁ, S. (2010): Identita českého venkova. *Obec a finance*, 5. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6468810> [5. 9. 2011]
- LOŽEK, V (2011): Bezlesí v České krajině. Tureckou cestou jsme již prošli. *Vesmír*, 90, č. 10, s. 560–563.
- MACKERLE, P. (2004): *Javořická vrchovina – územní plán velkého územního celku*. Urbanistické středisko Brno, 68 s.
- MIKLOŠOVIČOVÁ, A. (2008): Územný systém ekologickej stability vo vidieckej krajine. In: Dreslerová J., [ed.]: *Venkovská krajina 2008*. Sborník z 6.ročníku mezinárodní mezioborové konference konané 23.–25. května 2008 v Hostětíně, Bílé Karpaty, 133 s.
- MOTÁŇOVÁ, Z., WRANOVÁ, A. (2008): Revitalizace venkovské krajiny v procesu komplexních pozemkových úprav na příkladu obce Číčovice. In: Dreslerová J., [ed.]: *Venkovská krajina 2008*. Sborník z 6.ročníku mezinárodní mezioborové konference konané 23.–25. května 2008 v Hostětíně, Bílé Karpaty, 133 s.
- MUSIL, J., MÜLLER, J. (2008): *Vnitřní periferie v České republice, sociální soudržnost a sociální vyloučení*. Ceses. Fakulta sociálních studií Univerzity Karlovy, Praha, 52 s.
- MZe (2006): *Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013*. Ministerstvo zemědělství České republiky, Praha, 32 s.
- NOVÁČEK, A. (2005): Vývojové trendy polarizace prostoru v Česku. In: Novotná, M. [ed.]: *Problémy periferních oblastí*. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 184 s.

- PERLÍN, R. A KOL. (1993): *Program obnovy vesnice. Metodická publikace*. Výzkumný ústav výstavby a architektury, Praha, 63 s.
- PERLÍN, R. (1999): Venkov, typologie venkovského prostoru. In: *Česká etnoekologie*, Etnoekologické semináře v Liběchově, Cargo Publishers o.s., Praha, s. 87-104.
- PERLÍN, R. (2009): Vymezení venkovských obcí v Česku. *Obec a finance*, 2. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6384068> [4. 4. 2011]
- PERLÍN, R., KUČEROVÁ, S., KUČERA, Z. (2010): Typologie venkovského prostoru Česka. *Geografie*, 115, č 2, s. 161-187.
- PILEČEK, J. (2010): Koncept sociálního kapitálu: pokus o přehled teoretických a metodických východisek a aplikačních přístupů jeho studia. *Geografie*, 115, č. 1, s. 64-77.
- RADA JIHOČESKÉHO KRAJE (2004): Nařízení Jihočeského kraje č. 1/2004 o přírodním parku Česká Kanada schváleno Radou Jihočeského kraje 6. 4. 2004.
- RAY, C. (2000): The EU LEADER Programme: Rural Development Laboratory. *Sociologia Ruralis*, 40, č. 2, s. 163-171.
- RUMPEL, P., SLACH, O., KOUTSKÝ, J. (2008): *Měkké faktory regionálního rozvoje*. Repronis, Ostrava, 178 s.
- SLEPIČKA, A. (2008): Prostorové plánování. In: Kolektiv: *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Aleš Čeněk, Plzeň, s. 202–209.
- STEHLÍK, M. (2000): *Návrat paměti krajiny Staré Město pod Landštejnem*. Staré Město pod Landštejnem, 71 s.
- TOLASZ, R. a kol. (2007): *Atlas podnebí Česka*. Český hydrometeorologický ústav a Univerzita Palackého v Olomouci, Praha, Olomouc, 255s.
- ÚLOVEC, J. (2003): *Ohrožené hrady, zámky a tvrze Čech*. 1. díl [A-M], Libri, Praha, 503 s.
- VANHOVE, N., KLASSEN, L. H. (1987): *Regional Policy: A European Approach*. Avebury, Aldershot, 529 s.
- VESELÁ, J. (2003): Cestovní ruch jako jedna z forem trávení volného času. In: Viturka, M., Vystoupil, J. [eds.]: „VI. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách“, Katedra regionální ekonomie a správy, Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Brno, s. 207-214.
- VLČEK, V. a kol.(1984): *Vodní toky a nádrže*. 1. vydání. Academia, Praha, 316 s.
- VOBECKÁ, J. (2009): Dojížděkový přístup k vymezení městského, příměstského a venkovského obyvatelstva v České republice. *Demografie*, 51, č. 1, s. 14-22.

- VYSTOUPIL, J., HOLEŠÍNSKÁ, A., KUNC, J., ŠAUER, M. (2007): *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR*. Masarykova univerzita v Brně, Brno, 98 s.
- WOKOUN, R. (2008a): Regionální politika v Evropské unii. In: Kolektiv: *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Aleš Čeněk, Plzeň, s. 114-147.
- WOKOUN, R. (2008b): Metodologie regionálního rozvoje. In: Kolektiv: *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Aleš Čeněk, Plzeň, s. 171-179.
- WOKOUN, R. a kol. (2008): *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Linde, Praha, 475 s.
- WOODS, M. (2008): Social movements and rural politics. *Journal of Rural Studies*, 24, č. 2, s. 129-137.

11. Internetové a jiné zdroje

AOPK: Natura 2000 – seznam evropsky významných lokalit – dostupné z:

http://www.nature.cz/natura2000design3/web_lokality.php?cast=1805&akce=karta&iid=1000042081 [26. 10. 2010]

BŘICHÁČEK, P (1996): Pomezí – výsledky 1. etapy ZAV in *Castellologica bohemia* 5, Praha. Dostupné z: http://www.hrady.cz/wnd_show_text.php?tid=12237 [21. 11. 2010]

CYKLO (2010): <http://cyklistika.infocesko.cz/content/jizni-cechy-turistika-jindrichuv-hradec-slavonice-greenways-praha-viden.aspx> [15. 10. 2010]

CYKLOTRANS dostupné z: <http://www.cyklotrans.cz/cz/jizdni-rady/#> [15. 10. 2010]

ČGS (2010a): Internetové stránky České geologické služby dostupné z:

http://www.geology.cz/app/ciselniky/lokalizace/index.php?start_y=698800&start_x=1170400 [8. 8. 2010]

ČGS (2010b): Report 11811 dostupný z:

http://www.geologickasluzba.cz/posudky/posudek.aspx?M_Redline=rect|||699300%3a-1169900|1000|1000&S_GeohazTopic=radon [10. 8. 2010]

ČSÚ (2010a - g): Internetové stránky Českého statistického úřadu dostupné z:

a <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=MOS+A04+OB1.64&vo=tabulka> [22. 11. 2010]

b http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OB003_OK.25&vo=tabulka [21. 11. 2010]

- c http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OB026_OK.25&vo=null [18. 11. 2010]
- d http://vdb.czso.cz/vdbvo/hledej.jsp?q_rezim=3&vo=tabulka&q_text=Star%C3%A9+M%C4%9Bsto+pod+Land%C5%A1tejnem&q_stranka=2 [19. 11. 2010]
- e http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OB033_OK.25&vo=tabulka [25. 11. 2010]
- f <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=MOS+B01+ORP.64&vo=tabulka> [20. 11. 2010]
- g http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OB054_OK.25&vo=tabulka [21. 11. 2010]

ČUZaK (2010): Internetové stránky státní správy zeměměřičství a katastru dostupné z: <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&MarExtent=-990320.44597457629%20-1239836%20-346646.55402542371%20-923033&MarWindowName=Marushka> [7. 12. 2010]

ČUZaK (2011): Internetové stránky státní správy zeměměřičství a katastru dostupné z: http://geoportal.cuzk.cz/cuzk_wmsklient/ [7. 4. 2011]

HRADY (2010):

http://www.hrady.cz/index.php?pd=main_srch_result&searchWord=Dobroho%F8&srch_typ=1 [1. 9. 2010]

INTERNETOVÉ STRÁNKY dam.blgz.cz dostupné z: <http://dam.blgz.cz/2010/12/14-STOLETI-a.html> [14. 12. 2010]

JÍZDNÍ ŘÁDY dostupné z: <http://jizdnirady.idnes.cz/vlakyautobusy/spojeni/> [15. 10. 2010]

LANDŠTEJN (2008): Internetové oficiální stránky státního hradu Landštejn dostupné z: <http://www.hrad-landstejn.eu/> [1. 9. 2010]

MAPY (2010): mapový portál dostupný z:

http://www.mapy.cz/#mm=TP@sa=s@st=s@ssq=stare%20mesto%20pod%20landstejnem@sss=1@ssp=120380524_123645644_150199404_150073036@x=134938624@y=132080128@z=11 [1. 9. 2010]

MPSV (2010): Internetové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí dostupné z:

<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes> [26. 3. 2011]

POVODÍ MORAVY (2010): dostupné z: <http://www.pmo.cz/vodni-dila/landstejn/> [11. srpna 2010]

ŘSD (2010): Internetové stránky Ředitelství silnic a dálnic ČR

Odbor silniční databanky, mapa Silniční a dálniční síť Jihočeský kraj 1. 4. 2010 (data k 1. 1. 2010) dostupné z: http://www.rsd.cz/sdb_intranet/sdb/img/kraje/jc.png [15. 11. 2010]

STARÉ MĚSTO (2010a - e) Internetové stránky obce Staré Město dostupné z:

- a http://www.staremestopl.cz/vismo/galerie2.asp?id_org=15459&id_galerie=1009&p1=1054 [1. 9. 2010]
- b http://www.staremestopl.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=15459&id=1010&p1=1017 [1. 9. 2010]
- c <http://www.staremestopl.bcb.cz/> [21. 11. 2010]
- d http://www.staremestopl.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=15459&id=1110&p1=1012 [21. 11. 2010]
- e <http://www.staremestopl.cz/> [28. 11. 2010]

ČUZaK (1999): Mapa správního rozdělení ČR. Jihočeský kraj. Český úřad zeměměřičský a katastrální, Praha, mapa.

12. Přílohy

12.1 Vzor dotazníkového šetření

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ PRO OBEC STARÉ MĚSTO POD LANDŠTEJNEM

Vážení občané obce Staré Město pod Landštejnem, ráda bych Vás poprosila o asistenci při zpracování mé diplomové práce, zabývající se rozvojem a územním plánováním v obci Staré Město pod Landštejnem, a to prostřednictvím vyplnění předkládaného dotazníku. Dotazník je anonymní a Vaše odpovědi použiji pouze ve své práci k sestavení souhrnu připomínek a návrhů pro rozvoj a územní plánování ve Vaší obci. Připomínky a návrhy budou popřípadě předloženy zastupitelstvu obce.

I. Základní údaje o obci

- 1) Uveďte Váš odhad počtu obyvatel obce ke konci roku 2010. _____
- 2) Byla obec součástí Sudet v letech 1939 - 1945? _____
- 3) Jmenujte jednotlivé části obce (= sídla, ze kterých se obec Staré Město pod Landštejnem skládá). _____
_____
- 4) Má obec Staré Město pod Landštejnem zpracovaný územní plán obce? Pokud ano, tak v jakém roce byl schválen? _____

5) Kolik členů má zastupitelstvo obce? A jak se jmenují? _____

6) Je obec členem nějakého dobrovolného svazku obcí? Pokud ano, jak se jmenuje?

II. Vymezení zanedbaných, udržovaných a dalších lokalit v sídle a jeho okolí

A Vymezte a popište na mapě Vašeho sídla:

1) lokality zanedbané:

a) stavebně – zchátralé budovy a jejich zázemí narušující estetiku prostoru

b) péčí o pozemky – nepovolené skládky, zanedbané pozemky

2) lokality obnovené a udržované:

a) stavebně – zrekonstruované budovy a jejich zázemí podporující estetiku prostoru

b) péčí o pozemky – vhodně obhospodařované plochy

B Vymezte a popište na mapě okolí Vašeho sídla:

1) území s lokálně významným krajinným rázím (nejhezčí krajina)

2) lokality hodnotné jiným osobitým kouzlem – související s historií, s místní pověstí, náboženstvím _____

3) území přírodně hodnotné (rostliny, živočichové, vegetace)

4) plochy vhodné pro rekreaci, procházky a sport

5) lokality se zhoršenou kvalitou životního prostředí – znečištěná voda, ovzduší, skládky, kontaminace půdy _____

III. Vztahy mezi obyvateli obce a k veřejné správě obce

1) Jak hodnotíte vztahy mezi spoluobčany v obci? A proč?

▪ velmi dobře _____

▪ dobře _____

▪ špatně _____

2) Jaký vztah máte k chalupářům v sídle? Zdůvodněte.

- pozitivní _____
- neutrální _____
- negativní _____

3) Jste členem nějakého z místních obecních spolků? (myslivci, hasiči, pěvecký sbor...)

Pokud ano, uveďte jakého. Dále uveďte, jaký další byste v obci uvítali.

- ano _____
- ne _____

4) Jak často navštěvujete webové stránky obce?

- alespoň 1x týdně
- alespoň 1x měsíčně
- méně než 1x měsíčně
- nenavštěvuji je

5) Jak hodnotíte vstřícnost představitelů a zaměstnanců obce při jednáních s Vámi?

Zdůvodněte.

- pozitivně _____
- neutrálně _____
- negativně _____

6) Informuje zastupitelstvo obce dostatečně veřejnost o svých záměrech a akcích? A co byste zlepšili?

- ano – dostatečně _____
- ano, ale ne dostatečně _____
- ne _____

7)

Účastnil/a jste se voleb do zastupitelstva obce v roce 2010? Zdůvodněte.

- ano _____
- ne _____

8) Po volbách do zastupitelstva obce v roce 2010 se správa obce ....a proč?

- zlepšila _____
- zhoršila _____
- zůstala stejná _____

9) Účastníte se veřejných zasedání k otázkám rozvoje obce? Zdůvodněte odpověď.

- ano _____
- ne _____

10) Jste ochotni se aktivně podílet na rozvoji obce? Pokud ano, tak jakým způsobem? Pokud ne, tak z jakého důvodu?

▪ ano _____

▪ ne _____

IV. Získání námětů pro územní plánování a pro rozvoj obce

1) Domníváte se, že péče o veřejná prostranství je ve Vašem sídle dostatečná? Zdůvodněte a případně navrhněte změny.

▪ ano _____

▪ ne _____

2) Jaká důležitá veřejná budova v obci by si zasloužila rekonstrukci (obecní úřad, kostel fara, škola, kulturní dům) a proč?

_____

3) Postrádáte v sídle dostatek hřišť pro děti? Pokud ano, uveďte lokalitu a druh využití, který by daný účel splňoval.

▪ ano _____

▪ ne _____

4) Postrádáte v sídle klidné posezení pro seniory? Pokud ano, uveďte lokalitu a druh využití, který by daný účel splňoval.

▪ ano _____

▪ ne _____

5) Je podle Vás stav, údržba a bezpečnost státních komunikací v obci dostatečná? Pokud ne, zdůvodněte a uveďte úseky.

▪ ano _____ ne

6) Je podle Vás stav, údržba a bezpečnost místních komunikací v okolí sídla dostatečná? Pokud ne, zdůvodněte a uveďte úseky.

▪ ano _____

▪ ne _____

7) Považujete za vhodné obnovit zaniklou zeleň v zemědělské krajině v okolí Vašeho sídla? (stromořadí, remízky, meze a další). Zdůvodněte, pokud ano, tak kde a proč?

▪ ano _____

▪ ne _____

8) Měly by se obnovovat kapličky a křížky, které se nacházely v okolí Vašeho sídla?

Zdůvodněte, pokud ano, tak kde a proč?

▪ ano _____

▪ ne _____

9) Do kterého okraje sídla by měly být umístěny plochy pro novou bytovou výstavbu nebo výstavbu rodinných domů?

_____

10) Měla by mít nová výstavba v obci nějaké regulativy? (tvar střechy, počet podlaží, lokální architektonický styl). Zdůvodněte a pokud ano, jaké?

▪ ano _____

▪ ne _____

11) Rozvoj obce by měl být vytvářen za přispění a kontroly skupiny významných obyvatel obce. Navrhněte 5 jmen spoluobčanů vhodných pro pozici člena této skupiny (uved'te i jejich profese).

_____

_____

12) Jmenujte 5 nejzávažnějších nedostatků, které by neměly být opomenuty v návrhu rozvoje obce

_____

_____

13) Jak hodnotíte pracovní příležitosti v obci? Máte nějaký návrh, kterým by tuto situaci mohla obec ovlivnit?

▪ pozitivně _____

▪ neutrálně _____

▪ negativně _____

14) Vnímáte kulturní dění v obci jako dostačující? (plesy, masopust, sportovní dny...).

Zdůvodněte a doplňte, co byste navrhli zavést?

▪ ano _____

▪ ne _____

15) Vyhovuje Vám úroveň poskytovaných služeb v obci? (zdravotnictví, školství, obchod, pohostinství, sociální služby...) Zdůvodněte a popřípadě uveďte způsoby vylepšení.

▪ ano _____

▪ částečně _____

▪ ne _____

16) Jaké služby Vám v obci chybějí?

_____

17) Vnímáte veřejnou hromadnou dopravu sloužící občanům obce za dostačující? (počet spojů, směry spojů, rozvržení spojů v čase, uspořádání zastávek) Pokud ne, uveďte hlavní problémy.

▪ ano _____

▪ ne _____

18) Shledáváte jako pozitivní podporu cestovního ruchu ve Vaší obci? Zdůvodněte a navrhnete další formy podpory cestovního ruchu.

▪ ano _____

▪ ne _____

19) Chybí Vám v sídle plynofikace? Zdůvodněte.

▪ ano _____

▪ ne _____

20) Třídíte odpad z Vaší domácnosti? (sklo, plastové láhve, papír...). Zdůvodněte, co Vás k Vašemu jednání vede.

▪ ano _____

▪ ne _____

21) Máte nějaký návrh na další rozvoj obce? Pokud ano, uveďte jaký.

▪ ano _____

▪ ne _____

22) Máte zájem o rozšiřování spolupráce obce s příhraničními obcemi na rakouské straně hranice? Pokud ano, v jaké oblasti byste chtěli spolupracovat? Pokud ne, tak z jakého důvodu?

▪ ano _____

▪ ne _____

V. Charakteristiky dotazované osoby

1) Pohlaví

a) muž

b) žena

2) Věková kategorie

a) 15 – 29

b) 30 – 49

- c) 50 – 65
  - d) 65 +
- 3) Dosažené vzdělání
- a) základní
  - b) střední odborné bez maturity
  - c) středoškolské s maturitou
  - d) vysokoškolské
- 4) Současné zaměstnání (sektor)
- a) zemědělství, lesnictví, rybářství
  - b) průmysl, stavebnictví, doprava
  - c) služby
  - d) ekonomicky aktivní nezaměstnaný
  - e) studující
  - f) mateřská dovolená
  - g) důchod
- 5) Máte zaměstnání v obci či dojíždíte za zaměstnáním (vzděláním) mimo obec?
- a) zaměstnání v obci
  - b) dojížděka do 10 km
  - c) dojížděka od 10 do 30 km
  - d) dojížděka nad 30 km
- 6) Původ
- a) celý život bydlím v obci
  - žily zde i generace mých předků
  - nežily zde generace mých předků
    - b) bydlel/a jsem v obci a vrátil/a jsem se po určité době zpátky
    - c) přistěhoval/a jsem se do obce
  - před více než 10ti lety
  - před méně než 10ti lety
- 7) Plánování přestěhování mimo obec:
- a) neplánuji se odstěhovat
  - b) v budoucnu se plánuji odstěhovat
    - za členem rodiny
    - z důvodu přiblížení k zaměstnání
    - z bytových důvodů

- z důvodu nespokojenosti s podmínkami v obci
- jiné (Jaké?) _____

8) Plánujete zásadní přestavbu Vašeho stávajícího domu nebo výstavbu domu nového?

- a) plánuji přestavbu
- b) plánuji novou výstavbu
- c) neplánuji přestavbu ani výstavbu

9) Jakou formu bydlení právě využíváte?

- a) pronájem či podnájem bytu
- b) vlastní byt ve více-bytovém domě
- c) rodinný dům městského charakteru starší než 15 let
- d) rodinný dům městského charakteru nový – do 15 let po výstavbě
- e) původní zemědělská usedlost
- f) zmodernizovaná zemědělská usedlost
- g) jiné _____

10) Rodinné vlastnictví zemědělských a lesních pozemků na území obce:

- a) žádné
- b) do 2 ha
- c) od 3 do 5 ha
- d) od 6 do 9 ha
- e) od 10 do 19 ha
- f) nad 20 ha
- g) nechci odpovídat

11) Jak byste se charakterizoval?

- a) člověk venkovského životního stylu i za cenu nižšího technického standardu bydlení ve srovnání s městem
- b) člověk moderního stylu života vyžadující na vesnici městské vymoženosti
- c) jinak – jak? _____

12.2 Fotografie

Až na několik výjimek (uvedených vždy u příslušné fotografie) vznikly fotografie na základě terénního výzkumu vlastním zpracováním autorky.

Foto 3. Klasicistní zámek ve Starém Městě pod Landštejnem

Foto 4. Sýpka v blízkosti silnice ze Starého Města pod Landštejnem na Veclov

Foto 5. Zemědělský komplex velkovýkrmny prasat ve Starém Městě pod Landštejnem

Foto 6. Budova fary ve Starém Městě pod Landštejnem

Foto 7. Budova školy ve Starém Městě pod Landštejnem

Foto 8. Kaplička na návsi v sídle Podlesí

Foto 9. Kaplička na návsi v sídle Dobrotíně

Foto 10. Kostel svatého Jana Křtitele s bývalou farou v sídle Pomezí

Foto 11. Bývalá rota pohraniční stráže nedaleko sídla Veclov

Foto 12. Okolí kostela ve Starém Městě pod Landštejnem

Foto 13. Kostel ve Starém Městě pod Landštejnem

Foto 14. Bývalá kaplička ve Veclově v současnosti v soukromém vlastnictví

Foto 15. Pastviny v obci Staré Město pod Landštejnem

Foto 16. Okolí přírodního koupaliště severně od Starého Města pod Landštejnem

Foto 17. Suchý poldr vybudovaný severně od Starého Města pod Landštejnem

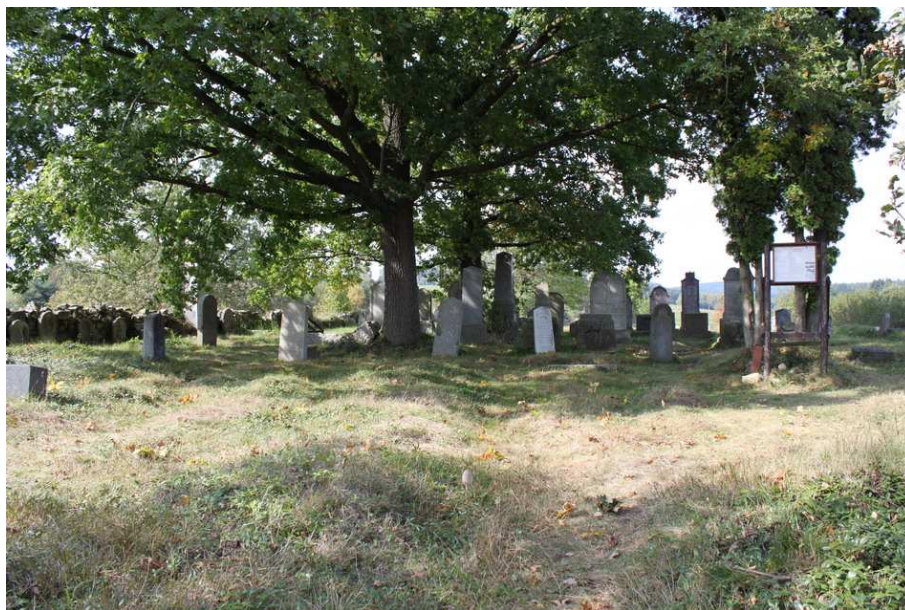

Foto 18. Okolí přehradní nádrže Landštejn

Foto 19. Židovský hřbitov ležící severně od Starého Města pod Landštejnem

Foto 20. Věž kostela ve Starém Městě pod Landštejnem

Foto 21. Kaplička nedaleko hradu Landštejn

Foto 22. Přírodní rezervace Hadí Vrch

Foto 23. Hokejové hřiště ve Starém Městě pod Landštejnem zřídka nebo vůbec nevyužívané

Foto 24. Následek vodní eroze způsobující odnos materiálu z polí

Foto 25. Podhradí Landštejnu se zajímavými geologickými útvary

